

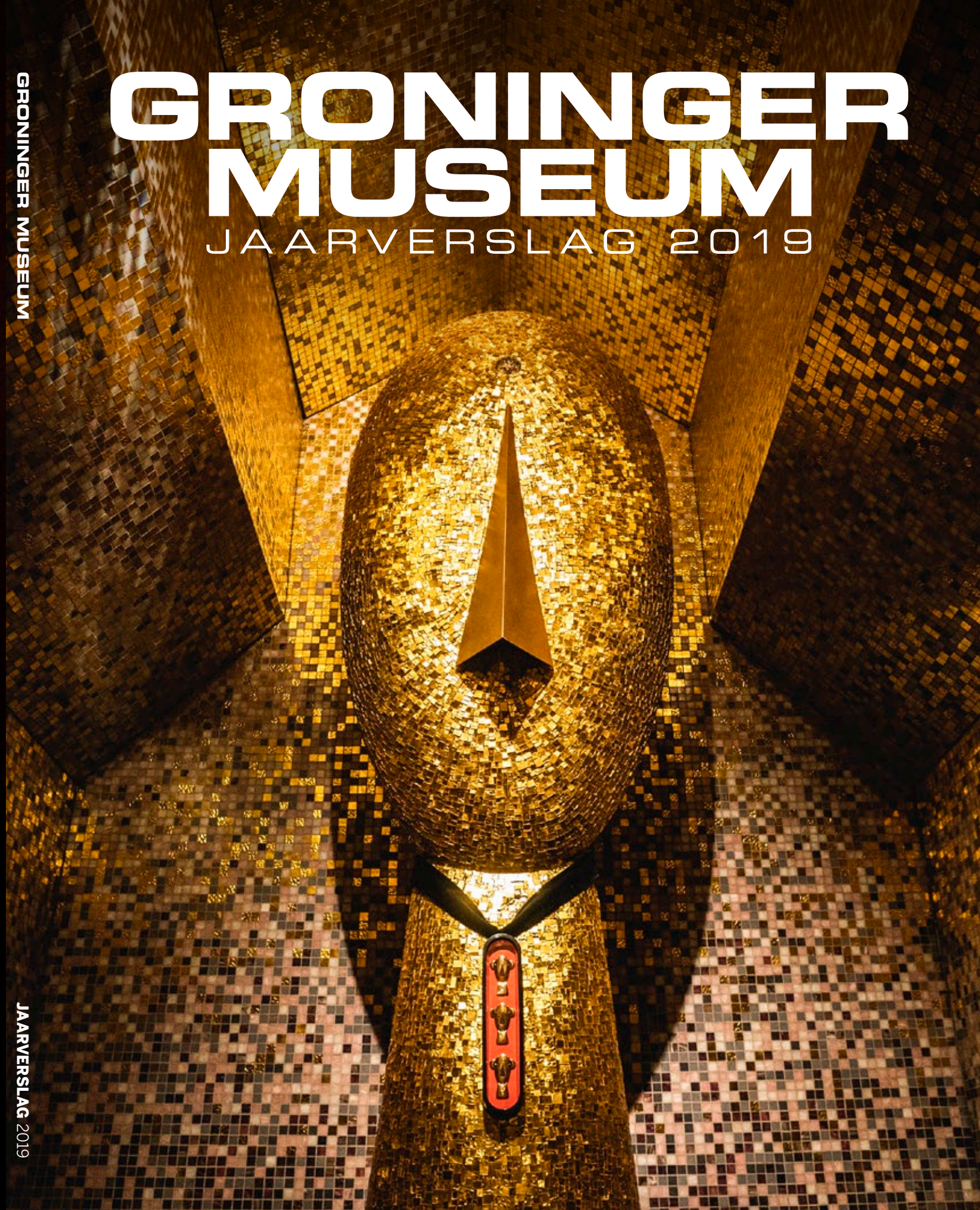

GRONINGER MUSEUM

GRONINGER MUSEUM

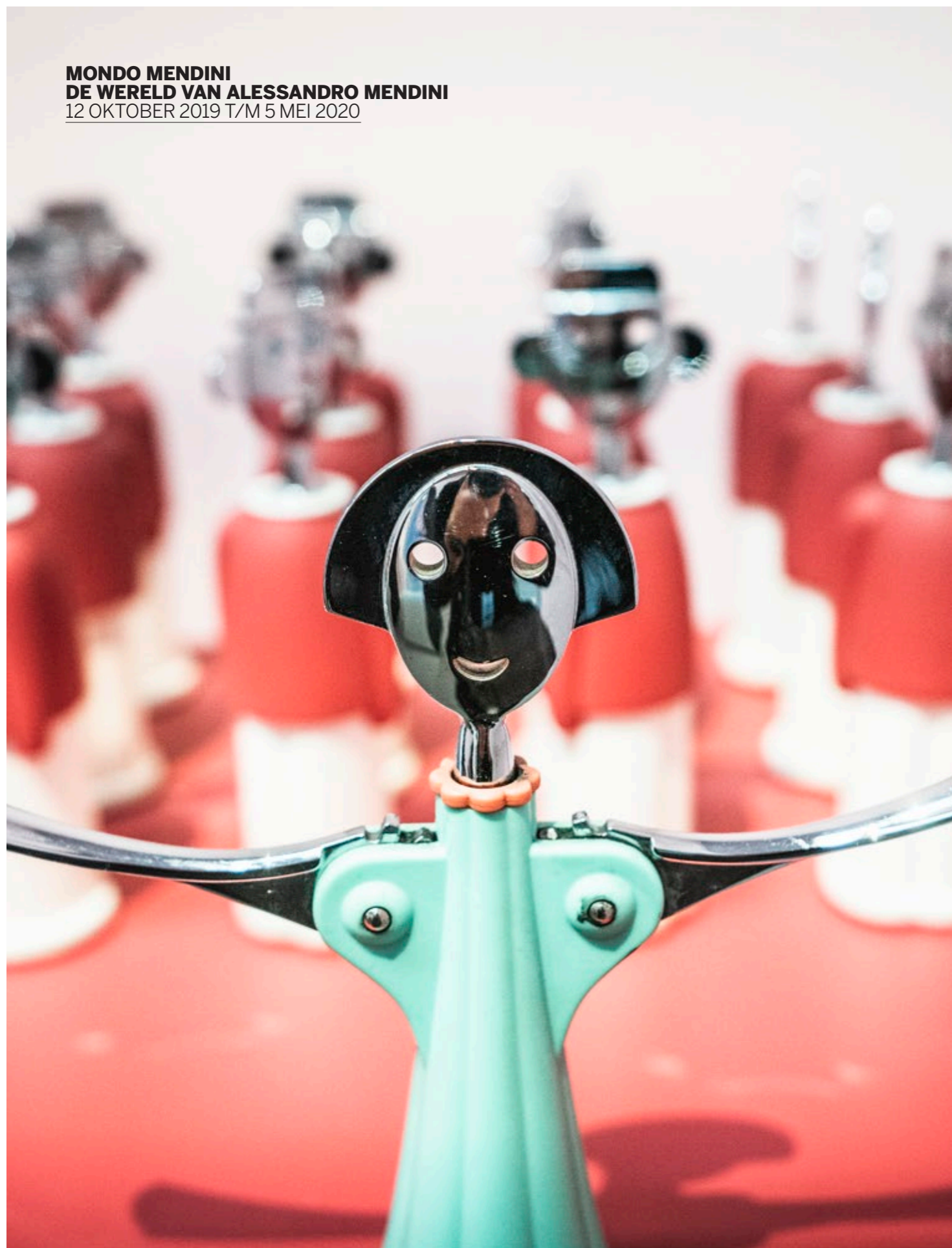
JAARVERSLAG 2019

JAARVERSLAG 2019

MONDO MENDINI
DE WERELD VAN ALESSANDRO MENDINI
12 OKTOBER 2019 T/M 5 MEI 2020

INHOUD

Voorwoord directeur	4
Voorwoord raad van toezicht	7
Subsidiegevers, begunstigers, sponsors, Groninger Museum Salon & schenkers	10
Samenwerkingspartners	11
25 JAAR GRONINGER MUSEUMGEBOUW	12
Collecties	28
Vormgever Swip Stolk 1944-2019: “Less is a bore”	32
Aanwinsten	35
Wall House #2	42
Openingsmanifestatie Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht	44
Presentaties	48
Educatie & Publieksinformatie	56
Familiedagen Beijum & Oosterparkwijk	58
Marketing & Communicatie	60
Documentaire Een eigen planeet – Frans Haks en het Groninger Museum	64
Evenementen & Relaties	66
Evenementen 2019	69
Bezoekers	77
Feestweekend 25 jaar Groninger Museum	78
Groninger Museum Salon	81
Vereniging Vrienden van het Groninger Museum	82
Publicaties, lezingen & andere externe activiteiten	86
Uitgaven	91
Mini Groninger Museum	92
Personeel & Organisatie	95
Raad van toezicht	100
Financieel verslag	103
Colofon	110

Geachte lezer,

Als wij, de medewerkers van het Groninger Museum, het jaar 2019 de revue laten passeren, dan wordt ons eens te meer bewust welke emotionele rollercoaster een museum kan zijn.

Het jaar begon triest toen we het bericht kregen dat onze geliefde hoofdarchitect Alessandro Mendini op 18 februari was overleden. Iedereen die hem persoonlijk kende werd daardoor diep geraakt.

Nog tot begin mei wist Dale Chihuly met zijn creaties een breed publiek te betoveren. Zijn installaties maakten heel wat gevoelens los, meer dan wij dat in tijden hadden meegemaakt. We zijn blij dat met zijn *Grand Stairwell Installation* het grootste werk uit de tentoonstelling hier permanent kan blijven.

De tentoonstelling *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht* bracht weer een heel andere toon in het museum: vlamme betogen, engagement en activisme naar aanleiding van een historische overwinning voor gelijke rechten. Een die echter op veel gebieden nog bevochten moeten worden.

Het geluid van vrolijke kinderen overheerste tijdens Daan Roosegaarde's *Presence*. Zelden heeft een tentoonstelling de creativiteit van jonge en oude bezoekers dusdanig gestimuleerd.

In oktober stonden we weer stil bij Alessandro Mendini. Het bezoek van zijn familie en medewerkers aan de opening van *Mondo Mendini* op 11 oktober maakte het zeer emotioneel evenement waar we nog lang en met dankbaarheid aan terug zullen denken. Vlak daarna ging de documentaire 'Een andere planeet – Frans Haks en het Groninger Museum' in première. De film wekte weer mooie herinneringen op en liet de beschouwers niet ongeroerd.

In ons werk voelen wij ook mee met ons publiek en we genieten van de discussies, meningen en emoties die onze presentaties los maken. Het is vaak al aan de interne gesprekken op zaal, op kantoor of in de wandelgangen te merken of een project gevoelens of gevoeligheden raakt of niet.

Mijn dank gaat uit aan allen die ons steunen en zeker ook aan alle medewerkers die zich niet alleen vanuit hun competentie, maar met hart en ziel voor het museum en haar bezoekers inzetten.

Andreas Blühm
Algemeen directeur

MONDO MENDINI
DE WERELD VAN ALESSANDRO MENDINI
12 OKTOBER 2019 T/M 5 MEI 2020

Geachte lezer,

Het jaar 2019 was dankzij een enorme groei aan bezoekers-aantal en -diversiteit een bijzonder geslaagd jaar te noemen. Met name de tentoonstellingen van Dale Chihuly en Daan Roosegaarde waren een ongekend – en ook een onverwacht groot – succes.

Het gehele jaar stond daarnaast in het teken van de viering van het 25-jarig jubileum van het Groninger Museumgebouw. Vele evenementen en activiteiten, voor Groningers en met Groningers, vonden plaats. Het hoogtepunt van de viering kwam met de opening in oktober van de tentoonstelling *Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini*. Een eerbetoon aan de, helaas in februari 2019 overleden, hoofdarchitect van het kleurrijke en veelzijdige Groninger Museumgebouw.

Ook Wall House #2, ontworpen door John Hejduk en een bezienswaardigheid in de stad Groningen, mag zich tijdens haar seizoensopening verheugen met een groeiende belangstelling. De tentoonstelling *Gunta Stölzl: 100 jaar Bauhausstoffen* heeft er mede voor gezorgd dat het aantal mensen dat een bezoek brengt aan Wall House #2 tot tevredenheid stemt.

Het Groninger Museum blijft zich als organisatie ontwikkelen. De voorbereidingen voor de subsidieaanvragen en het

beleidsplan voor de periode 2021 tot 2028 gaven aanleiding tot vele gesprekken met interne en externe stakeholders. Het museum gaat steeds bewustere keuzes maken ten aanzien van haar programmering, de organisatie en uitvoering van evenementen en activiteiten. De belangen van de bezoekers en de potentiële bezoekers staan daarbij centraal.

De raad van toezicht bedankt de directie en medewerkers van het Groninger Museum voor alle inspanningen, het niet aflatende enthousiasme en de enorme inzet, maar ook voor hun bijdragen aan het culturele leven in én de uitstraling van Groningen.

Onze bijzondere dank gaat uit naar alle betrokkenen, de sponsors en de subsidiënten. Dankzij hen hebben wij het hoge ambitieniveau van het Groninger Museum kunnen realiseren en continueren.

Johan Remkes
Inez Boogaarts
Sander Prinsen
Jacob Kielman
Henk Pijlman
Nathalie de Vries

PRONKJEWAILS
DESIGN UIT HEDEN EN VERLEDEN
5 APRIL 2019 T/M 9 MEI 2021

SUBSIDIEGEVERS, BEGUNSTIGERS, SPONSOREN, GRONINGER MUSEUM SALON & SCHENKERS

SUBSIDIEGEVERS

- + [Gemeente Groningen](#)
- + [Provincie Groningen](#)

BEGUNSTIGERS

- + [BankGiro Loterij](#)
- + [J.B. Scholtenfonds / H.S. Kammingafonds](#)
- + [Mondriaan Fonds](#)
- + [Prins Bernard Cultuurfonds](#)
- + [Stichting Beringer Hazewinkel](#)
- + [Stichting Fondsbeheer Culturele Relatie-evenementen Gasunie/GasTerra](#)
- + [Stichting De Ploeg](#)
- + [Vereniging Rembrandt](#)
- + [Vereniging Vrienden van het Groninger Museum](#)

SPONSOREN

- + [Bouwgroep Dijkstra Draisma](#)
- + [GasTerra](#)
- + [Gasunie](#)
- + [Groninger Museum Salon](#)
- + [Rabobank Stad en Midden Groningen](#)
- + [Team 4 Architecten](#)
- + [TKP Pensioen](#)
- + [VSB Fonds](#)

GRONINGER MUSEUM SALON

- + [ABN AMRO](#)
- + [s'Amuse](#)
- + [Apotheek Helpman](#)
- + [Boer & Croon Management](#)
- + [Broekema Notaris](#)
- + [CRM Excellence](#)
- + [DELA](#)
- + [Downtown Brokers LLC](#)
- + [Effektief Groep](#)
- + [Gardepoort](#)
- + [J.R.H. van den Hende Register Makelaar – Taxateur Kunst & Antiek](#)
- + [Heresingel 26 Advocatuur](#)
- + [Huis voor de Kunst](#)
- + [NNZ](#)
- + [Noorderpoort](#)
- + [NTC Vastgoed](#)
- + [Richard ter Borg Kunsthandel](#)
- + [Sai & Schut Registeraccountants](#)
- + [Seatrade Holding](#)
- + [Team 4 Architecten](#)
- + [VH ict](#)
- + [Workforce Holland](#)

SCHENKERS

- + [De heer H. van Baarsen](#)
- + [De heer J.F. van Baarsen en mevrouw G.J. Fieten](#)
- + [De heer D. van der Bijl](#)
- + [De heer C. Boerema](#)
- + [De heer J. Geertsema](#)
- + [Mr. E.F.G.M. Gelderman](#)
- + [RHC Groninger Archieven](#)
- + [Forum Groningen](#)
- + [Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen](#)
- + [Juwelier Hazekamp](#)
- + [Drs. J.J. Heij](#)
- + [Mevrouw T. Helweg-Brouwer](#)
- + [De heer J. Hoen](#)
- + [De heer H. Homan](#)
- + [De heer C.J.A. Jörg](#)
- + [Mevrouw M. Kieft](#)
- + [De heer E. Knol](#)
- + [Firma Knols Koek](#)
- + [De heer J. Laarman](#)
- + [De heer C.W. Lely](#)
- + [Mevrouw E.J.E. Modderman](#)
- + [De heer H. Modderman](#)
- + [Mevrouw R.A.M. Modderman](#)
- + [De heer J. Moehrlin](#)
- + [Mevrouw M. van Oosten](#)
- + [Mevrouw D. de Raad](#)
- + [RAMUN](#)
- + [De heer K. Rietberg](#)
- + [Rijksmuseum Amsterdam](#)
- + [Mevrouw L. Schoonhoven-Bos](#)
- + [Mevrouw A. Streich-Rietberg](#)
- + [Mevrouw H.E. van Valkenburg-Lely](#)
- + [De heer J. Veldkamp](#)
- + [Mevrouw G. Verloop](#)
- + [Mevrouw T. Wieringa](#)
- + [De heer D. de Wit](#)
- + [Zeist Bouwplaten](#)

SAMENWERKINGSPARTNERS

- + [Academie Minerva, Groningen](#)
- + [Alfa-college Groningen](#)
- + [Atelier Mendini, Milaan \(Italië\)](#)
- + [Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, Amsterdam](#)
- + [AVROTROS, Hilversum](#)
- + [Bauhaus100, Weimar \(Duitsland\)](#)
- + [BeServed, Groningen](#)
- + [Boekmanstichting, Amsterdam](#)
- + [Boijmans Van Beuningen, Rotterdam](#)
- + [Centrum Beeldende Kunst, Groningen](#)
- + [Chihuly Studio, Seattle \(VS\)](#)
- + [Comité 100 jaar vrouwenkiesrecht](#)
- + [Dagblad van het Noorden, Groningen](#)
- + [Designtex, New York \(VS\)](#)
- + [De Verhalen van Groningen](#)
- + [De Zuidwester, Groningen](#)
- + [Forbo Flooring, Assendelft](#)
- + [Forum Groningen](#)
- + [Gemeente Groningen](#)
- + [Gemeente Groningen, dienst ROEZ](#)
- + [Goethe-Institut, Amsterdam](#)
- + [GRID Grafisch Museum, Groningen](#)
- + [Groninger Archieven, Groningen](#)
- + [Hanzehogeschool Groningen](#)
- + [Hotel de Ville, Groningen](#)
- + [Horst Gerson Lezing, Groningen](#)
- + [Jonge Harten Theaterfestival, Groningen](#)
- + [Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap, Amsterdam](#)
- + [Kunsthalle Emden \(Duitsland\)](#)
- + [Kunstspot, Groningen](#)
- + [Lichtpunt, Groningen](#)
- + [Lets Gro, Groningen](#)
- + [Marketing Groningen](#)
- + [Menkemaborg, Uithuizen](#)
- + [Museumvereniging, Amsterdam](#)
- + [Nacht van Kunst en Wetenschap, Groningen](#)
- + [NBTC Holland Marketing, Den Haag](#)
- + [NDC Mediagroep, Groningen](#)
- + [Nederlandse Museumvereniging, Amsterdam](#)
- + [Nederlandse Spoorwegen, Utrecht](#)
- + [Nederlands Stripmuseum, Groningen](#)
- + [Noordelijk Scheepvaartmuseum, Groningen](#)
- + [Noorderlicht, Groningen](#)
- + [Noorderpoort](#)
- + [Open Monumentendag](#)
- + [Organisation in Design, Utrecht](#)
- + [Pathé Groningen](#)
- + ['t Peddeltje, Groningen](#)
- + [Phaidon, Londen \(Groot-Brittannië\)](#)
- + [Platform GRAS, Groningen](#)
- + [Pop Groningen](#)
- + [Poëziebus](#)
- + [Prins Claus Conservatorium, Groningen](#)
- + [Prinsenhof, Groningen](#)

SAMENWERKINGSPARTNERS

- + [Rabobank Nederland, Utrecht](#)
- + [Rondvaartbedrijf Kool, Groningen](#)
- + [Rijksuniversiteit Groningen](#)
- + [RTV Noord, Groningen](#)
- + [See All This, Haarlem](#)
- + [Schrijversvakschool Groningen](#)
- + [SRC Cultuurvakanties, Groningen](#)
- + [Stadsschouwburg Groningen](#)
- + [Stichting Aletta, Amsterdam](#)
- + [Stichting De Ploeg, Groningen](#)
- + [Stichting Mээр Hoornse Meer, Groningen](#)
- + [Studio Roosegaarde, Rotterdam](#)
- + [Toeristisch Nederland, Haarlem](#)
- + [Team 4 Architecten, Groningen](#)
- + [TextielMuseum, Tilburg](#)
- + [Vereniging voor Gendergeschiedenis, Amsterdam](#)
- + [Universiteitsmuseum, Groningen](#)
- + [USVA, Groningen](#)
- + [Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici, Den Haag](#)
- + [Vereniging Rembrandt, Den Haag](#)
- + [Verhalen van Groningen](#)
- + [Vrienden Academisch Erfgoed Groningen](#)
- + [Vrije Academie voor Kunsthistorisch Onderwijs, Amsterdam](#)
- + [VVV Groningen](#)
- + [Wijkgids Hoornse wijken](#)
- + [WOTH Wonderful Things Magazine, Den Haag](#)

25 JAAR **GRONINGER MUSEUMGEBOUW**

TEKST & BEELD THEREZA LANGELER

Een kwart eeuw in dit Groninger Museum levert heel wat verhalen op. Het Dagblad van het Noorden vroeg zes medewerkers van het museum naar hun leukste museum-anekdote en hun favoriete kunstwerk.

Annetje de Boo

COÖRDINATOR ONLINE COMMUNICATIE

Favoriete kunstwerk:
de 'wegwijzer', Alessandro Mendini, 1994

“25 jaar geleden begon ik hier als rondleider. In 2002 was er iemand nodig voor de website en dat wilde ik wel doen. Sindsdien is online natuurlijk geëxplodeerd, dus ik heb eigenlijk alleen maar meer te doen gekregen. Wat ik nooit meer zal vergeten is het tweede weekend van januari in 2016. David Bowie overleed plotseling, precies toen wij de tentoonstelling *David Bowie is* hadden. Ik dacht: ik móét iets op Twitter plaatsen, maar wat moet je nou zeggen in zo'n situatie? Ik heb heel snel met wat mensen afgestemd en vooral ons gevoel laten spreken, ons ongeloof en onze verslagenheid. Gelukkig viel dat goed.

Dit kunstwerk – binnenskamers noemen we 'm de *Totempaal* – is door Alessandro Mendini gemaakt. Het leuke is dat het een plattegrond van het museum is, maar dan op z'n kant. Dat gezichtje is het Starckpaviljoen, zie je? Eigenlijk staat dit werk voor het hele museum, waar ik al zo lang met heel veel plezier iedere dag kom en waar ik me zo betrokken bij voel. Daarom houd ik er zo van.”

Jeannette Beer

**BOEKINGSKANTOOR & COÖRDINATOR
INFORMATIEBALIES**

Favoriete kunstwerk:
Job Lounge, Studio Job (2010)

“We zijn hier in een gebruikruimte en een kunstwerk tegelijk. Job Smeets van Studio Job heeft deze lounge gebaseerd op negentiende-eeuwse clubs, vandaar de glas-in-loodramen en de kroonluchters. Alles is hier opgeblazen, uitvergroot en nét een beetje gek; kijk naar de houten vloer, bijvoorbeeld, daar ligt een doolhof in. En al die geraamtes in de bar: eigenlijk gruwel je van dat soort dingen, maar bij Job wordt het tóch mooi.

Ik werk nu twintig jaar voor het museum, waarvan tien jaar op het boekingskantoor. Ik kan me herinneren dat er een keer een hele touringcar uit Duitsland zich in de datum vergiste en exact een maand te vroeg kwam. Hoorden we ineens van die mensen dat ze over een uur voor de deur zouden staan, terwijl er niets was voorbereid. Maar het mooie is dat je het dan wél samen in een uurtje voor elkaar krijgt. We zijn echt een hechte groep met elkaar, dat vind ik leuk.”

Jan de Groot

MANAGER MUSEUMWINKEL

Favoriete kunstwerk:

Chassidische Legenden, tweede suite: De Taal der Vogelen
Hendrik Werkman (1941)

“Ergens eind jaren tachtig had ik net mijn rijbewijs en reed ik van Oude Pekela naar de stad. Het museum zat nog in het oude gebouw, aan de Praediniussingel. Daar kocht ik een ansichtkaart, met een afbeelding van *De Taal der Vogelen*. En het grappige is: nu verkoop ik dit soort kaarten zelf in de museumwinkel.

Met Werkman voel ik ook een soort persoonlijke band. Hij was drukker en ik werkte destijds ook als drukker. Hij maakte een heel eigen wereld met zijn drukwerk, droomde ervan om naar Tahiti te reizen, te ontsnappen naar het paradijs. Zelf ben ik op reis geweest naar Australië, waar ik me realiseerde dat ik naar de kunstacademie wilde.

Sinds 2013 ben ik hier winkelmanager. Heel creatief werk: bij elke tentoonstelling moet je bedenken wat je daar in de winkelcollectie mee kan. Voor *David Bowie is* hadden we een speciaal singeltje laten maken, een vinylplaatje waarop hij *Amsterdam* en *My Death* zingt. Op de eerste dag van de tentoonstelling stonden de mensen 's morgens rijendik voor de deur. Toen de deuren opengingen stroomden ze niet naar de ticketbalie, maar naar de winkel. Voor dat singeltje.”

Steven Kolsteren

HOOFD EDUCATIE & PUBLIEKSINFORMATIE

Favoriete kunstwerk:
de collectie **Memphis design**, waaronder *Carlton*
Ettore Sottsass (1981)

“Bij het woord ‘educatie’ denken mensen vaak aan les, in de klas zitten. Maar mijn werk gaat over allerlei vormen van overdracht. Denk aan tekstbordjes bij de kunstwerken, maar ook aan ‘praatjesmakers’ in de zalen: medewerkers die met bezoekers in gesprek gaan over de kunst. En we gaan ook naar buiten, om Groningers te vragen wat zij eigenlijk zouden willen van het museum. Wat ik graag wil overbrengen is dat een museum niet saai is. Dat je ook niet álles mooi hoeft te vinden. Je hoeft niet eens alles te zien – in een restaurant bestel je toch ook niet de hele menukaart? Ik werk hier al 38 jaar. Er is veel veranderd in die tijd, soms heb ik het gevoel dat ik in 25 verschillende musea heb gewerkt. Ook omdat de tentoonstellingen continue wisselen. Maar de werken in deze zaal horen bij de vaste collectie. Ze zijn gemaakt door de Memphisgroep, ontwerpers uit Italië die in de jaren tachtig radicaal braken met de standaard designregels. Ze wilden geen strakke en functionele spullen maken, maar juist dingen vol kleur, met gekke vormen, met humor. Het zijn allemaal gebruiksvoorwerpen – lampen, vazen, de *Carlton* is een boekenkast – maar tegelijkertijd ook kunstwerken. Met een boodschap: tegen de saaiheid en de hokjes, vóór vrolijkheid en openheid.”

Tabitha Picarima

MEDEWERKER BEVEILIGING

Favoriete kunstwerk:
Grand Stairwell Installation, Dale Chihuly (2018)

“Mensen zien genieten van de kunst en werken in een leuk team, dat vind ik mooi van het werken hier. Ik doe het nu zo’n tien jaar. Of ik ook wel eens vervelende dingen beleef? Dat valt wel mee. Soms moet ik iemand helpen die gevallen is, soms worden mensen boos als ze hun spullen moeten inleveren. Maar de meeste bezoekers zijn hartstikke leuk, net zoals de collega’s. Eén collega in het bijzonder, in de technische dienst. Hij en ik moesten vaak dezelfde avonden werken. We hadden wel een klik, dus gingen we op een gegeven moment ook avondjes uit. Nu zijn we bijna zes jaar samen! Dus eigenlijk... is hij mijn favoriete museumstuk!

De tentoonstelling met glaskunst van Chihuly vond ik ontzettend mooi. Ik heb de opbouw ook gezien, hoe ze héél voorzichtig in de weer waren met al die glazen gevaartes. Toen ik hoorde dat het museum dit werk aangekocht had, was ik er superblij mee. Het is een vrolijk werk door al die kleuren, de vormen lijken op bloemen. Er zit een soort visgraatpatroon in het glas, ook heel mooi. Door de manier waarop het werk is uitgelicht krijg je een heel bijzondere licht- en schaduwwerking op de muur.”

Muriel Ramuz

CONSERVATOR IN OPLEIDING

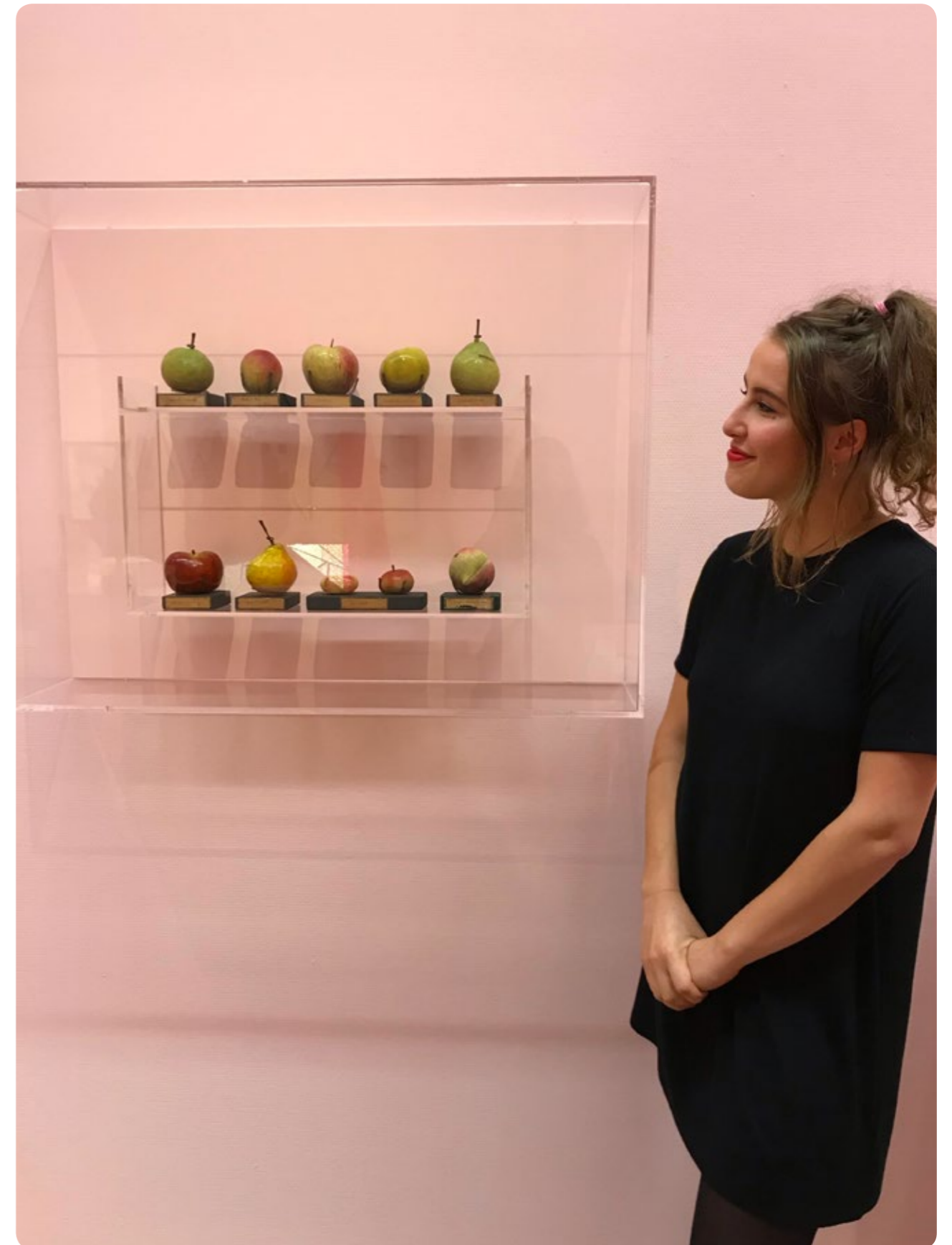
Favoriete kunstwerk:

Kunstfruit, Francesco Garnier Valetti (negentiende eeuw)

“Mijn officiële titel is een hele mond vol: Stichting Beringer Hazewinkel Conservator in Opleiding. Het komt erop neer dat ik al werkend het beroep van conservator leer. Dat doe ik pas net, maar m'n eerste klusje hier was al in 2016. Toen waren er extra krachten nodig om *David Bowie is* af te bouwen. Terwijl ik oranje stickers van het Starckpaviljoen stond te pellen, grapte ik nog: dichterbij een baan in het museum zal ik wel nooit komen... en nu heb ik deze plek voor twee jaar gekregen.

Ik doe allerlei verschillende dingen. Ik heb mijn eigen projecten, maar help ook grote tentoonstellingen opbouwen, zoals *Mondo Mendini*. De tentoonstelling is door Alessandro Mendini zelf samengesteld, met werken van hemzelf, maar ook van anderen. Deze fruitmodellen uit de negentiende eeuw koos hij ook uit.

Je kunt het je waarschijnlijk niet voorstellen, maar ik word hier echt laaiend enthousiast van; mijn masterscriptie ging toevallig over dit soort kunstfruit. Voordat de fotografie bestond, werden zulke modellen heel veel gemaakt voor de wetenschap. Op basis van die modellen kon je het ras van een vrucht bepalen. Ze moesten extreem nauwkeurig en realistisch zijn, de perziken kregen zelfs een soort bekleding die voelt als echte perzikschil. Nu zijn ze voor de wetenschap niet meer nodig, maar in een museum roepen ze een leuk soort verwarring op: zijn ze nou echt of nep? Je zou er bij wijze van spreken bijna een hap van nemen.”

CHIHULY
8 DECEMBER 2018 T/M 5 MEI 2019

33

SCHENKINGEN

68

MUSEA EN INSTELLINGEN DIE WERK VAN HET
GRONINGER MUSEUM IN BRUIKLEEN HEBBEN

93

OBJECTEN GESCHONKEN AAN HET
GRONINGER MUSEUM

214

AANWINSTEN

COLLECTIES

VERWERVEN & EXPOSEREN

De museumcollectie werd dit jubileumjaar volop tentoongespreid. Soms in verrassende combinaties, zoals in de tentoonstelling *Pronkjewails*, maar ook op een diversiteit aan plekken: van ziekenhuis tot interieurzaak, van kloosterkerk tot ambassade.

De Vereniging Vrienden van het Groninger Museum (VVGGM) vierde in 2019 haar veertigjarig jubileum. In die veertig jaar was de vereniging niet alleen ambassadeur van het museum, maar ook een grote steun bij het verwerven van belangrijke objecten voor de museumcollectie. Een selectie van deze aankopen werd getoond in de presentatie *Vrienden voor het leven: 40 jaar aankopen door de Vereniging van Vrienden*. De tentoonstelling vormde een weerspiegeling van de diversiteit aan acquisities, van oude kunst tot design en hedendaagse kunst tot kunstnijverheid, passend bij de identiteit en de speerpunten van het Groninger Museum. Niet alleen de VVGGM jubileerde in 2019. Het huidige museumgebouw vierde dit jaar zijn vijftiendertigste verjaardag. Dit feit werd luister bijgezet met een ruime selectie tentoonstellingsaffiches uit de museumcollectie van de afgelopen vijftiendertig jaar, voor zowel bezoekers als medewerkers een *trip down memory lane*. Daarnaast zorgde de selectie van Alessandro Mendini voor de tentoonstelling *Mondo Mendini* ervoor dat de bonte museumcollectie eens te meer tentoon werd gespreid.

Dat die collectie zo divers is, werd op bijzonder esthetische wijze samengevat in de tentoonstelling *Pronkjewails – Design uit heden en verleden*. Gastconservator John Veldkamp en registrar Marieke van Loenhout hebben met de museumcollectie als basis gezorgd voor originele en verrassende combinaties, gearrangeerd tot prachtige stilleven.

Restauraties

Ter gelegenheid van de tentoonstelling *Mondo Mendini* werd een aantal objecten door Marleen Wagenaar, restaurator moderne en hedendaagse kunst, gerestaureerd: Alessandro Mendini's *Tête Géante*, het meubel *Cleome Elegans*, het model *Museo Universale* en de maquette *La Mitterannéenne Française* van Bodys Isek Kingelez. Het atelier Ballast & Bomekamp voerde herstelwerkzaamheden uit aan de vaas *Atamante* van Ettore Sottsass, zodat deze getoond kon worden binnen de presentatie *Pronkjewails*.

Restauratieatelier Marjan de Visser voerde restauraties uit aan twee recent verworven schilderijen van Siep van den Berg. Daarnaast stelde dit atelier een uitvoerige conditierapportage op van de kast met oudtestamentische voorstellingen van Hendrik Nicolaas Werkman. Op basis daarvan is besloten de beschilderde panelen te laten restaureren.

Noor Camstra, restaurator van aardewerk, steengoed en porselein, voerde aan diverse stukken keramiek herstelwerkzaamheden uit, waaronder het herstel van oude restauraties, het verlijmen van gebroken delen en het opvullen van ontbrekende delen.

Digitalisering

Om de gehele collectie digitaal en in hoge resolutie in beeld te brengen, werd er in januari 2018 gestart met het zogenaamde

'digitaliseringsproject'. Tijdens de eerste fase van dit meerjarige project werd de deelcollectie 'Historie' in kaart gebracht. Gedurende deze fase werd de werkwijze op regelmatige basis geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

In 2019 werd het project voortgezet met de deelcollecties 'Design' en 'Zilver'. Beide collecties stelden het team voor nieuwe uitdagingen. De verzameling 'Design' kent grote objecten en installaties, welke opgebouwd moesten worden in een studio-opstelling in plaats van de mobiele opnametafel die bij de deelcollectie 'Historie' werd gebruikt, waarbij het streven was om een zo eenduidig mogelijk beeld te creëren. Bij de collectie 'Zilver' werden de fotografen uitgedaagd door de glanzende oppervlaktes van de objecten.

De werkzaamheden aan de deelcollectie 'Design' werden in september afgerond, waarna het team zich richtte op de collectie 'Keramiek'. De collectie 'Zilver' is dankzij haar omvang nog niet volledig in kaart gebracht. De werkzaamheden zullen in 2020 worden voortgezet. Hetzelfde gaat op voor de digitalisering van de werken op papier, waar de collectiebeheerder en de Groninger Archieven simultaan aan werken.

Schenken

Het Groninger Museum ontving in 2019 93 objecten uit 33 schenkingen. Vele mooie voorbeelden van Aziatische keramiek konden op deze manier aan de collectie worden

COLLECTIES VERWERVEN & EXPOSEREN

toegevoegd. Maar ook de collectie design kon, mede dankzij de genereuze steun van John Veldkamp, worden uitgebreid. Daarnaast worden de talrijke bijdragen aan de deelcollectie regionale kunst en kunstnijverheid bijzonder gewaardeerd.

Collectieregistratie

Alle in 2019 binnengekomen schenkingen, aankopen en bruiklenen werden in het collectieregistratiesysteem ingevoerd en gecontroleerd. Dit betrof naast de schenkingen 18 langdurige bruiklenen en 55 aankopen. Er werden in totaal 807 nieuwe records aangemaakt, waarvan 214 nieuwe aanwinsten. De overige records bestaan uit bestaande inventarisnummers die nog niet eerder in het collectieregistratiesysteem werden ingevoerd. Naar aanleiding van het digitaliseringsproject en doorlopende object- en standplaatscontroles werden binnen 11.159 bestaande records correcties en/of aanvullingen gedaan.

Bruiklenen

Ook in 2019 kon de collectie rekenen op de nodige belangstelling vanuit binnen- en buitenland. Regionale instellingen toonden met name interesse in archeologische en historische voorwerpen met een sterk streekgebonden karakter of beeldende kunst van Groningse vervaardigers. Zo leende het Veenkoloniaal Museum (Veen- dam) in het kader van de tentoonstelling *De fabrikant verzamelt* tekeningen van Willem Barend van Marle, die de aardappelmeel- fabriek Scholten in Foxhol laten zien. Het Noordelijk Scheepvaartmuseum (Groningen) toonde Huizinga's meubilair ontworpen voor de directiekamer van het Nieuwsblad van het Noorden in de tentoonstelling *Made in Stad – Stoelen van meubelfabrikant J.A. Huizinga*.

Op nationaal niveau was er met name belangstelling voor de collectie schilder- kunst uit de negentiende en vroeg twintigste eeuw, met bruiklenen aan tentoonstellingen als *Buiten Schilderen* in Museum Gouda, *Naakt of bloot?* in Museum Jan Cunen (Oss) en *Kees Verwey in dialoog* in het Dordrechts Museum.

Internationaal was er met name aandacht voor de collectie moderne en hedendaagse kunst. Het Groninger Museum leverde een bijdrage aan de tentoonstelling *René Daniëls: Fragmenten uit een onvoltooide roman*, die zowel in WIELS in Brussel (België) als Musée d'Art Moderne et d'Art Contemporain de Genève (Zwitserland) te zien was. Het Modemuseum Hasselt (België) leende voor een presentatie over decoratie

in de mode een look van Hussein Chalayan. Het Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien (Oostenrijk) leende voor de tentoonstelling *Pattern and Decoration: Ornament as Promise* twee objecten van Kim MacConnel.

In 2019 reisden er twee eigen productie naar het buitenland. Het Design Museum Holon (Israël) presenteerde de tentoonstel- ling *Hide & Seek, Maarten Baas*, nadat deze tentoonstelling het jaar ervoor in het Design Museum Gent getoond was. Het werk van Jaime Hayon blijft populair in Azië; na een tour door China in 2018, reisde de tentoon- stelling *Funtastico* door naar het Daelim Museum in Seoul (Zuid-Korea).

TIJDELIJK IN BRUIKLEEN GEGEVEN AAN:

Nationaal

Amsterdam Museum
CODA Museum, Apeldoorn
Dordrechts Museum
Drents Museum, Assen
Fries Museum, Leeuwarden
Gorcums Museum, Gorinchem
Het Noordbrabants Museum, 's Hertogenbosch
Kasteel Wijlre
Kröller-Müller Museum, Otterlo
Kunstlievend Genootschap Pictura, Groningen
Kunstmuseum Den Haag
Landgoed Borg Verhildersum, Leens
Museum Beelden aan Zee, Den Haag
Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam
Museum de Fundatie, Zwolle
Museum Gouda
Museum Jan Cunen, Oss
Museum Nienoord, Leek
Noordelijk Scheepvaartmuseum, Groningen
Rijksmuseum Amsterdam
Rijksmuseum Twenthe, Enschede
Singer Laren
St. Bernardushof Kloostermuseum, Aduard
Stedelijk Museum Alkmaar
Stedelijk Museum Schiedam
Streekhistorisch Centrum, Stadskanaal
Tropenmuseum, Amsterdam
Universiteitsbibliotheek, Groningen
Universitair Medisch Centrum Groningen
Veenkoloniaal Museum, Veendam
Vos interieur, Groningen

Internationaal

Centre d'innovation et de design, Grand-Hornu (België)
Daelim Museum, Seoul (Zuid-Korea)
Design Museum Holon (Israël)
Fundation Custodia, Parijs (Frankrijk)
Garage, Museum of Contemporary Art, Moskou (Rusland)
Kunst- und Ausstellungshalle der Bundes- republik, Bonn (Duitsland)
Museo Nacional del Prado, Madrid (Spanje)
Modemuseum Hasselt (België)
Musée d'Art moderne et contemporain, Genève (Zwitserland)
Musée régional d'art contemporain, Serignan (Frankrijk)
Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien (Oostenrijk)
Österreichische Galerie Belvedere, Wenen (Oostenrijk)
Staatliches Museum Schwerin (Duitsland)
WIELS, Centrum voor Hedendaagse Kunst, Brussel (België)
Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud, Keulen (Duitsland)
Walter De Maria Archives, Mana Fine Arts, Jersey City, Jersey (VS)

LANGDURIG IN BRUIKLEEN GEGEVEN AAN:

Ambassade van de Verenigde Staten, Den Haag
Drents Museum, Assen
Dordrechts Museum
Ennemaborg, Midwolda
Fries Scheepvaartmuseum, Sneek
Gemeente Groningen
Gemeentemuseum, Arnhem
GRID Grafisch Museum, Groningen
Joods Historisch Museum, Amsterdam
Keramikmuseum Princessehof, Leeuwarden
Kloosterkerk Thesinge
Landgoed Borg Verhildersum, Leens
Menkemaborg, Uithuizen
Museum Belvédère, Heerenveen
Museum Klooster Ter Apel
Museum Landgoed Fraeylemaborg, Slochteren
Museum Stad Appingedam
Museum Wierdenland, Ezinge
Nationaal Militair Museum, Soest
Museum Nienoord, Leek
Noordelijk Scheepvaartmuseum, Groningen
Openluchtmuseum Het Hoogeland, Warffum
Protestantse gemeente Kantens-Stitswerd Provincie Groningen
Stichting Musea Heiligerlee
Stichting Oude Groninger Kerken, Groningen
Veenkoloniaal Museum, Veendam
Vesting Museum Bourtange

VORMGEVER **SWIP STOLK** (1944-2019)

“LESS IS A BORE”

Autodidact Swip Stolk drukte met zijn tegendraadse stijl een stempel op de vormgeving van het Groninger Museum in de jaren tachtig en negentig. Zijn eerste kennismaking met het museum is in 1979. De net aangestelde museumdirecteur Frans Haks wijdt een kleine tentoonstelling aan Stolks werk. De twee blijken geestverwanten. De ontwerpstijl van Stolk past bij de ambitie van Haks om zogenaamde ‘intermediaire’ kunst te promoten: kunst die tussen verschillende media, bijvoorbeeld kunst en vormgeving, in zit. Ook het werk van Stolk laat zich moeilijk definiëren. Het is niet zijn bedoeling om het oog te strelen, maar juist om het te irriteren. Door een overdaad aan beeld en typografie hoopt hij voorbijgangers te prikkelen en te boeien. In 1988 wordt Stolk officieel aangesteld als vaste vormgever en krijgt de opdracht te werken aan een herkenbaar imago voor Haks’ nieuwe museum.

Het affiche van het nieuwe Groninger Museum uit 1994 laat zien dat Stolks ontwerpen allesbehalve saai zijn. Zijn motto “Less is a bore” – oorspronkelijk een uitspraak van de architect Robert Venturi – komt hier duidelijk tot uiting. De twaalfpuntige ster – een verwijzing naar het Campidoglio, een stervormig plein in Rome naar ontwerp van Michelangelo – springt in het oog. Stolk refereert ermee aan het hergebruik van motieven in de kunst en in het bijzonder binnen het Italiaanse design. De blauwe golfjes, die een gebogen lijn vormen onder het beeldmerk,

verwijzen naar het water en de zwaairomp waarin het museum is gebouwd. Tussen grafische leestekens, typerend voor Stolks werk, staat de tekst “The New Groninger Museum”. Daaruit blijken de internationale ambities van Haks. Stolk herhaalt de stervorm in de affiches die hij in het jaar daarna ontwerpt. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid van het beeldmerk.

Na Haks’ vertrek in 1995 blijft Stolk aan als huisontwerper. Dat hij en het museum controversie niet uit de weg gaan, blijkt uit het affiche voor de tentoonstelling *Andres Serrano – A History of Sex* (1997). Hiervoor gebruikt Stolk een foto van Serrano waarop een vrouw in de mond van een man plast. Deze ‘plasseks-poster’ zorgt voor veel ophef en uiteindelijk worden alle posters uit de openbare ruimte verwijderd. Het museum revancheert zich met een affiche met de tekst “Oordeel Zelf”. Alle commotie brengt een grote stroom van nieuwsgierige bezoekers op de been. Eveneens spraakmakend is het laatste affiche dat Stolk voor het museum ontwerpt, voor zijn eigen overzichtstentoonstelling *Swip Stolk: Master Forever* (2000). Hierop toont hij zijn eigen hoofd in een zelfportret van Rembrandt. Pretentius of humoristisch? Een statement is het zeker.

In maart 2019 overleed Swip Stolk op 75-jarige leeftijd. Het Groninger Museum heeft veel te danken aan deze grootse vormgever, die het museum nationale en internationale allure gaf. (JD)

Schrijfkist van Jan Albert Sichterman (ca. 1740-1745)

EBBENHOUT, IVOOR EN ZILVER
63.5 X 43 X 14 CM

AANGEKOCHT MET STEUN VAN DE VERENIGING REMBRANDT (MEDE DANKZIJ HAAR GRONINGER FONDS EN EEN SCHENKING VAN EEN PARTICULIER)

De ebbenhouten schrijf- of documentenkist is rond 1740-45 gemaakt aan de oostkust van India voor Jan Albert Sichterman (1692-1764), een succesvol VOC-dienaar in Bengalen. De kist is ruimhartig versierd met bloemen van ingelegd ivoor met in het midden in een ovaal het

familiewapen van Sichterman. Het binnenwerk is voorzien van een eenvoudiger bloemenversiering van ivoor en bestaat uit drie smalle vakken met laadjes eronder. Aan de uiteinden van het rechtervak zitten een inktpot en zandstrooier van zilver. (EK)

ARCHITECTUUR

JOHANNES MOEHRLEIN (1958)

Maquette museumgebouw Groninger Museum, 1987, hout, kunststof, klei, 20.3 x 40.2 x 40.2 cm, schenking van de kunstenaar, 2019.0135

BEELDHOUWWERK

KLAAS HENDRIK DIJK (1913-1990)

Huifkar, z.d., terracotta, 23 x 31.5 x 13.5 cm, aankoop, 2019.0083

ALIDA JANTINA POTT (1888-1931)

Oude vrouw, z.d., terracotta, 27.5 x 14 x 22 cm, aankoop, 2019.0084

DESIGN

KEITH HARING (1958-1990)

Twee buttons, 1982, metaal, Ø 2.5 cm, schenking van mevrouw M. van Oosten, 2019.0001

JORIS LAARMAN (1979)

Voorstudie Limited, 2003, aardewerk, 17-17.5 x 21.5-25.5 cm, schenking van de kunstenaar, 2019.0044

Half Life Lamp, 2010, vervaardigd in samenwerking met de Universiteit Twente, glas, chroom, formaldehyde, genetisch gemodificeerde CHO-cellen, aankoop met steun van het Mondriaan Fonds, 2019.0045

ALESSANDRO MENDINI (1931-2019)

Horloge POP Swatch Crystal Surprise, 1994, producent Swatch, kunststof, 23 x 3.5 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0055

Bord (uit de serie How many stars), 1996, ontwerp Annalisa Margarini, producent Alessi, porselein, Ø 30 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0063

Sjabloon, 20e eeuw, kunststof, 61 x 20.5 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0132

RAMUN Amuleto lamp, 2012, producent RAMUN, metaal, kunststof, glas, 50 x 65.5 x 20 cm, schenking van RAMUN, 2019.0133

JOOST VAN DEN TOORN (1954)

Bord Frans Haks, 2007, keramiek, Ø 29 cm, aankoop, 2019.0158

MATTEO THUN (1952)

Horloge Rara Avis (GV103), producent Swatch, kunststof, leer, vilt, 23.5 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0108

VIVIENNE WESTWOOD (1941)

Horloge Pop Orb (PWZ104), 1993, producent Swatch, kunststof, leer, vilt, 23.5 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0109

ETTORE SOTTASS (1917-2007)

Wijnglas Ginevra, 2003, producent Alessi, glas met loodkristal, 15 x Ø 7.5-5.5 cm, schenking, 2019.0171.A

Sherryglaasje Ginevra, 2003, producent Alessi, glas met loodkristal, 11.5 x Ø 4.5-5 cm, schenking, 2019.0171.B

Champagneglas Ginevra, 2003, producent Alessi, glas met loodkristal, 17 x Ø 5.5-5.5 cm, schenking, 2019.0171.C

Wijnglas Ginevra, 2003, producent Alessi, glas met loodkristal, 14 x Ø 8-5.5 cm, schenking, 2019.0171.D

2019.0171.A - 2019.0171.D zijn schenkingen van de heer J. Veldkamp

DOCUMENTATIE

JORIS LAARMAN (1979)

Boekje Limited, 2003, papier, 23 x 16 x 1.5 cm, schenking van de kunstenaar, 2019.0174

OVERIG

Zestien foto's van ontwerpen voor 100% Make Up-vazen, 20e eeuw, inkt op papier, 40 x 30 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0173

FOTOGRAFIE

CLAUDE VANHEYE (1948)

Portret van David Guetta, 2015, fotoprint, 99 x 129 cm, aankoop, 2019.0020

Portret van Afrojack (2), 2015, fotoprint, 99 x 129 cm, aankoop, 2019.0021

Portret van Martin Garrix (3), 2015, fotoprint, 99 x 145 cm, aankoop, 2019.0022

Portret van Helena Hauff, 2018, fotoprint, 99 x 129 cm, aankoop, 2019.0023

Portret van Amelie Lens, 2018, fotoprint, 99 x 129 cm, aankoop, 2019.0024

2019.0020 - 2019.0024 zijn aangekocht met steun van het Mondriaan Fonds

GRAFISCHE VORMGEVING

ANDREA BRANZI (1938)

6 zeefdrukken (uit de serie Genetic Tales), 1998, inkt op papier, 42.5 x 30.5 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0172

WILHELMINA CORNELIA DRUPSTEEN (1880-1966)

Affiche van de tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913', 1913, drukinkt op papier, 117 x 80.5 cm, aankoop, 2019.0006

Ansichtkaart van de tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913', 1913, drukinkt op papier, 13 x 9 cm, aankoop, 2019.0007

Sluitzegel van de tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913', 1913, drukinkt op papier, 3.9 x 2.8 cm, aankoop, 2019.0008

2019.0006 - 2019.0007 zijn aangekocht met steun van de BankGiro Loterij

ALIDA JANTINA POTT (1888-1931)

Affiche 'juryvrije tentoonstelling De Ploeg 13-28 maart', z.d., aquarel op papier, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2019.0035

SWIP STOLK (1944-2019)

Wenskaart met ontwerp van het Groninger Museum, 1989-1991, inkt op papier (drukwerk), 24.1 x 13.7 cm, schenking van mevrouw M. Kieft, 2019.0161

OVERIG

Koekdoos Knols Koek, 2019, ontwerp Laurine Brugman, papier, 43.3 x 16.3 cm, schenking van Firma Knols Koek, 2019.0076

Affiche John John's Home Decorations, 1979, inkt op papier, 42 x 29.7 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0071

C.P. maquette Ranja fabriek, 1955-1965, vervaardigd door het Reclame Arsenal, drukinkt op karton, 39.8 x 28.7 cm, schenking van Zeist Bouwplaten, 2019.0054

Doosje Fa. John Johns Groningen, 1980-1990, karton, papier, 8.5 x 8.5 x 2.2 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0104

T-shirt met het ontwerp van het Groninger Museum, 1989, katoen, maat XL, schenking mevrouw M. Kieft, 2019.0162

HISTORISCHE VOORWERPEN

Souvenirbordje Haren Meerweg, 1920-1930, porselein, Ø 18 cm, aankoop, 2019.0004

Zegelstempel plaatselijk bestuur Uithuizermeeden, 1850-1900, hout en koper, 4.4 x Ø 3.9-4 cm aankoop, 2019.0009

Melkbeker 1e lustrum wijkvereniging Oranjerijk 1924-1929, 1929, vervaardigd door de Koninklijke Mosa BV, porselein, 9.8 x Ø 8-4.3 cm, aankoop, 2019.0053

Bierpul Martinoren te Groningen, 1950, vervaardigd door Koninklijke Goedewaagen, aardewerk, 13 x Ø 9-10 cm, aankoop, 2019.0056

Glas Wandelsport Vereniging "Eensgezind" Zeerijp, 1965, glas, 14 x Ø 6.5-4.5 cm, aankoop, 2019.0057

Pulpitrum, 1680-1700, toegeschreven aan Jan de Rijk, palissanderhout, messing, 130 x 114 x 47 cm, aankoop met steun van de heer E.F.G.M. Gelderman, 2019.0069

Vaatje marketenster, 1850-1900, vervaardigd door Jan Reijenga, rood- en geelkoper, 31 x 18.2 cm, aankoop, 2019.0072

Pul met afbeelding kerk Garsthuizen, ca. 1955-1965, aardewerk, 11.5 x Ø 6.5 cm, aankoop, 2019.0103

Twee glas-in-lood raampjes van Johannes en Jacobus Eleri, 1732, glas, lood, 19.5 x 13.3 cm, aankoop, 2019.0136

Kanonskogel, 17e eeuw, ijzer, Ø 10 cm, schenking van de heer C. Boerema, 2019.0005

Slotje Groninger dracht en Oorijzerstift, 1850, goud, 3.9 x 2 cm en 5 x 5.4 cm, schenking van mevrouw T. Wieringa, 2019.0061.A + B

Asbak Hotel De Doelen, 20e eeuw, vervaardigd door Hollandia plate NV, verzilverd metaal, 13 x Ø 9 cm, schenking van de heer J. Hoen, 2019.0065

Hotelbestek van Bodega Dik Groningen, 20e eeuw, vervaardigd door de gebroeders Hepp en V. Zwanenburg, verzilverd metaal, 13.1 – 24.7 cm, schenking van de heer J. Hoen, 2019.0066

Nederlandse vlag, textiel, 128 x 257 cm, schenking van mevrouw L. Schoonhoven-Bos, 2019.0074

Bevrijdingsrok, 1946, vervaardigd door Teupke Brouwer, textiel, 52.5 x 69.5 cm, schenking van mevrouw T. Helweg-Brouwer, 2019.0078

Kop en schotel van de Provinciale Bibliotheek Centrale Groningen, 1970-1980, vervaardigd door Koninklijke Mosa BV, porselein, kop: 7 x Ø 6.5 cm/ schotel: 9 x Ø 14 cm, schenking van de heer D. van der Bijl, 2019.0080

Voorzittershamer van het Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 1875-1925, palissanderhout, 26.8 x 7.7 x 4.1 cm, schenking, 2019.0081

Glazen bokaal van Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 1868-1880, vervaardigd door Koninklijke Utrechtse Fabriek van Zilverwerken C.J. Begeer, glas een zilver, 19.3 x Ø 8.9-8 cm, schenking, 2019.0082

Vaandel van Koninklijk Liedertafel Gruno, 20e eeuw, textiel, hout en koper, 78.8 x 78.8 cm, schenking, 2019.0085

Twee vaandelstukken van Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 20e eeuw, hout en koper, 118 x 10.4 cm/ 116 x 111 cm, schenking, 2019.0086

Bordje van Koninklijke Liedertafel Gruno, 1953, vervaardigd door Firma Jacob Koning, Delfts faience, Ø 17.3 cm, schenking, 2019.0087

Stembus van Liedertafel Gruno, 20e eeuw, blik, 18.7 x 12.3 x 6.6 cm, schenking, 2019.0089

Wisselbeker van Koninklijke Liedertafel Gruno, 20e eeuw, vervaardigd door Medaillehuis Suurd, hout en metaal, 27.4 x Ø 10 cm, schenking, 2019.0090

Herinneringsbord 120 jaar Koninklijke Liedertafel Gruno afd. Centrum Noord, 20e eeuw, vervaardigd door Johan Lukken, verzilverd metaal en hout, 21.5 x 16.6 x 2.2 cm, schenking, 2019.0091

Jeneverkruik van Koninklijk Mannenkoor Gruno, 20e eeuw, aardewerk, 7.4 x 19.4 cm, schenking, 2019.0092

Herinneringsbord van Koninklijke Liedertafel Gruno, 20e eeuw, glas en hout, 37 x 24 x 2.8 cm, schenking, 2019.0093

Herinneringsvaantje van Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 20e eeuw, textiel, 24 x 15 cm, schenking, 2019.0094

Herinneringsvaantje van Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 20e eeuw, textiel, 66 x 25 cm, schenking, 2019.0095

Bril van voormalig museumdirecteur Frans Haks, 20e eeuw, kunststof, glas, 4.5 x 13 cm, schenking, 2019.0106

Bril met koker van voormalig museumdirecteur Frans Haks, 20e eeuw, kunststof, glas, 4.4 x 13.8 cm, schenking, 2019.0107

2019.0106 en 2019.0107 zijn schenkingen van het Rijksmuseum Amsterdam

Lidmaatschapsspeldje van Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 20e eeuw, metaal, 0.5-1.1, 0.8-3.8 cm, schenking, 2019.0110

Lidmaatschapsspeldje van Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 20e eeuw, metaal, Ø 1.3 cm, schenking, 2019.0111

Lidmaatschapsspeldje van Koninklijk Mannenkoor Gruno Groningen, 20e eeuw, metaal, Ø 1.3 cm, schenking, 2019.0112

Speldje met het stadswapen van Newcastle van Koninklijk Mannenkoor Gruno, 1949, metaal, 2.4 x 2.2 cm, schenking, 2019.0113

Rozet Anglo-Netherlands Sports Scheme van het Koninklijk Mannenkoor Gruno, 1949, metaal, textiel en leer, Ø 5.4 cm, schenking, 2019.0114

Medaille internationale zangwedstrijd van het Koninklijk Mannenkoor Gruno, 1893, zilver, Ø 5.8 cm schenking, 2019.0115

Herinneringsmedaille 50-jarig bestaan Liedertafel Gruno, 1903, metaal, Ø 4.4 cm, schenking, 2019.0116

Medaille concours van mannenkoren, 1907, metaal, Ø 2.4 cm, schenking, 2019.0118

Medaille Koninklijke Liedertafel Gruno, 1907, metaal, Ø 5.4 cm, schenking, 2019.0119

Medaille Koninklijke Liedertafel Gruno, 1922, metaal, Ø 5 cm, schenking, 2019.0120

Medaille Koninklijke Liedertafel Gruno, 1928, metaal, Ø 5 cm, schenking, 2019.0121

Medaille Gemeentelijke Commissie voor Lichamelijke Volksopvoeding Groningen, 1953, metaal, Ø 4.2 cm, schenking, 2019.0122

Medaille Koninklijke Liedertafel Gruno, 1953, metaal, 11.4 x 4.8 x Ø 4.7 cm, textiel, schenking, 2019.0123

Herinneringsmedaille Koninklijke Liedertafel Gruno, 1953, Ø 5.8 cm, metaal, schenking, 2019.0124

Medaille Koninklijk Liedertafel Gruno, 1963, metaal, 18 x 2 x Ø 7.5 cm, schenking, 2019.0125

2019.0081 – 2019.0082, 2019.0085 – 2019.0087, 2019.0089 – 2019.0095, 2019.0110 – 2019.0116 en 2019.0118 – 2019.0125 zijn schenkingen van het Koninklijk Mannenkoor Gruno

4 ‘Rojo’ glazen, 1930-1940, ontwerp Dirk Hart, glas, 13 x Ø 4.9 - 6.9 cm, schenking van mevrouw D. de Raad, 2019.0126

Voorzittershamer Volksuniversiteit Groningen, 1954, palissanderhout, 25.7 x 10.3 x 4.4 cm, schenking van Forum Groningen, 2019.0127

Doosje Juwelier Hazekamp, 2019, kunststof, 8.2 x 8.2 x 2.5 cm, schenking van Juwelier Hazekamp, 2019.0128

Medaille de Zilveren Krakeling Internationale Bakkerijtentoonstelling Groningen, 1950, metaal, 7.5 x 4.0 x 0.2 cm, schenking van RHC Groninger Archieven, 2019.0129

Wandbord ‘1672 Groningen 1922’, vervaardigd door De Porceleyne Fles, 1922, porselein, 2.5 x Ø 18.5-11.5 cm, aankoop, 2019.0143

Horloge met portretminiatur, mogelijk van Maurits Clant, 1760-1780, metaal, goud, edelstenen, ivoor, glas, Ø 4 cm, aankoop, 2019.0152

Herinneringsglas Fa. Frans Brugsma, Groningen, 1969, glas, 15.6 x Ø 10.9 cm, aankoop, 2019.0154

Schrijfkist van Jan Albert Sichterman, 1740-1745, ebbenhout, ivoor en zilver, 14 x 63.5 x 43 cm, aankoop met steun van de Vereniging Rembrandt, 2019.0160

Zeventien houtblokken voor het boek ‘Oude en nieuwe Groninger Liederen’, 1930, vervaardigd door Nico Bulder, hout, variërend van 11.5 x 9 x 2.5 cm tot 3 x 3.6 x 1.6 cm, aankoop, 2019.0175

Twee balustervazen met het wapen van Groningen en Utrecht, ca. 1870-1890, glas, 32-32.5 x Ø 38 cm, aankoop, 2019.0176

Troffel van de eerste steenlegging zeesluizen Delfzijl, 1867, zilver, hout, 23.7 x 7.8 x 9 cm, schenking van mevrouw G. Verloop, 2019.0177

INSTALLATIES

DALE CHIHULY (1941)

Grand Stairwell Installation, 2018, glas, 706 x 1963.5 x 63.5 cm, aankoop met steun van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij het Titus Fonds, Themafonds Glas, Innorosa Fonds en het Groninger Fonds), het Mondriaan Fonds, het legaat De Marees van Swinderen-de Blocq van Scheltinga, het legaat Van Os-Van Calcar, de Groninger Museum Salon, de BankGiro Loterij, Reineke Bennema & Willem Bok en Het Singeldorp, 2019.0137

JELLE MASTENBROEK (1988)

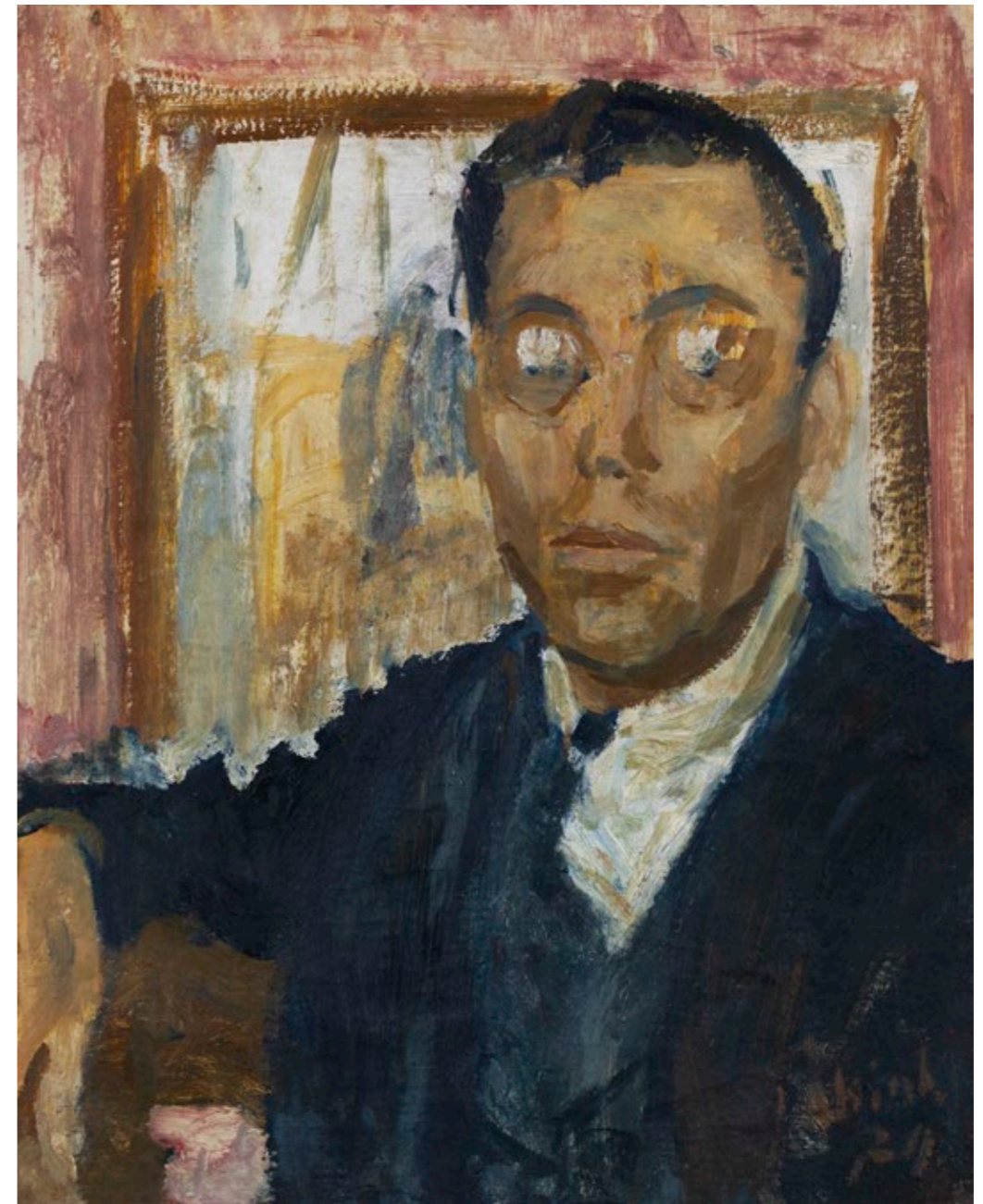
Safe Offering, 2019, gemengde media, 215 x 96 x 50 cm, aankoop met steun van de Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum, 2019.0075

KERAMIEK

Oosterse keramiek

Schotel pleisterplaatsen Tokaido, 1850, Japans porselein, 10.3 x Ø 61.5 cm, aankoop, 2019.0079

Kaarsenstandaard, 19e eeuw, Chinees porselein, 8 x 7 cm, aankoop, 2019.0138

Portret van Johan van Zweden (ca. 1924)

JAN ALTINK (1885-1971)
WAS/OLIEVERF OP DOEK, 50.5 X 41 CM

AANKOOP STICHTING DE PLOEG, BRUIKLEEN GRONINGER MUSEUM

In de jaren twintig van de vorige eeuw portretteerde Jan Altink zijn vriend en kunstbroeder Johan van Zweden meerdere malen. Van Zweden, die in 1924 lid werd van De Ploeg, zou niet lang in Groningen blijven wonen. In 1926 vertrok hij naar Amsterdam om daar als onderwijzer te gaan werken. In vergelijking met het kleurrijke expressionistische portret dat Altink in 1925 van

hem vervaardigde en dat zich eveneens in de collectie van het Groninger Museum bevindt, is dit een meer ingetogen variant. Ook Jan Wiegers schilderde Van Zweden in 1925, zoals de achterzijde van diens *Zittend Naakt* laat zien, zodat er nu maar liefst drie geschilderde portretten van hem in de collectie van het Groninger Museum aanwezig zijn. (MJ)

Pulpitrum Groningen (1680-1700)

PALISSANDERHOUT
130 X 114 X 47 CM

AANKOOP MET STEUN VAN DE HEER E.F.G.M. GELDERMAN

Het pulpitrum of, zoals het in het Gronings *Puntrom* geheten, is een typerende meubel uit Groningen en aangrenzend Drenthe en Friesland. In 1710 werd het maken van een pulpitrum het meesterstuk voor het Groninger gilde van kistmakers (meubelmakers). Dit is een buitengewoon mooi voorbeeld gemaakt van palissanderhout. Het meubel is

vermoedelijk afkomstig van de familie Lewe van de borg Ewsum in Middelstum. Het mooie snijwerk bestaat uit een strook wijnranken, een strook met eikels en eikenloof en een strook met hopbellen en -loof. Freerk Veldman, kenner van Groninger houtsnijwerk, schrijft het snijwerk toe aan Jan de Rijk. (EK)

Kaarsenstandaard, 19e eeuw, Chinees porselein, 8 x 7 cm, aankoop, 2019.0139

Schotelkje, ca. 1645, Chinees porselein, 1,5 x Ø 5.8-2.5 cm aankoop, 2019.0140

Bord in bovenglazuur blauw, ca. 1750, Chinees porselein, 3 x Ø 23-12.2 cm, schenking, 2019.0141

Theepot, ongeglazuurd, ca. 1850-1899, aardewerk, 10 x Ø 6-7 cm, schenking, 2019.0144

2019.0141 en 2019.0144 zijn schenkingen van de heer C.J.A. Jörg

Bord in onderglazuur blauw, ca. 1890, Chinees porselein, 2,8 x Ø 30 -18 cm, schenking van de heer H. van Baarsen, 2019.0142

Kop en schotel in onderglazuur blauw, ca. 1820-1830, Japans porselein, kop: 6.5 x Ø 9.5-4.8 cm/ schotel: 15.5 x Ø 4.3 x 9 cm, schenking, 2019.0145.A

Kop en schotel in onderglazuur blauw, ca. 1820-1830, Japans porselein, kop: 6.5 x Ø 9.5-4.8 cm/ schotel: 15.5 x Ø 4.3 x 9 cm, schenking, 2019.0145.B

2019.0145.A en 2019.0145.B zijn schenkingen van de heer J. Geertsema

Schotel in onderglazuur blauw, 1550, Chinees porselein, 5,5 x Ø 30.8 cm, schenking, 2019.0164

Scheerbekken, 1700, Japans porselein, 7,5 x Ø 28 cm, schenking, 2019.0165

Bord in onderglazuur blauw, 18e eeuw, Japans porselein, 3 x Ø 22.5 cm, schenking, 2019.0166

Schotelkje in onderglazuur blauw, 1850, Japans porselein, 2 x 11 x 11 cm, schenking, 2019.0167

2019.0164 – 2019.0167 zijn schenkingen van de heer J.F. van Baarsen en mevrouw G.J. Fieten

Schotelkje in onderglazuur blauw, ca. 1680-1700, Japans porselein, 2,3 x Ø 15 cm, schenking, 2019.0168

Bord in onderglazuur blauw, 1700, Chinees porselein, 3,8 Ø 21.5 cm, schenking, 2019.0169

Groot bord in onderglazuur blauw, ca. 1700-1720, Chinees porselein 2.5 x Ø 26.5 cm, schenking, 2019.0170

2019.0168 – 2019.0170 zijn schenkingen van de heer C.J.A. Jörg

MUNTEN EN PENNINGEN

FREDERIK ENGEL JELTSEMA (1879-1971)

Huwelijkspenning H.W. Mesdag en S. Mesdag-van Houten, 1906, brons, Ø 9.8 cm, aankoop, 2019.0011

PAUL GREGOIRE (1915-1988)

Penning 100 jaar tandheelkundig onderwijs in Nederland, 1977, brons, Ø 6.5 cm, aankoop, 2019.0047

MATTHEUS MEESTERS (1908-2002)

Gedenkpenning beleg Groningen 1672, 1972, brons, Ø 9.8 cm, aankoop, 2019.0010

BRUINS OVING

Prijspenning Nationale wedstrijden vrouwen-tennis 'Sparta' Groningen, metaal, Ø 2.5 cm aankoop, 2019.0131

ONBEKEND

Penning 100 jaar Gereformeerde Kerk van Zuidwolde, 1987, brons, Ø 5 cm, aankoop, 2019.0048

Plak, Groningen (stad), 1475-1485, koper, Ø 1.6 cm, aankoop, 2019.0088

Kwart groot, Groningen, 14e eeuw/ 15e eeuw, Ø 1.5 cm, schenking van de heer H. Homan, 2019.0064

Herinneringspenning 100-jarig bestaan Koninklijke Liedertafel Gruno, 1953, zilver, Ø 6.1 cm, schenking van het Koninklijk Mannenkoor Gruno, 2019.0117

SCHILDERIJEN

JAN ALTINK (1885-1971)

Portret van Johan van Zweden, ca. 1924, was/olieverf op doek, 50.5 x 41 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2019.0134

JACOBUS BUYS (1724-1801)

Portret van Jan Modderman en Angeli-que Esther Elin, 1777, olieverf op doek, 73 x 59.7 cm, schenking van mevrouw E.J. Modderman en mevrouw R.A.M. Modderman, 2019.0017

PHILIP VAN DIJK (1683-1753)

Anthony Ewout Sichterman, zijn vrouw Josina Petronella Alberda en hun zonen Mello en Albert Galenus Sichterman, 1745, olieverf op doek, 146.5 x 115.5 cm, aankoop, 2019.0153

JOHAN DIJKSTRA (1896-1978)

Gezicht op de kerk van Fransum, 1933, olieverf op doek, 61 x 71 cm, bruikleen van Stichting Oude Groninger Kerken, 2019.0002

JOHAN HEINRICH NEUMAN (1819-1898)

Portret Johanna Catharina Elisabeth Endtz, 1890, olieverf op doek, 75 x 62 cm, schenking van de heer H. Modderman, 2019.0015

ENNA HILLEGONDA GEERTSEMA VAN SJALLEMA (1807-1880)

De brief, 19e eeuw, olieverf op doek, 46.7 x 39.3 x 5.5 cm, schenking van de heer E.F.G.M. Gelderman, 2019.0147

HAN JANSEN (1931-1994)

Drents Landschap, 1971, olieverf op doek, 99 x 99 cm, schenking van de heer K. Rietberg en mevrouw A. Streich-Rietberg, 2019.0068

GEORGE MARTENS (1894-1979)

Zonder titel, 20e eeuw olieverf op doek, 50 x 50 x 2.4 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2019.0025

Zonder titel, 1929, olieverf op doek, 50.6 x 50.7 x 2.4 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2019.0026

Het Grijs Kind, 20e eeuw, was- en olieverf op doek, 80.5 x 65 cm, bruikleen van Stichting de Ploeg, 2019.0027

EGBERT REITSMA (1892-1976)

Gezicht op Oostum, 1941, olieverf op doek, 71 x 61 cm, bruikleen van Stichting Oude Groninger Kerken, 2019.0003

DOLF VERLINDEN (1960)

Crippled Symmetry I, 2018, olieverf op doek, 127 x 95 cm, aankoop, 2019.0096

Crippled Symmetry II, 2018, olieverf op doek, 127 x 95 cm, aankoop, 2019.0097

Crippled Symmetry III, 2018, olieverf op doek, 127 x 95 cm, aankoop, 2019.0098

2019.0096 – 2019.0098 zijn aangekocht met steun van het Mondriaan Fonds

JAN WIEGERS (1893-1959)

Zwitserland Lasone, 1959, olieverf op doek, 84 x 73 x 5.5 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2019.0013

DREWES DE WIT (1944)

z.t. (nr. 1720), 2019, olieverf en lakverf op MDF, 61 x 41 cm, schenking van de kunstenaar, 2019.0052

TEKENINGEN, AQUARELLEN, GOUACHES EN PRENTEN

JAN ALTINK (1885-1971)

Zelfportret, 1940-1960, houtskool op papier, 49.8 x 35.2 cm, aankoop, 2019.0018

De Drie Kleuren II, 16 teekenvoorbeelden voor de middelklassender lagere school, 2e druk, 1933, drukinkt op papier, 12.9 x 20.4 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0050

JOST AMMAN (1539-1591)

Civis Gruningensis, houtsnede, 1639, inkt op papier, 30 x 19 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0051

THEODORUS BOHRES

Portret van Elcke Schetsberg, 1810, pastel op papier, 51 x 41 cm, schenking van mevrouw E.J. Modderman en mevrouw R.A.M. Modderman, 2019.0016

CORNELIS BRANDENBURG (1883-1954)

Gezicht op de Martinoren te Groningen, ets, 1925-1935, inkt op papier, 44 x 29 cm, schenking van Drs. J.J. Heij, 2019.0012

HAN JANSEN (1931-1994)

Zonder titel, z.d., drukinkt op papier (zeefdruk), 69 x 69 cm, schenking van de heer K. Rietberg en mevrouw A. Streich-Rietberg, 2019.0067

WESSEL LUBBERS (1755-1834)

Portret van Angeli-que Esther Elin, 1803, pastel op papier, 44.5 x 32.8 cm, schenking van mevrouw E.J. Modderman en mevrouw R.A.M. Modderman, 2019.0014

GEORGE MARTENS (1894-1979)

Zonder titel, 20e eeuw, krijt op papier, 31.5 x 23 cm, bruikleen, 2019.0028

Zonder titel, 1931, krijt op papier, 46 x 30 cm, bruikleen, 2019.0029

Zonder titel, 20e eeuw, aquarel op papier, 29.5 x 48 cm, bruikleen, 2019.0030

Zonder titel, 1931, aquarel op papier, 29.7 x 44.7 cm, bruikleen, 2019.0031

ALIDA JANTINA POTT (1888-1931)

Zonder titel, 20e eeuw, aquarel op papier, 22.5 x 18 cm, bruikleen, 2019.0032

Slagschaduw Blauwbörgje, 20e eeuw, aquarel op papier, 64.3 x 48.5 cm, bruikleen, 2019.0033

Stilleven met azalea's, 1928, pastel op papier, 45 x 56 cm, bruikleen, 2019.0034

Vanitas, 20e eeuw, aquarel op papier, bruikleen, 78 x 66.4 cm, 2019.0036

2019.0028 – 2019.0034 en 2019.0036 zijn in bruikleen van Stichting De Ploeg

MIZUNO TOSHIKATA (1866-1908)

Drieluik, 1894, houtsnede, 72 x 35.5 cm, Schenking de heer C.J.A. Jörg, 2019.0157

TEXTILIA**NATHALIE DU PASQUIER (1957)**

Twee servetten, 21e eeuw, producent Third Drawer Down, bedrukt katoen, 42 x 42 cm, schenking van de heer J. Veldkamp, 2019.0105

ONBEKEND

Servet Hotel-Restaurant-Café Willems, 1900-1950, damast, 88 x 88 cm, aankoop, 2019.0155

Servet Restaurant De Faun, 1938, damast, 84.5 x 89.5 cm, aankoop, 2019.0156

ZILVERWERK**GERRIT BRANDT**

Kan met het stadswapen van Groningen, 1784, zilver en hout, 19 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0101

WILLEM DE BOOSER

Oordspul met ingelaten munten, 1711-1712, zilver, 13.5 cm, bruikleen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2019.0100

HENRICUS HUBERT (1774-1817)

Twee kandelaren, 1796-1797, zilver, 27.5 x 10.5 x 10.5 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0058

KLAAS SMIT METTEVIER

Geboortelepел Marten Douwes (Teenstra), 18e eeuw, zilver, 18.4 x 4.7 x 1.5 cm, schenking van mevrouw Geertruida Verloop, 2019.0148

LAMBERT MUNTINCK

Brandewijnkom, 1629-1630, zilver, 18.3 cm, bruikleen, bruikleen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2019.0099

GEBROEDERS NIEKERK

Suikerstrooier of strooilepel, 1910, zilver, 12.5 x 8.5 x 5.3 cm, schenking van de heer C.W. Lely en mevrouw H.E. van Valkenburg-Lely, 2019.0150

HIERONYMUS OLFERS (1721-1816)

Geboortelepел, 1791-1792, zilver, 21 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0046

BRUINS OVING

Zilverplaatje 'Het waterschap Hunsingo aan zijner ontvanger de heer J. Slyper 1856-1896', 1896, zilver, 7 x 12.5 cm, aankoop, 2019.0130

BEREND POOTHOLT

Hopmanslepel Arnold Zandt, 1714, zilver, 18.5 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0049

Strooibus, 1713-1714, zilver, 10.5 x Ø 6.5 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0146

GEBROEDERS ROELFSEMA

Suikerstrooier of strooilepel, 1909, zilver, 15.5 x 6.6 x 4.2 cm, schenking van de heer C.W. Lely en mevrouw H.E. van Valkenburg-Lely, 2019.0151

A. VRIESE

Suikerstrooier of strooilepel, 1730-1739, zilver, 6 x 9.4 x 3.5 cm, schenking van de heer C.W. Lely en mevrouw H.E. Valkenburg-Lely, 2019.0149

ONBEKEND

Dienblad met het stadswapen van Groningen, 1784, zilver, 37.5 x 28 cm, aankoop met steun van de BankGiro Loterij, 2019.0102

Bord Frans Haks (2007)

JOOST VAN DEN TOORN (1954)
KERAMIEK, Ø 29 CM

AANKOOP

Dit vrolijke wandbord werd verworven uit het nalatenschap van voormalig Groninger Museum-directeur Frans Haks (1938-2006) en diens in 2018 overleden partner Johan Ambaum. Het was een onderdeel van een serie 'clowns' die beeldend kunstenaar Joost van den Toorn in 2007 maakte. In de jaren tachtig en

negentig van de vorige eeuw was zijn werk met veel enthousiasme aangekocht door Haks, en uit erkentelijkheid en vriendschap schonk hij dit postume portret aan Ambaum. Mensen die Haks gekend hebben, zullen de olijke blik en uitbundige lach onmiddellijk herkennen. (RS)

WALL HOUSE #2

Het Groninger Museum beheert Wall House #2 sinds 2016 en waarborgt de openbare functie en de culturele bestemming. Met een aantrekkelijke programmering, met wisselende exposities en activiteiten, wil het museum zowel bewoners uit de Groningse wijk Hoornse Meer als architectuur- en kunstliefhebbers uit het hele land naar het gebouw trekken. Wall House #2 trok in 2019 een record aantal bezoekers: 3.285.

Fotograaf Gea Schenk, woonachtig in de wijk, was voor het derde jaar op een rij verantwoordelijk voor de programmering. In samenwerking met collega's van het Groninger Museum zorgde zij dat het gebouw op de kaart werd gezet en dat omwonenden van het gebouw werden betrokken als ambassadeurs.

Activiteiten

Onder de noemer 'Wall House Weekenden' was het gebouw van 30 maart tot en met 27 oktober 2019 elke zaterdag en zondag en op Paas- en Pinkstermaandag geopend van 12 tot 17 uur. De toegang was gratis.

Naast de expositie waren er ook verschillende activiteiten bij te wonen in het gebouw, waaronder een lezing in samenwerking met het Goethe-Instituut in Amsterdam door de Duitse schrijfster Ingrid Radewaldt; zij schreef de biografie 'Gunta Stözl: Pionierin der Bauhausweberei'. Monika Stadler vertelde tijdens de Moederdaglezing over het beheren van het nalatenschap van haar moeder *Bauhausmeister* Gunta Stözl en fotografen Kars Tuinder en Sven Sleur gaven een toelichting op hun werk. In het atelier op de begane grond werden regelmatig workshops en kinderactiviteiten georganiseerd, waaronder weven met restanten Bauhaus-stoffen en patroonkaarten aquarellen.

Wall House #2 nam ook deel aan de Open Monumentendag, organiseerde samen met de Stichting Mээр Hoornse Meer een kunstmarkt met werk van lokale kunstenaars en was een van de locaties van festival Let's Gro.

Exposities

Het seizoen werd dit jaar in twee blokken verdeeld, met verschillende exposities per periode.

GUNTA STÖZL: 100 JAAR BAUHAUSSTOFFEN

30-3 T/M 1-9

In 2019 was het honderd jaar geleden dat het Bauhaus, de legendarische Duitse design- en architectuurschool, werd opgericht. Wall House #2 wijdde een tentoonstelling aan Gunta Stözl (1897-1983), die vooral bekend werd als hoofd van de textielafdeling van het Bauhaus. De intieme tentoonstelling gaf een direct inkijkje in het leven en nalatenschap van Stözl en toonde onder meer patroonkaarten, originele stoffen, Bauhaus-ontwerpen, aquarellen en meubels gestoffeerd naar haar ontwerp. Recente reproducties lieten zien hoe springlevend haar werk nog altijd is.

De expositie werd samengesteld in nauwe samenwerking met Monika Stadler, de dochter van Gunta Stözl, en Mirjam Deckers, masterstudent Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

KARS TUINDER

7-9 T/M 2-11

Fotograaf Kars Tuinder (1975) toonde op de eerste etage van Wall House #2 foto's van zijn project *Closed Buttons*. Door de ogen van de geportretteerden te bedekken met knopen probeert Tuinder ons de ogen te open voor maatschappelijke thema's waar men liever van wegkijkt, zoals de plastic afvalberg en de vluchtelingenproblematiek.

SVEN SLEUR

7-9 T/M 2-11

Fotograaf Sven Hartmut Sleur (1975) toonde op de bovenste etage een selectie foto's uit *Skyscape*, een project waarvoor hij op dat moment al ruim vijfhonderd dagen lang dagelijks de Nederlandse luchten in beeld had gebracht.

HARRY NIEHOF

7-9 T/M 2-11

Bezoekers konden op de bovenste verdieping van Wall House #2, uitkijkend over het Groningse Hoornse Meer, met een koptelefoon luisteren naar verschillende nummers van songwriter, zanger en gitarist Harry Niehof (1954) in zijn kenmerkende percussieve fingerpicking-stijl.

WALL OF FAME

MAART T/M NOVEMBER

Fotograaf en tevens programmeur van Wall House #2 Gea Schenk (1970), zelf woonachtig in de wijk Hoornse Meer, maakte ook dit seizoen weer portretten van buurtbewoners. Door de 'buren' van Wall House #2 te portretteren, wilde ze het gebouw vertrouwd maken voor de omwonenden. Inmiddels heeft dit ruim 200 portretten opgeleverd, die allemaal worden getoond op de begane grond van het gebouw.

Samenwerkingen

De firma Designtex in New York stelde speciaal voor de tentoonstelling *Gunta Stözl: 100 jaar Bauhausstoffen* nawevingen naar de ontwerpen van Stözl beschikbaar. Op pr-gebied werd er samengewerkt met de musea Boijmans Van Beuningen in Rotterdam en het TextielMuseum in Tilburg, die ook beide een tentoonstelling organiseerden in het kader van 100 jaar Bauhaus. Het leverde publicaties in onder meer tijdschrift *LINDA*. en de Bauhaus-bijlage van *NRC* op.

OPENINGSMANIFESTATIE

STRIJD! 100 JAAR VROUWENKIESRECHT

Op donderdag 9 mei 2019 was het precies honderd jaar geleden dat de wet op het vrouwenkiesrecht na lang actievoeren werd aangenomen in de Tweede Kamer. Het Groninger Museum organiseerde daarop een dag met gratis entree en vol voorstellingen, interviews, muziek, lezingen en rondleidingen.

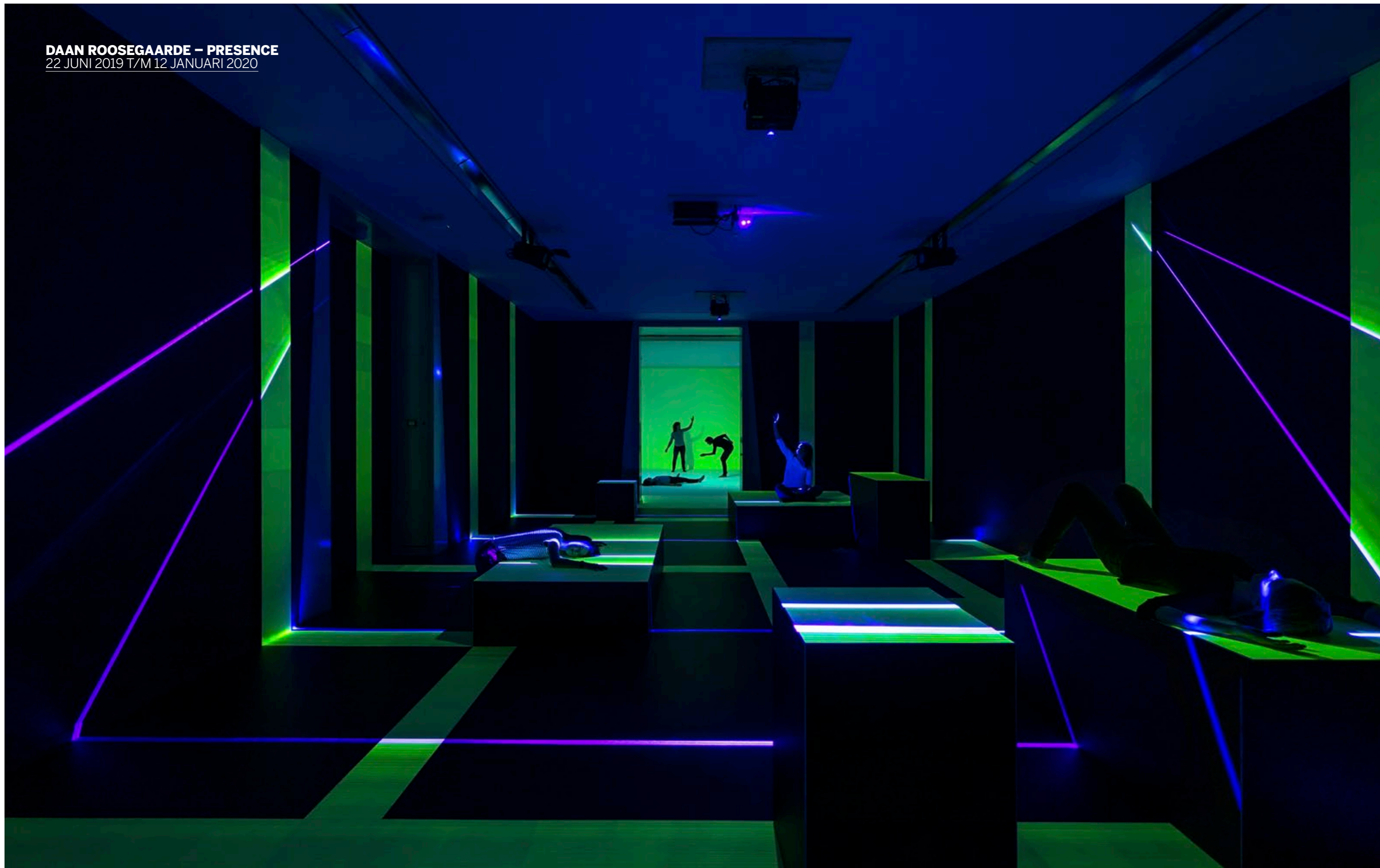
Zomergasten-presentator Janine Abbring interviewde Eveline van Rijswijk over *De Première* - een onewomanshow over 100 jaar vrouwen op het Binnenhof en de makers van het programma *Aletta's Reis* Djoeke Veeninga en Marlou van den Berge, Devika Partiman van Stichting Stem Op Een Vrouw en oud-Kamervoorzitter

en -politica Jeltje van Nieuwenhoven. In het auditorium was onder meer een cabareteske voorstelling te bezoeken van Gabriëlle Glasbeek en Marieke Klooster. Er was muziek van Izaline Calister en koor Bladgoud en bezoekers konden in de tentoonstelling *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht* een uitgebreid overzicht van de turbulente geschiedenis rondom de strijd voor het vrouwenkiesrecht in Nederland bezichtigen.

De openingsmanifestatie was een samenwerking met het Comité 100 Jaar Vrouwenkiesrecht, Atria, Verhalen van Groningen, het Groninger Forum en de Rijksuniversiteit Groningen.

DAAN ROOSEGAARDE – PRESENCE
22 JUNI 2019 T/M 12 JANUARI 2020

PRESENTATIES

PUBLIEKS- TREKKERS

Met 324.296 bezoekers was 2019 het op één na beste jaar uit de geschiedenis van het museum. De grote publiekstrekker was toen een expositie over de Russische schilder Ilja Repin. Nu kwamen bezoekers vooral voor de tentoonstellingen *CHIHULY*, *Daan Roosegaarde – Presence* en *Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini*. Ook in andere delen van stad en provincie Groningen was dit jubileumjaar een glimp van de collectie te zien. Over de grens waren onze eigen producties in Azië en het Midden-Oosten te bezoeken.

324.296

BEZOEKERS IN 2019

2

MUSEA IN HET BUITENLAND WAAR EEN PRODUCTIE VAN HET GRONINGER MUSEUM TE ZIEN WAS

85

PERCENTAGE BEZOEKERS UIT NEDERLAND

16

WISSELLENDE TENTOONSTELLINGEN IN HET MUSEUM

De Collectie

T/M HEDEN
PLOEGPAVILJOEN / COLLECTIEZALEN

De hedendaagse kunst-zaal van de Collectie werd opnieuw ingericht. De werken van Keith Haring en de gebroeders Chapman maakten hier plaats voor de installatie *From the Sky*, die de Nederlandse ontwerper Pieke Bergmans in 2010 voor het museum maakte. Het is een surrealistische aandoende installatie met een alledaagse tafel en stoel waar bovenmatig grote, grillig gevormde gloeilampen als het ware overheen gedrapeerd zijn. In de meesterwerken-zaal was de kleine presentatie van Rembrandt-tekeningen te zien. Na afloop daarvan werd het monumentale *Langs moeders graf* van Jozef Israëls weer op zijn vertrouwde plek gehangen.

Van Courbet tot Israëls, Museum Gouda te gast

29-6-2018 T/M 6-1-2019
OVAAL WEST

De Arntzenius Collectie van Museum Gouda bevat werk van Nederlandse en Franse kunstschilders als Willem Bastiaan Tholen, Odilon Redon en Isaac Israëls. Zij schilderden landschappen met grote wolkenpartijen, kleurrijke bloemstillevens, straatgezichten en portretten die het alledaagse leven omvatten. Deze schilderijenverzameling van schilder Paul Arntzenius (1883-1965) was tijdelijk te zien in het Groninger Museum. Tegelijkertijd was in Museum Gouda de collectie Veendorp te zien uit het Groninger Museum.

Tendensen – De Ploeg na 1928

26-5-2018 T/M 27-1-2019
PLOEGPAVILJOEN

Deze expositie, met werk van onder anderen Jan Altink, Ekke Kleima en Jannes de Vries, was een aanvulling op de overzichtstentoonstelling *Avant-garde in Groningen. De Ploeg 1918-1928* en liet zien hoe de leden van De Ploeg aansluiting zochten bij moderne tendensen in de kunst ná de hoogtij-jaren.

De Wereld in Huis, Aziatisch porselein – Delfts aardewerk

17-6-2017 T/M 10-3-2019
STARCKPAVILJOEN

Nederland had in de zeventiende en acht-tiende eeuw een spilfunctie in de introductie van de Aziatische cultuur en producten in Europa. Het Chinees en Japans porselein, Japans lakwerk en Indiase sitsen in *De Wereld in Huis* toonden aan hoe het Nederlandse interieur werd verrijkt door Aziatische invloeden.

Grrrom! Een tentoonstelling met een staartje

24-11-2018 T/M 31-3-2019
MENDINI -1

De tentoonstelling *Grrrom! Een tentoonstel-ling met een staartje* werd samengesteld met werk uit de eigen collectie van het Groninger Museum. Het museum ging op zoek naar kunstwerken waarop niet de mens of het landschap, maar het dier centraal stond. Dit leverde een spannende dwarsdoorsnede van de veelzijdige museumcollectie op, met onder meer werk van Otto Eerelman en de Haagse School.

CHIHULY

8-12-2018 T/M 5-5-2019
MENDINI O & COOP HIMMELB(L)AU PAVILJOEN

De tentoonstelling *CHIHULY* toonde de sensationele glascreeaties van de wereldberoemde Amerikaanse kunstenaar Dale Chihuly. Opgebouwd uit zestien installaties, zowel binnen als buiten het museum, bood de expositie een compleet overzicht van alle hoogtepunten uit het oeuvre van de kunstenaar. Het was de grootste museale expositie van Chihuly in Europa in de afgelopen 20 jaar.

‘Met de tentoonstelling CHIHULY neemt het Groninger Museum het niet alleen op voor een in Europa onbekende kunstenaar, maar ook voor een museaal weinig gewaardeerd medium.’ – NRC

DVOTION – Claude Vanheye: portretten van dj’s

17-1 T/M 31-3-2019
OVAAL WEST

De befaamde Nederlandse fotograaf Claude Vanheye maakte iconische foto’s van David Bowie, Michael Jackson, Jimi Hendrix en tal-loze andere popartiesten. De afgelopen jaren fotografeerde Vanheye bekende dj’s, waar-der Armin van Buuren, Hardwell, Martin Garrix, Fedde le Grand en Nicky Romero. De opmer-kelijke serie bestaat uit verstilde opnames die doen denken aan Renaissance-portretten. In het kader van Eurosonic 2019 waren de foto’s uit deze serie, getiteld *DVOTION*, voor het eerst te zien.

Dolf Verlinden

4-4 T/M 1-9-2019
OVAAL WEST

Beeldend kunstenaar Dolf Verlinden (Schiedam, 1960) studeerde aan Academie Minerva en werkt sindsdien in Groningen. Zijn werk is minimalistisch. In zijn sobere composi-ties toont hij belangstelling voor fundamentele aspecten als maat, maatverhoudingen, materiaal en textuur. Met eenvoudige lijnen en geometrische vormen streeft Verlinden schoonheid na.

Pronkjewails – Design uit heden en verleden

5-4-2019 T/M 9-5-2021
STARCKPAVILJOEN

Ter ere van het 25-jarig jubileum van het museumgebouw richtte gastconservator John Veldkamp het Starckpaviljoen in met keramiek en glas uit heden en verleden. De tentoonstelling presenteerde de verzamelge-schiedenis van het Groninger Museum, maar liet de bezoeker vooral genieten van originele combinaties van prachtige objecten die gear-rangeerd waren tot meesterlijke stillevens. Veldkamp heeft in de jaren tachtig een belang-rijke impuls gegeven aan toenmalig Groninger Museum-directeur Frans Haks om eigentijds design te gaan verzamelen.

Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht

20-4 T/M 15-9-2019
MENDINI -1

In 2019 bestond in Nederland de wet op het vrouwenkiesrecht honderd jaar. Deze wet werd in 1919 na jarenlang actievoeren aangenomen. In deze grote tentoonstelling stond de strijd voor het vrouwenkiesrecht centraal. *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht* illustreerde aan de hand van onder meer vaandels, foto’s, car-toons, schilderijen en historische documenten hoe de actie werd gevoerd. De tentoonstelling werd mede samen-gesteld door Mineke Bosch, hoogleraar moderne geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Van Swip Stolk tot Rudo Menge – 25 jaar affiches voor het Groninger Museum

25-5 T/M 15-9-2019
OVAAL OOST

Ter gelegenheid van het zilveren jubileum van het ‘nieuwe’ Groninger Museum toonde het museum affiches die tussen 1994 en 2019 voor het museum zijn gemaakt. Daarmee bracht het vijftiengintig jaar tentoonstellingen en museumgeschiedenis in beeld. De twee hoofdpersonen waren Swip Stolk (1944-2019) en Rudo Menge (1975). Beide vormgevers zijn belangrijk geweest voor de ontwikkeling van het beeldmerk ‘Groninger Museum’ in de afge-lopen kwart eeuw.

Daan Roosegaarde – Presence

22-6-2019 T/M 12-1-2020
MENDINI O

Presence was het eerste grote museale solo-project van kunstenaar en innovator Daan Roosegaarde. Speciaal voor het Groninger Museum ontwikkelde hij een nieuw, baan-brekend, interactief kunstwerk: een groot lichtgevend landschap dat door de aanwe-zigheid van bezoekers van vorm en kleur veranderde. De tentoonstelling daagde uit tot fysieke interactie: aanraken, voelen en bewegen, waardoor bezoekers op een bijzon-dere manier bewust werden van hun eigen aanwezigheid.

‘Presence is een kunstbelevnis die hele-maal past bij het bonte gebouw van het Groninger Museum.’ – NRC

Rembrandt?!

28-6 T/M 15-12-2019
COLLECTIEZALEN

In 2019 was het 350 jaar geleden dat de beroemde Nederlandse kunstenaar Rem-brandt van Rijn overleed. Ter ere hiervan toonde het Groninger Museum een aantal Rembrandt-tekeningen en tekeningen toege-schreven aan Rembrandt uit de eigen collectie.

P. Struycken – Exploderende kleur bij Skrjabin en Boulez

28-6-2019 T/M 9-2-2020
COOP HIMMELB(L)AU PAVILJOEN

Het werk dat Peter Strucyken (Den Haag, 1939) in 2007 speciaal voor het Coop Him-melb(l)au Paviljoen maakte, gebaseerd op het muziekstuk *...explosante-fixe...* van de Franse componist Pierre Boulez, was voor het eerst opnieuw te zien. Vijf grote schermen, kriskras verspreid door de donkere ruimte, voerden de bezoeker mee op een afwisselend heftige en serene reis vol veranderende kleuren en vor-men. Het werk werd afwisselend getoond met een nieuwe installatie, gebaseerd op het dra-matische *Prometheus, gedicht van vuur* van de Russische componist Alexander Skrjabin.

Vrienden voor het leven – 40 jaar aankopen door de Vereniging van Vrienden

14-9-2019 T/M 5-1-2020
OVAAL WEST

Al veertig jaar lang draagt de Vereniging van Vrienden bij aan de aankopen die door het Groninger Museum worden gedaan. Ter gele-genheid van het jubileum van de Vrienden toonde het museum een selectie van deze aankopen. De tentoonstelling omvatte een breed scala aan objecten: van oude kunst tot design, moderne en hedendaagse kunst tot kunstnijverheid. De rood draad was dat alle aankopen iets met Groningen te maken hebben.

Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini

12-10-2019 T/M 5-5-2020
OVAAL OOST, TRAPZAAL EN MENDINI -1

Vijfentwintig jaar na de opening van het door hem ontworpen Groninger Museumgebouw heeft Alessandro Mendini (1931-2019) alle ruimte gekregen om zijn droomtentoonstelling te realiseren. Kort voor zijn overlijden selec-teerde de *grand old man* van het Italiaanse design niet alleen tientallen van zijn eigen revolutionaire ontwerpen, maar ook werk van vele andere kunstenaars en ontwerpers.

‘Zijn hele oeuvre is voor het eerst te zien in wat hij als zijn grootste kunstwerk zag. Het past hier zo mooi, als een hand in een handschoen. Je voelt meer dan ooit de magie van dit gebouw.’ – Trouw

Kleine presentaties

Portret Abel Tasman terug in Groningen

21-6-2018 T/M 6-1-2019
COLLECTIEZALEN

Dit portret is het enige bekende portret van ontdekkingsreiziger Abel Tasman (afkomstig uit Lutjegast), die 375 jaar geleden het eiland ontdekte dat naar hem vernoemd is: Tasma-nië. Het schilderij wordt toegeschreven aan schilder Dirck Dirckz Santvoort (Amsterdam 1609-1680 Amsterdam) en stamt mogelijk uit 1637, toen Tasman al kapitein bij de VOC was, maar nog geen bekende ontdekkingsreizi-ger. Voor de eerste keer leenden de eigenaren, de National Gallery of Australia en National Library of Australia (Rex Nan Kivell collectie) in Canberra, het voor ruim een half jaar uit.

Nieuwe aanwinst: Joris Laarman, Limited (2003)

19-2 T/M 8-9-2019
HAL -1

In 2015 organiseerde het Groninger Museum een grote solotentoonstelling met het werk van de Nederlandse ontwerper Joris Laarman. Deze tentoonstelling is daarna naar de Ver-enigde Staten afgereisd en was onder andere te zien in New York, Atlanta en Houston. Inmiddels zijn de objecten weer terug. Het Groninger Museum was al in het bezit van een aantal sleutelstukken van de ontwerper en heeft hier recent het werk *Limited* aan toe-gevoegd. Het werk bestond uit drieëntwintig vazen van keramiek, waarvan nu een selectie van zeven te zien was.

Nieuwe aanwinst: Jelle Mastenbroek, Safe Offering (2019)

VANAF 13-9-2019
HAL -1

Sommige tentoongestelde kunstwerken zijn speciaal voor het Groninger Museum gemaakt. Zo ook de muzikale pronkkast van Jelle Mastenbroek, getiteld *Safe Offering*. Na een bijdrage van 2 euro, 1 euro of 50 cent klinkt een melodie doordat het muntstuk onderweg naar de kluis tegen porseleinen serviesgoed aantikt. Zo sparen bezoekers mee voor de aankoop van nieuwe kunstwerken. [Zie ook pagina 102.]

Vitrinetentoonstellingen

In de vitrines van het Info Center zijn twee ten-toonstellingen gepresenteerd:

+ *Dolf Verlinden*. Een aanvulling op zijn vertoonde video’s die gelijktijdig in het auditorium waren te zien.

+ *Visionaire*, een tijdschrift over mode en kunst. Elk nummer heeft een andere vormgeving en verschijnt sinds 1991 in een beperkte en genummerde oplage. Zowel beroemde als aanstormende kunstenaars, maar ook influencers, modeontwerpers, image-makers en andere leidende figuren uit de hedendaagse cultuur werken mee aan het magazine.

Info Center & auditorium

Op de acht computerschermen in het Info Center zijn aanvullend op de tentoonstellin-gen verschillende films vertoond: *Dale Chihuly: One Thing Leads to Another* en *Dale Chihuly: Playing with Fire, Dolf Verlinden* en *Daan Roosegaarde – Presence* en de documen-taire *Een eigen planeet – Frans Haks en het Groninger Museum*.

In het auditorium werd aanvullend op de ten-toonstellingen *CHIHULY* de film *Dale Chihuly, an introduction* en op de tentoonstelling *Daan Roosegaarde – Presence* de gelijknamige film vertoond. In het kader van het 25-jarig bestaan van het museumgebouw was de film *Een eigen planeet – Frans Haks en het Groninger Museum* te zien, gemaakt door Eric Blom en Frénk van der Linden.

Externe presentaties

De vrouwen van de Menkemaborg

MENKEMABORG, UITHUIZEN
4-6 T/M 29-12-2019

In 2019 was het 100 jaar geleden dat vrouwen kiesrecht kregen. Hoe was het driehonderd jaar geleden om als vrouw op de Menkemaborg op te groeien, te wonen of te werken? Aan de hand van archiefstukken, brieven, kasboeken, portretten en een grote variëteit aan voorwerpen werd een beeld gegeven van het leven op de Menkemaborg in de achttiende eeuw.

Wall House #2

30-3 T/M 2-11-2019

In Wall House #2 waren verschillende exposities te zien. In het kader van 100 jaar Bauhaus opende in maart de tentoonstelling *Gunta Stölzl: 100 jaar Bauhausstoffen*. In het najaar toonden fotografen Kars Tuinder en Sven Sleur er hun werk. [Zie ook pagina 42.]

Monumento Mendini

**UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM
GRONINGEN**
13-11-2019 T/M 8-4-2020

In het UMCG werden in de tentoonstelling *Monumento Mendini* een aantal van Alessandro Mendini's designklassiekers bijeengebracht, aangevuld met werken van collega's en geestverwanten. De tentoonstelling was een samenwerking tussen Kunstgenootschap Thomassen à Thuessink en het Groninger Museum.

Tentoonstellingen internationaal

Hot Printing. Hendrik Nicolaas Werkman (1882-1945)

STAATLICHES MUSEUM SCHWERIN (DUITSLAND)
30-11-2018 T/M 24-2-2019

Met de tentoonstelling *Hot Printing. Hendrik Nicolaas Werkman (1882-1945)* schonk het Staatliche Museum Schwerin | Staatliche Schlösser, Gärten und Kunstsammlungen Mecklenburg-Vorpommern opnieuw aandacht aan de Nederlandse kunst van de twintigste eeuw. Zowel het vrije werk als het experimentele typografische werk van Werkman waren in deze expositie te zien. De tentoonstelling werd georganiseerd in samenwerking met het Groninger Museum en het Kunstmuseum Spenndhaus in Reutlingen en bestond naast werken uit de eigen collectie van het Groninger Museum uit andere bruiklenen.

Hide & Seek, Maarten Baas (eigen productie)

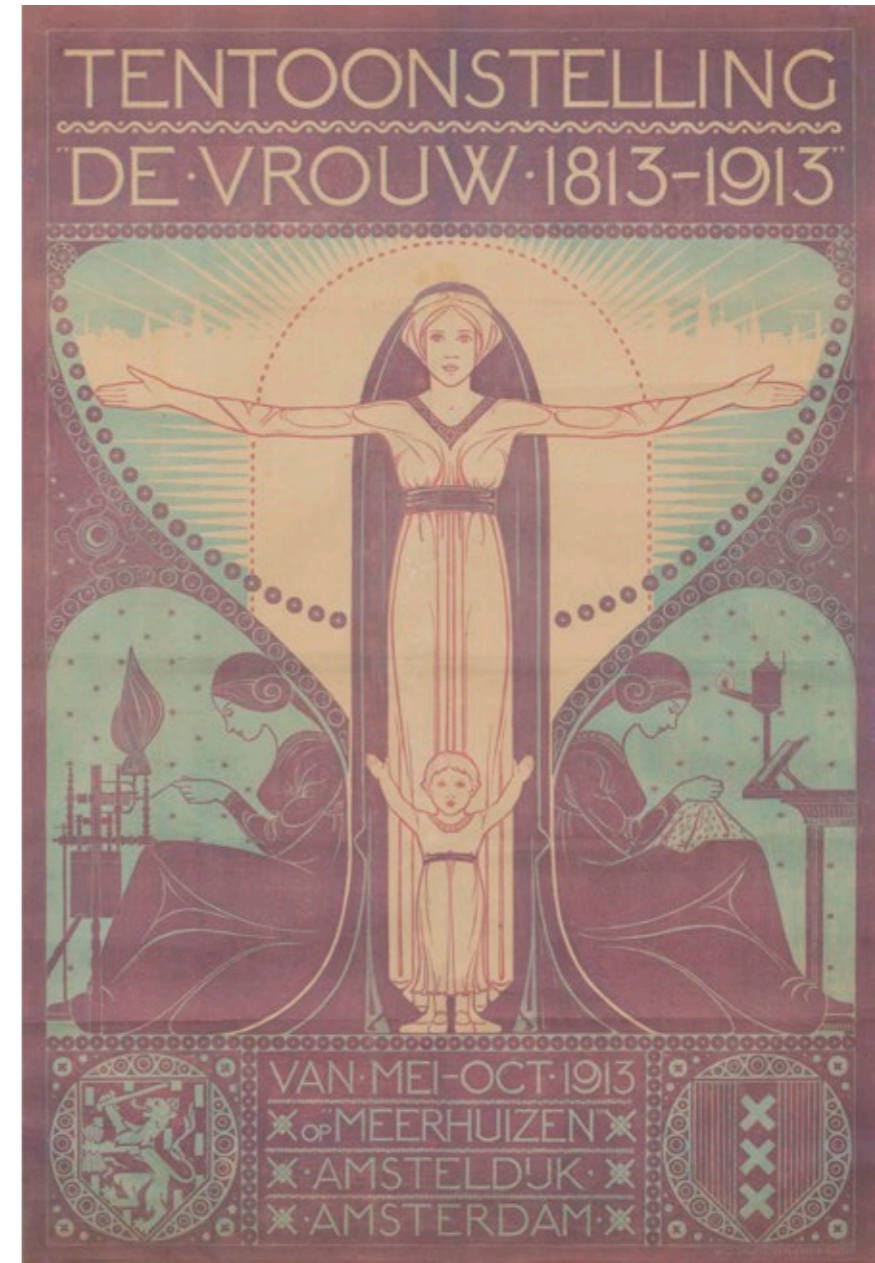
DESIGN MUSEUM HOLON (ISRAËL)
27-11-2018 T/M 27-4-2019

Hide & Seek is de eerste grote solotentoonstelling van de Nederlandse designer Maarten Baas (1978). Zijn ontwerpen bevinden zich op het snijvlak van kunst en design. Het zijn theaterdecors, maar dan voor het echte leven: humoristische en rebelse meubelreeksen die niet industrieel te vervaardigen zijn. De tentoonstelling was van 18 februari tot en met 24 september 2017 in het Groninger Museum te zien.

Jaime Hayon. Serious Fun (eigen productie)

DAELIM MUSEUM, SEOUL (ZUID-KOREA)
27-4 T/M 17-11-2019

De expositie toonde een grote verscheidenheid aan werken van de Spaanse designer Jaime Hayon (1974). Van zijn designobjecten uit 2003, waarmee hij in de designwereld bekend werd, tot zijn karakteristieke schilderijen, tekeningen en speciale projecten die hij voor toonaangevende designbedrijven creëerde. Deze tentoonstelling was van 13 oktober 2013 tot en met 30 maart 2014 in het Groninger Museum te zien.

Affiche van de tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913' (1913)

WILHELMINA CORNELIA DRUPSTEEN (1880-1966)
DRUKINTK OP PAPIER, 117 X 80,5 CM

AANKOOP

In navolging van een expositie over de werkende vrouw in 1898 – bij de troonsbestijging van de eerste regerende vorstin koningin Wilhelmina – werd in 1913 het eeuwfeest van het Nederlands koninkrijk ook aangegrepen voor een grote tentoonstelling over 'de vrouw'. De expositie liet de werkende vrouw zien in Nederland, maar ook in de koloniën. De wereldwijde vrouwenkiesrechtbeweging had een eigen zaal waarin op een wereldkaart de landen oplichten die al

vrouwenkiesrecht hadden, zoals Nieuw-Zeeland, Australië en Finland. Kunstenaar Wilhelmina Drupsteen ontwierp een poster waarop achter de vrouw en haar kind de zon opgaat en verbeeldt de zegenrijke werking van de arbeidzame vrouw als lichtend voorbeeld. Drupsteens ontwerp kwam terug op de catalogus van de tentoonstelling, op prentbriefkaarten en zelfs op sluitzegels. (EK)

MONDO MENDINI
DE WERELD VAN ALESSANDRO MENDINI
12 OKTOBER 2019 T/M 5 MEI 2020

STIPPEN AAN DE
HORIZON ZETTEN

EDUCATIE & PUBLIEKSINFORMATIE

SAMENSPEL

Het Groninger Museum is altijd op zoek naar samenwerkingen met externe culturele partijen waarbij nieuwe doelgroepen en nieuwe manieren van kunstbeschouwing worden onderzocht. Dat leverde dit jaar diverse projecten op, zowel gericht op de allerjongsten als op onderwijsinstellingen.

Ontdekkingsruimte

Tussen het Atelier en het Info Center ligt de ontdekkingsruimte, direct in het verlengde van de ovale zaal. De vitrines en laden van deze ruimte werden in 2019 aangevuld en verbeterd met onder andere puzzels en mozaïekspelletjes die betrekking hebben op het gebouw en de collectie en zijn speciaal voor het museum gemaakt. Museumdocent Marieke Opgelder verzorgde de ideeën en uitvoering ervan. Ontwerper Jaime Hayon leverde twee tafels en een aantal van zijn kenmerkende krukjes met vrolijke gezichten die in en bij de ontdekkingsruimte werden geplaatst. Wanneer het Atelier in gebruik is, bijvoorbeeld door schoolgroepen of in drukke vakantieperiodes bezet is, kunnen families hier zelf spelend ontdekken. Door een kleine ingreep – het plaatsen van verduisteringsgordijnen – werd de ruimte ook beschikbaar voor fotografie-opdrachten en workshops.

Atelier

Het Atelier was geopend in de vakantieperiodes en bij speciale evenementen, zoals familiedagen en de Groninger Museumnacht. Jonge Atelier-medewerkers ontvingen en begeleiden de bezoekers met een breed aanbod aan creatieve mogelijkheden, waaronder duel-portretten schilderen, kaarten drukken voor de feestdagen en decors invullen met lichtjes en speelgoed waarbij de installaties van Dale Chihuly als inspiratie dienden. De openingstijden werden in de loop van het jaar verruimd en de bezetting verdubbeld, om tegemoet te komen aan het vele bezoek. Met name in de vakanties was de belangstelling groot.

Theatrale rondleiding

In het kader van multidisciplinaire aanpak én om ook voor de doelgroep kleuters interessant te zijn, heeft de afdeling Educatie in samenwerking met Theater De Steeg theatrale rondleidingen opgezet voor de aller-kleinsten die het museum bezoeken. Tijdens

een interactieve rondleiding met speciale thema's zoals 'licht' of 'kleur', nemen een museumdocent én actrice bezoekers mee door het museum. Door te appelleren aan de magische wereld van het kind, komen kinderen op fantasievolle en speelse wijze in aanraking met kunstwerken uit de vaste collectie binnen een bepaald thema. Na een succesvolle pilot in vakanties en weekenden willen we in 2020 kijken of de theatrale rondleiding ook voor de onderbouw van het basisonderwijs ingezet kan worden.

Vmbo-dag

Op 17 oktober vond de ckv-dag voor het vmbo plaats in Groningen. Met ondersteuning van Kunst & Cultuur Groningen organiseerden dertien culturele aanbieders uit de stad een route waarbij zeshonderd vmbo-leerlingen drie culturele instellingen aandedden. Leerlingen die het Groninger Museum bezochten kregen een interactieve beleving in de tentoonstelling *Presence* van Daan Roosegaarde. Reacties op deze eerste editie van de ckv-dag voor het vmbo waren positief, meerdere leerlingen kwamen op eigen gelegenheid terug om nogmaals de tentoonstelling te bezoeken.

Jonge Harten Festival

In coproductie met het Jonge Harten Festival – een negendaags festival met theater, dans en performance – werd met een nieuwe manier van kunstbeschouwen geëxperimenteerd: internationaal bekroond kunstenaar / performance artist Connor Schumacher werd gevraagd om een *embodied tour* vorm te geven waarbij er gereflecteerd werd op de kunst, design en visie van Alessandro Mendini, de architect van het museumgebouw.

Smaakroute

Op woensdag 18 september vond 's avonds de Smaakroute plaats, een route die bijdraagt aan de ontwikkeling van de culturele smaak van jongeren. Het Groninger Museum, VRIJDAG, CBK Groningen, GRID,

Noorderlicht en Stichting Kunst & Cultuur willen samen met het onderwijs bouwen aan een educatief netwerk. De instellingen stelden zich open voor docenten en enkele leerlingen uit het voortgezet onderwijs om door middel van een fietsroute met gids langs de verschillende instellingen te gaan. Iedere organisatie had twintig minuten de tijd per groep om hen kort 'te laten proeven', zowel letterlijk als figuurlijk. Met elkaar kijken, ervaren en ondertussen met elkaar in gesprek om zo tot verbindingen, samenhang en uitwisseling te komen. En dat allemaal onder het genot van een passend 'smakelijke' traktaatje bij iedere instelling. Met de deelnemende docenten wordt contact onderhouden.

Educatief mbo-project

In het voorjaar van 2019 organiseerde het Groninger Museum in samenwerking met mbo-studenten van Noorderpoort een verrassende tijdelijke expositie van één dag in de Job Lounge. Dit was het eindresultaat van een educatief samenwerkingsproject in het kader van de tentoonstelling *CHIHULY*. Er ging een intensief beeldend onderzoek aan vooraf met begeleiding vanuit het Groninger Museum (door museumdocent Maria Jager) en Noorderpoort. Alle kunstwerken werden gemaakt van gebruikt materiaal of 'troep'. In het onderzoek stonden kritisch denken en presenteren centraal. Het eindresultaat kan als voorbeeld voor andere samenwerkingsprojecten dienen.

Mini Groninger Museum

In 2019 reed voor het eerst een mini-museum in de vorm van de Groninger Museum Caravan langs festivals en evenementen (waaronder het Bevrijdingsfestival en Noorderzon) in de noordelijke regio om het Groninger Museum onder met name jongeren en kinderen te promoten. Tijdens deze festiviteiten verrichten museumdocenten en andere medewerkers promotiewerkzaamheden en organiseerden zij (kinder)activiteiten. Zie ook pagina 92.

11.381

AANTAL BEZOEKERS AAN HET ATELIER

17.750

AANTAL LEERLINGEN UIT HET BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS DAT IN GROEPSVERBAND HET MUSEUM BEZOCHT

191

AANTAL BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJSKlassen DAT EEN BEZOEK BRACHT AAN HET MUSEUM

142

AANTAL MENSEN DAT EEN RONDLEIDING IN GEBARENTAAL VOLGDE

FAMILIEDAGEN IN HET MUSEUM

Vanuit de diversiteits- en inclusiegedachte werkt het Groninger Museum aan de toegankelijkheid van het aanbod en de manier waarop dit aanbod bij het publiek komt. Het museum wil meer inwoners uit Groningen verwelkomen en is daarom begonnen met het wijkenproject en familiedagen. In dit project worden veel drempels weggenomen die mensen ervan kunnen weerhouden naar het museum te gaan: de informatie wordt huis-aan-huis verspreid, de activiteiten zijn gratis toegankelijk en het randprogramma wordt georganiseerd in samenwerking met de wijk.

De tweede en derde editie van het wijkenproject vonden plaats in de Groningse wijken Beijum en Oosterparkwijk. In de maanden voorafgaand aan de familiedag was het Groninger Museum actief aanwezig in de wijk: museum-docenten gaven workshops en de medewerker buitendienst ging veelvuldig in gesprek met organisaties en

bewoners, zodat er werd gebouwd aan een netwerk. Tijdens de afsluitende familiedag werden alle wijkbewoners uitgenodigd in het museum en konden ze onder andere deelnemen aan familierondleidingen en workshops en kijken naar optredens uit eigen wijk. Ook kregen ze een hapje en drankje en tenslotte een voucher waarmee ze nog een keer gratis konden terugkomen naar het museum.

De familiedag voor Beijum was de best bezochte tot nu toe; een kleine 1.400 bezoekers uit de wijk werden half februari ontvangen in het museum. De familiedag voor de Oosterparkwijk trok in juni een kleine 700 bezoekers. Uit publieksonderzoek dat gedaan werd op de familiedagen bleek dat de helft van deze bezoekers langer dan vijf jaar niet of zelfs nog nooit in het Groninger Museum was geweest. In 2020 wordt het wijkenproject voortgezet, de eerste editie staat gepland voor de wijk Lewenborg.

MARKETING & COMMUNICATIE

PIEKEN IN PR

Er is weer hard gewerkt om de tentoonstellingen en projecten volop onder de aandacht te brengen van het brede publiek.

Dit gebeurde via grote online en offline campagnes en marketingevenementen, maar ook met andere pr-projecten om trots op te zijn, zoals een nieuw nieuwsbriefdesign, speciale videocontent-creatie en een mediasamenwerking met NDC rond 25 jaar Groninger Museumgebouw. Intern verbeterden we de communicatie met een opgefrist intranet 'Goud' voor de medewerkers van het museum.

€ 2.662.637

MEDIAWAARDE IN EURO'S GEPRINTE PUBLICITEIT
IN NEDERLANDSE MEDIA
GEREGISTREERD DOOR DE MEDIA INFO GROEP

47,1%

STIJGING AANTAL VOLGERS OP INSTAGRAM

849.800

AANTAL BEZOEKEN AAN DE WEBSITE

334

AANTAL ARTIKELN IN PRINT DAT
VERSCHEEN OVER HET GRONINGER MUSEUM

PR

Het jaar begon met pr-aandacht in de muziekwereld voor de tentoonstelling met portretten van dj's, wat aansloot bij Eurosonic/Noorderslag in Groningen. Rond de tentoonstelling *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht* paktten we de pr vooral gezamenlijk met andere organisaties in Groningen, maar ook in heel Nederland aan. De landelijke viering van 100 jaar vrouwenkiesrecht werd bij het museum georganiseerd met een dag vol evenementen voor de bezoekers. In samenwerking met andere organisaties werd afgesproken een gezamenlijke website te maken en met een logo alle landelijke, maar vooral activiteiten in Groningen, te markeren.

Naast een uitgebreide marketingcampagne voor *CHIHULY* was er een groot campagneplan voor de viering van 25 jaar Groninger Museumgebouw, met als hoofdonderdeel de tentoonstelling *Mondo Mendini* en daaromheen veel evenementen en activiteiten die enthousiast werden ontvangen. De piek daarvan in media-aandacht lag in de maand oktober. In het bijzonder bereikten we daarmee de Groningers, maar daarnaast ook het internationale publiek waarbij, mede door de

samenwerking met een extern pr-bureau, het Groninger Museum en de tentoonstelling volop in de media kwamen.

Grote trekker in de media, maar vooral ook de mond-tot-mond-reclame, was dit jaar *Daan Roosegaarde - Presence*, waarbij veel gezinnen met kinderen via via hoorden dat zij deze tentoonstelling moesten zien en vaak meerdere keren terugkwamen. De bezoekerswaardering was met een Net Promoter Score van 55 voor *CHIHULY* het hoogste ooit sinds het museum deze waardering meet.

SAMENWERKINGEN

Al enige jaren heeft het Groninger Museum een redactionele samenwerking met de NDC Mediagroep en het magazine *Kijk op het Noorden*. Iedere maand verschijnen hierin publicaties over uiteenlopende onderwerpen, zoals aankopen en tentoonstellingen. Ook werd in 2019 de samenwerking met het CBK Groningen voor *Kunstspot* voortgezet. Dit online platform biedt verdiepende artikelen en video's over beeldende en toegepaste kunst in Groningen. Met CBK Groningen was er tevens een samenwerking door middel van wederzijdse vermelding in e-mailnieuwsbrieven.

Media

Het overlijden van Alessandro Mendini vormde in maart 2019 een verdrietige aanleiding voor veel media-aandacht. Verder kwam de tentoonstelling *CHIHULY* uitgebreid aan bod in het AVROTROS programma *Nu te zien* en in landelijke media. De tentoonstelling en manifestatie *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht* kon rekenen op vele vermeldingen in dagbladen en magazines, waaronder veel maandbladen met als thema Vrouw. In juni kondigde het museum de tentoonstelling over The Rolling Stones aan. Hoewel deze tentoonstelling pas eind 2020 opent, haalde het museum hiermee dagenlang de media. Onder andere het AD, Parool en Dagblad van het Noorden berichtten hierover.

Het vernieuwende werk van Daan Roosegaarde stond maandenlang in de belangstelling van zowel media als bezoekers. Bij aanvang van de tentoonstelling stonden de krant vol. De hausse aan publiciteit leverde het museum geen windeieren en de waardering voor de tentoonstelling werd er niet minder om. Daan Roosegaarde zelf werd veelvuldig geïnterviewd door nationale en internationale pers.

In 2019 deed het Groninger Museum de grootste aankoop in zijn geschiedenis: de *Grand Stairwell Installation* van Dale Chihuly. Onder andere NOS, Dagblad van het Noorden en RTV Noord besteedden ruimschoots aandacht aan deze spectaculaire aankoop. De hele maand oktober stond in het teken van het 25-jarig bestaan van het gebouw en de tentoonstelling *Mondo Mendini*. Het Dagblad van het Noorden maakte een uitgebreide bijlage met vele interviews met betrokkenen. Journalist Frénk van der Linden en regisseur Eric Blom maakten de documentaire *Een eigen planeet – Frans Haks en het Groninger Museum*. In de dagbladen Trouw, Telegraaf, Dagblad van het Noorden en Friesch Dagblad verschenen recensies van *Mondo Mendini*. Ook internationaal was er ruime aandacht, onder andere in het Duitse FAZ, het Italiaanse *casa Vogue* en het Franse *l'Officiel Design magazine*. Het AVROTROS-programma *Nu te zien* maakte een mooie reportage.

MEDIAWAARDE PRINTMEDIA (IN EURO'S IN NEDERLAND) IN 2019 (VIA DE MEDIA INFO GROEP):
€ 2.662.637

Online communicatie

Door de vernieuwde website en populaire tentoonstellingen als *CHIHULY* en *Daan Roosegaarde – Presence*, werd de online aanwezigheid van het Groninger Museum aanzienlijk vergroot. Opvallend was het grote aantal nieuwe bezoekers van de website (een stijging van 48 procent) en bijna de helft meer volgers op Instagram (47 procent).

WEBSITE

De nieuw vormgegeven en mobiel toegankelijke website heeft een groot aandeel gehad in de hoge bezoekersaantallen van groningermuseum.nl. In dit kader werd in 2019 een begin gemaakt met de verbetering van de aankoopflow van online tickets.

BEZOEKERSAANTALLEN GRONINGERMUSEUM.NL

	2019	2018
Sessies	849.800	567.899
Waarvan 545.500 nieuwe sessies en 304.550 terugkerende sessies		

TOP 3 HERKOMST BEZOEKERS

	2019	2018
1. Nederland	88,69%	87,15%
2. Duitsland	3,56%	4,08%
3. België	1,44%	2,00%

E-MAILMARKETING

In 2019 kreeg de digitale nieuwsbrief een nieuw design, beter passend bij de vormgeving van de website. De groep lezers van de maandelijkse nieuwsbrief groeide gestaag en werd goed gelezen. De *open rate* ligt rond de vijftig procent, dit is ver boven de gemiddelde *open rate* van nieuwsbrieven van dertig procent (bron: Frankwatching). Rond de verkoop van entreetickets werden pre- en aftersales mailingen verstuurd, waarmee extra service verleend kon worden en om feedback over het museumbezoek werd gevraagd.

E-MAILABONNEES (31 DECEMBER) 2018 EN (31 DECEMBER) 2019

	2019	2018
Abonnees	13.067	12.504

ONLINE ADVERTENTIECAMPAGNES

Bij de tentoonstellingen *CHIHULY* en *Presence* werden naast Google Grants – een maandelijks advertentietegoed voor AdWords-advertenties dat beschikbaar is voor non-profitorganisaties – online bannering (RTB display advertising), Facebook- en Instagram-advertising, retargeting en zichtbaarheids- en respons-optimalisatie ingezet.

SOCIAL MEDIA & WEBCARE

Het Groninger Museum is actief op Instagram, Facebook, Twitter, YouTube, Vimeo en LinkedIn. Op ieder kanaal verleent het Groninger Museum publieksservice en voor ieder kanaal wordt op bijna dagelijkse basis op maat content ontwikkeld in het Nederlands en Engels. In de Google Reviews en de reviews op TripAdvisor en Zoover krijgt het Groninger Museum veelal hoge ratings op het gebied van tentoonstellingen, service en bereikbaarheid.

Om de doelgroep 25-34 jaar te bereiken werd er in verhouding meer content gecreëerd voor Instagram. De resultaten zijn ernaar met bijna de helft meer volgers dan in 2018.

INSTAGRAM

	2019	2018
	15.926	10.830

FACEBOOK

	2019	2018
	21.823	19.662

TWITTER

	2019	2018
	87.206	87.551

Het bericht van de ontdekking van een banaan die met tape op de voordeur van het museum was geplakt, was de meest populaire post op ons Twitter-account in 2019 (#hungryartist). De aankondiging van de tentoonstelling *The Rolling Stones – Unzipped* werd op Facebook in 2019 het meest gedeeld en geliked. Op Instagram kreeg een foto van de mozaïektrap de meeste reacties. Voor de 'dierententoonstelling', met kunstwerken uit onze eigen collectie waarin dieren de hoofdrol spelen, vroegen we op Facebook wie daarvoor de beste tentoonstellingstitel kon bedenken. De jury, die uit collega's met de toepasselijke namen Jeanette Beer en Marten de Leeuw bestond, koos de titel *Grrrom! Een tentoonstelling met een staartje*.

Content creatie

VIDEO

Voor de viering van het 25-jarig jubileum van het Groninger Museum-gebouw werd via Facebook op gezocht naar de beste verhalen en anekdotes over het Groninger Museum. We interviewden bezoekers met de mooiste en meest persoonlijke verhalen. Zo we haalden herinneringen op met een man die in 1999 als jonge skateboarder elke dag aanwezig was op de skatebaan in het Coop Himmelb(l)au Paviljoen die speciaal voor de tentoonstelling met foto's van Larry Clark was gebouwd. Madeleine van der Raad tekende van de verzamelde verhalen een cartoon die in het museummagazine werden gepubliceerd. Van de tentoonstellingen *CHIHULY*, *Daan Roosegaarde – Presence* en *Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini* werden video's gemaakt, die op de website en social media (advertenties) en op de videowall in de entreehal van het museum werden getoond.

DOCUMENTAIRE

EEN EIGEN PLANEET – FRANS HAKS EN HET GRONINGER MUSEUM

In het kader van het 25-jarig jubileum van het Groninger Museumgebouw maakten interviewer Frénk van der Linden en regisseur-producent Eric Blom een documentaire over de totstandkoming van het nieuwe museumgebouw en het verhaal van de eigenwijze oud-directeur Frans Haks, aan wie het te danken is dat het moderne Groninger Museumgebouw is gebouwd. Ook de voorbereidingen op de jubileumtentoonstelling *Mondo Mendini* en de expositie *Pronkjewails* werden in beeld gebracht.

Burgers, politici, kunstenaars en bestuurders waren in groten getale tégen, en toch kwam het er, 25 jaar geleden: het nieuwe, baanbrekend vormgegeven Groninger Museum. Dat is vooral

de verdienste van grondlegger Frans Haks, die ‘oorlog voerde’ om het gebouw van ster-architect Alessandro Mendini uit de steigers te krijgen. Toen het klaar was, kreeg hij ontslag. Haks overleed enige jaren later aan het hartprobleem dat hij had opgelopen tijdens zijn strijd voor het museum. Deze documentaire schetst dit gevecht en toont hoe de erfenis van Haks vandaag de dag door het museum wordt ingevuld.

De documentaire werd onder meer uitgezonden op NPO3, RTV Noord en Podium TV en was te zien in het auditorium en Info Center van het Groninger Museum. *Een eigen planeet – Frans Haks en het Groninger Museum* won de award voor Beste Groninger Film 2019 in de categorie non-fictie.

EVENEMENTEN & RELATIES

KUNST VIEREN

Naast bezoekers die naar het Groninger Museum kwamen voor de tentoonstellingen, trokken de vele ontvangsten, bijeenkomsten, openingen en andere evenementen die het museum organiseerde ruim 14.000 mensen. Hoogtepunten waren het feestweekend ter ere van het 25-jarig bestaan van het Groninger Museumgebouw, de familiedagen voor de wijken Beijum en Oosterpark en de Groninger Museumnacht.

Events 100 Jaar Vrouwenkiesrecht

Ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het vrouwenkiesrecht in Nederland organiseerde het Groninger Museum op 9 mei in samenwerking met het Comité 100 Jaar Vrouwenkiesrecht, Atria, Verhalen van Groningen, het Groninger Forum en de Rijksuniversiteit Groningen, een uitgebreid publieksprogramma in het museum. Met lezingen door Devika Partiman, Mineke Bosch, Margit van der Steen, Myriam Everard en Egge Knol; de voorstelling *Voorwaarts!* – een ode aan vrouwen die van belang zijn geweest in de Groninger geschiedenis door Marieke Klooster en Gabriëlle Tolbeek; de voorstelling *De Première* van Eveline van Rijswijk en de voorstelling *For What's It's Worth* door Teuntje Post van de Noorderlingen; een optreden van Izaline Callister en van Marene Elgershuizen; een interview door Janine Abbring met onder andere Jeltje van Nieuwenhoven; een voorvertoning van de serie *Aletta's Reis* van de NTR en een optreden van het koor Bladgoud. (Zie ook pagina 44.)

Events Daan Roosegaarde

Ter gelegenheid van de tentoonstelling *Daan Roosegaarde – Presence* organiseerde het museum rondom de opening op 21 juni evenementen voor diverse doelgroepen: twee perspreviews, een drukbezochte *grande opening* voor relaties met speeches, een dj en een diner, een uitverkochte *art talk* met Daan Roosegaarde voor (internationale) studenten, een signeersessie door Daan Roosegaarde, een aantal sponsor-events (waaronder een relatie-ontvangst voor VIP-kaarthouders van de BankGiro Loterij met een talk door Daan Roosegaarde) en een lezing door conservator Sue-an van der Zijpp voor de Vereniging Vrienden van het Groninger Museum.

Groninger Museumnacht

Zaterdag 7 september vond de derde editie plaats van de Groninger Museumnacht, met vaste partners GRID Grafisch Museum, het Noordelijk Scheepvaartmuseum, het Universiteitsmuseum en het Nederlands Stripmuseum (Storyworld). Met ruim 4.000 bezoekers was de nacht wederom uitverkocht. Opnieuw werd duidelijk hoe een sterk format en sterke partners garant staat voor een succesvol evenement.

Hoogtepunten waren dit jaar de optredens van het zeer energieke Broken Brass Ensemble en van singer-songwriter Ruben Annink; een meezingcafé in samenwerking met VRIJDAG; een optreden van Het Gezelschap; een gastcollege van Wieteke van Zeil en de performance met dans, zang en muziek van Nights_X_Yusuf_Boss. De talkshow in samenwerking met Kunstspot stond dit jaar in de teken van de vrouwenemancipatie naar aanleiding van de de tentoonstelling *Strijd!*, met als tafelgasten Daan Borrel, Mignon Nusteling, Emma Wortelboer en Egge Knol. Nieuw was de samenwerking met Pop Groningen (met een optreden van Cashmyra) en de USVA (met een optreden van het Groninger Studentenkoor). Vaste onderdelen als de silent disco, de museumtattoos, het open atelier en de cocktails waren opnieuw zeer populair.

Met de Museumnacht trekt het museum een veel jonger publiek dan op andere dagen; de gemiddelde leeftijd is 20 tot 35 jaar. Ook zijn er opvallend veel internationale bezoekers. De aftrap van het culturele seizoen is bewezen succesvol en de formule van vijf Groninger musea voor vijf euro blijkt ijzersterk.

14.630

ONTVANGEN GASTEN TIJDENS EVENEMENTEN

154

AANTAL ONTVANGSTEN & EVENEMENTEN

650

AANTAL GASTEN OP DE OPENING VAN MONDO MENDINI

5.500

AANTAL BEZOEKERS OP HET FEESTWEEKEND TER GELEGENHEID VAN 25 JAAR GRONINGER MUSEUMGEBOUW

Colleges

In 2019 organiseerde het museum samen met de conservatoren en de afdeling Educatie drie reeksen van elk vier bijeenkomsten van de populaire Groninger Museum Colleges. De onderwerpen die aan bod kwamen waren de tentoonstellingen *CHIHULY*, *Grrrom! Een tentoonstelling met een staartje*, *Pronkjewails – Design uit heden en verleden*, *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht*, *Dolf Verlinden* en *Mondo Mendini*. Daarnaast waren er colleges over collectiebeheer, inclusief een bezoek aan het museumdepot, een over het aankoopbeleid, over de architectuur van het museumgebouw en over Frans Haks. Naast de directeur, conservatoren en stafmedewerkers waren ook gastsprekers uitgenodigd zoals Wieteke van Zeil, Mineke Bosch, Dolf Verlinden en Frénk van der Linden.

Events 25 jaar Groninger Museumgebouw

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Groninger Museumgebouw werd een uitgebreid feestprogramma georganiseerd. Met als een van de hoogtepunten de feestelijke opening van de tentoonstelling *Mondo Mendini* op vrijdag 11 oktober met tal van gasten uit binnen- en buitenland, een grote delegatie uit Milaan en natuurlijk de familie Mendini. Belangrijk onderdeel waren de speeches van eregasten Michele de Lucchi, Wolf Prix (mede-oprichter van Coop Himmelb(l)au), de beide dochters van Alessandro Mendini – Fulvia en Elisa –, Alex Mocika van Studio Mendini en Gerard Schijf, oud-directeur van Team 4 Architecten. Tijdens de drukbezochte receptie waren er performances van Victorine Pasman en Jelicious, een dj en na afloop een relatiediner.

Onder het motto ‘ontdek het museum vanaf het water’ konden bezoekers aan de stad Groningen tijdens de zomermaanden met de Groninger Museum Waterfiets op een ludieke manier kennismaken met de buitenkant van het museumgebouw. Speciaal hiervoor waren grote tekstborden aan de buitenzijde bevestigd met een toelichting over de architectuur van het gebouw. Het online event *Sterke Verhalen over 25 jaar Groninger Museum* leverde prachtige verhalen op, waarvan een aantal werden gepubliceerd in de jubileumeditie van het Groninger Museum Magazine. De bakwedstrijd, waarbij het jarige gebouw de inspiratie was, zorgde niet alleen voor de mooiste taarten, maar leverde veel free publicity op. De deskundige jury, met Meester Patissier Hidde de Brabander als juryvoorzitter, koos uiteindelijk voor de op een kunstwerk van Dale Chihuly geïnspireerde taart van Nadine Kuipers.

De prijsvraag hoeveel mozaïeksteentjes de iconische Mendini-trap telt was zeer geliefd bij het publiek en leverde ruim 1.400 inzendingen op, waaronder opvallend veel jongeren. Een laagdrempelige vorm van publieksparticipatie met een uiteindelijke winnaar die erg dicht in buurt kwam van het daadwerkelijke aantal.

Tijdens het feestweekend op 26 en 27 oktober was het museum gratis toegankelijk en mochten we bijna 5.500 bezoekers ontvangen die konden genieten van muziek, poëzie, theater, rondleidingen en dans. Lees hier meer over op pagina 78. De feestelijke première van de documentaire *Een eigen planeet – Frans Haks en het Groninger Museum* door Eric Blom en Frénk van der Linden op 27 oktober werd gecombineerd met een reünie voor relaties en oud-medewerkers van de afgelopen 25 jaar.

EVENEMENTEN

JANUARI	
9	Ontvangst CRM Excellence
11	Nieuwjaarsbijeenkomst Vereniging Vrienden van het Groninger Museum Sprekers: Andreas Blühm en VVGM-voorzitter AnneMieke Kuin-Van den Akker
16	Opening tentoonstelling <i>DVOTION – Claude Vanheye: portretten van dj's</i> Sprekers: Andreas Blühm en Claude Vanheye
24	Seminar Cultural Leadership, Rijksuniversiteit Groningen Spreker: dr. Tim Boon, hoofd onderzoek Science Museum of Londen
	Masterclass voor studenten van de MBO Topacademie in Utrecht
26	Relatieontvangst Claude Vanheye Sprekers: Andreas Blühm, Claude Vanheye en radiopresentator Co de Kloet
FEBRUARI	
1	Groninger Museum College over de tentoonstelling <i>CHIHULY</i> Spreker: Suzanne Rus
2	Poëzievoordracht ‘Vast & Vloeibaar (CHIHULY)’ in het kader van de poëzieweek Samenwerking tussen de Schrijversvakschool Groningen en Urban House Groningen
8	Groninger Museum College over de verborgen wereld van het museumdepot Spreker: collectiebeheerder Marlon Steensma
15	Groninger Museum College over de tentoonstelling <i>Grrrom! Een tentoonstelling met een staartje</i> Sprekers: Andreas Blühm en Julia Dijkstra
16	Vrije Academie Lezing over Dale Chihuly
17	Familiedag Beijum
22	Groninger Museum College over design, met een vooruitblik op de expositie <i>Presence</i> van Daan Roosegaarde Spreker: Sue-an van der Zijpp

MAART	
7	Ontvangst gemeente Groningen
9	Ontvangst Rotary
13	Ontvangst Gasterra
	Ontvangst Lionsclub Westerkwartier
19	Lezing cultuureducatie rsg de Borgen Sprekers: Andreas Blühm en Barend van Heusden, hoogleraar cultuur en cognitie Rijksuniversiteit Groningen
21	Bijeenkomst Groninger Museum Salon - Algemene ledenvergadering en toelichting op de tentoonstelling <i>Rembrandt?!</i> Sprekers: Julia Dijkstra en Jan Six
28	Bezoek van de Cubaanse ambassadeur Soraya E. Álvarez Núñez
30	Seizoensopening in Wall house #2 Sprekers: Andreas Blühm, Gea Schenk en Monika Stadler
APRIL	
4	Ontvangst Provincie Groningen
5	Opening tentoonstelling <i>Pronkjewails – Design uit heden en verleden</i> en <i>Dolf Verlinden</i> Sprekers: Andreas Blühm, Maie Hélène Cornips en Coen Peppelenbos
7	Ontvangst Vereniging van Vrienden van Modern Glas Spreker: Muriel Ramuz
13	Vrije Academie Lezing over Dale Chihuly
23	Vriendenavond rondom de tentoonstelling <i>Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht</i> Spreker: Mineke Bosch

MEI	
3	Groninger Museum College over de tentoonstelling <i>Pronkjewails – Design uit heden en verleden</i> Sprekers: Marieke van Loenhout en John Veldkamp
7	Ontvangst Gasunie
9	Openingsmanifestatie en landelijke viering 100 jaar vrouwenkiesrecht. Programma van lezingen, interviews, performance en muziek Sprekers: Janine Abbring, Marlou van den Berg, Mineke Bosch, Myriam Everard, Gabriëlle Glasbeek, Marieke Klooster, Egge Knol, Jeltje van Nieuwenhoven, burgemeester Peter den Oudsten, Devika Partiman, Margrit van de Steen, Djoeke Veeninga en Annegriet Wietsma
10	Groninger Museum College 'Kijken naar Kunst' Spreker: Wieteke van Zeil
14	Donateursbijeenkomst Artsen zonder Grenzen
16	Bijeenkomst Vrouwennetwerk gemeente Groningen Zang: Marlene Bakker
17	Groninger Museum College over de tentoonstelling <i>Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht</i> Spreker: Egge Knol
18	Vrije Academie Lezing over 100 jaar vrouwenkiesrecht
21	Algemene ledenvergadering Vereniging Vrienden van het Groninger Museum en een inleiding op de tentoonstelling <i>Pronkjewails – Design uit heden en verleden</i> Sprekers: Marieke van Loenhout en John Veldkamp
22	Bijeenkomst Groninger Museum Salon in het kader van de expositie <i>Van Swip Stolk tot Rudo Menge – 25 jaar affiches voor het Groninger Museum</i> Spreker: Rudo Menge
23	Ontvangst UMCG - Wenckebach Instituut
24	Groninger Museum College over de tentoonstelling <i>Dolf Verlinden</i> Sprekers: Coen Peppelenbos en Dolf Verlinden
28	Bijeenkomst Platform GRAS Bekendmaking genomineerden Dag van de Architectuur in Groningen

JUNI	
4	Personeelsbijeenkomst Gasterra Ontvangst Martini Ziekenhuis
7	Ploegdag 2019 Jaarlijkse Ploegdag voor donateurs van stichting De Ploeg en andere geïnteresseerden met lezingen en presentaties Sprekers: Andreas Blühm, Richard ter Borg, Doede Hardeman en Peter Jordens
8	Nacht van Kunst en Wetenschap 2019 200 evenementen op verschillende locaties verspreid door de stad met het thema 'All Inclusive'. De programmering in het Groninger Museum was vooral gericht op de tentoonstelling <i>Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht</i>
11	Ontvangst Gino Software
12	Ontvangst UMCG
21	Opening <i>Daan Roosegaarde – Presence</i> Sprekers: Andreas Blühm, Daan Roosegaarde en Sue-an van der Zijpp
22	Art Talk Daan Roosegaarde in het kader van de tentoonstelling <i>Presence</i> Ontvangst Forbo Spreker: Daan Roosegaarde
25	Vriendenavond rondom de tentoonstelling <i>Presence</i> Spreker: Sue-an van der Zijpp Lezing HOVO seniorenacademie over 100 jaar vrouwenkiesrecht Spreker: Mineke Bosch
26	Lezing HOVO seniorenacademie over 100 jaar vrouwenkiesrecht Spreker: Mineke Bosch
26	Docentendag Technasium Fryslân
27	Ontvangst BankGiroLoterij Spreker: Daan Roosegaarde
29	Opening tentoonstelling <i>P. Struycken – Exploderende kleur bij Skrjabin en Boulez</i>
30	Familiedag Oosterparkwijk

JULI

2	Ontvangst AOG School of Management
8	Bijeenkomst Poëziebus waarbij dichters voordragen op zaal Spreker: dichter Karin van Kalmthout

AUGUSTUS	
22	Bijeenkomst Historicidagen 2019 Lezing en rondleiding door de tentoonstelling <i>Strijd!</i> Spreker: Mineke Bosch

SEPTEMBER

7	Opening tentoonstellingen Kars Tuinder en Sven Sleur in Wall House #2 Sprekers: wethouder Glimina Chakor, Gea Schenk, Sven Sleur en Kars Tuinder Muziek: Harry Niehof Groninger Museumnacht Muziek: Broken Brass Ensemble, Ruben Annink, Meezingcafé, Het Gezelschap, dj's Somoni en Bakerfields, dj Emil Srush, Cashmyra, Marije Veenstra, de Nachtwinkel, Groninger Studentenkoor Lezing: Wieteke van Zeil Dans: Mohamed Yusuf Boss Stelten-performance: ADGM events Workshop VJ: Hille Dussel en Dianne Sarah Sprekers talkshow Kunstspot: Daan Borrel, Egge Knol, Mignon Nusteling en Emma Wortelboer
---	--

12	Ontvangst Historisch Musea Spreker: Egge Knol
13	Opening tentoonstelling <i>Vrienden voor het leven – 40 jaar aankopen door de Vereniging van Vrienden</i> Sprekers: Andreas Blühm, AnneMieke Kuin-Van den Akker en Jelle Mastenbroek Muziek: Vocal Group Delight

	NNNSA-symposium UMCG
--	----------------------

14	Lezing Vrienden Academisch Erfgoed Spreker: Mineke Bosch
16	Bijeenkomst Italiaanse delegatie van de Romeinse universiteit Roma Tre Spreker: Steven Kolsteren

18	Ontvangst Gasterra
----	--------------------

24	Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
----	--

27	Ontvangst UMCG - Wenckebach Instituut
----	---------------------------------------

OKTOBER

1	Personeelsbijeenkomst Gasterra Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
---	--

4	Horst Gerson Lezing Sprekers: kunstenaar Claudy Jongstra en Stijn Bussels, professor kunstgeschiedenis Universiteit Leiden
---	---

	Groninger Museum College over het aankoopbeleid van het museum Sprekers: Andreas Blühm en Mariëtta Jansen
--	--

8	Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
11	Groninger Museum College over 25 jaar Groninger Museum-gebouw Spreker: Steven Kolsteren

	Opening <i>Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini</i> Sprekers: Andreas Blühm, Michele de Lucchi, Fulvia Mendini, Elisa Mendini, Alex Mocika, Wolf Prix en Gerard Schijf Muziek: dj Cas Wennekes Performance: Victorine Pasman en Jelicious
--	--

14	Ontvangst DELA
----	----------------

16	Vriendenavond rondom de tentoonstelling <i>Mondo Mendini</i> Spreker: Ruud Schenk
----	--

17	Ontvangst Bank ten Cate & Cie Spreker: Karina Smrkovsky
----	--

	Ontvangst MantelzorgNL
--	------------------------

18	Groninger Museum College over <i>Mondo Mendini</i> Spreker: Ruud Schenk
----	--

23	Groninger Museum Bakwedstrijd in het kader van 25 jaar Groninger Museumgebouw Sprekers: Andreas Blühm, Meester Patissier Hidde de Brabander en Juniorclub-lid Nienke Lisman
----	--

25	Groninger Museum College over Frans Haks Spreker: Frénk van der Linden
----	---

26	Feestweekend in het kader van 25 jaar Groninger Museumgebouw (dag 1) Talkshowgasten: Julia Dijkstra, Cissy Gressmann, Cees Hendrikse, Christiane Lange, Frénk van der Linden, Mare Nieborg, Jeltje van Nieuwenhoven, Gerard Schijf, Ed Taverne, Susanne Titz en Otto Wassenaar Presentatie: Andreas Blühm, Joep van Ruiten en Rosa Timmer Performance: Jelicious Muziek: DOR, dj Somoni en dj Bakerfields, Het Kanaal, Prins Claus Conservatorium Dans: Mohamed Yusuf Boss
----	---

27	Feestweekend in het kader van 25 jaar Groninger Museumgebouw (dag 2) Muziek: Cashmyra Dans: Victorine Pasman en Connor Schumacher
----	---

	Filmpremière <i>Een eigen planeet – Frans Haks en het Groninger Museum</i> Sprekers: Eric Blom, Andreas Blühm en Frénk van der Linden
--	--

29	Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
----	--

30	Ontvangst Systemair Kenniscafé
----	--------------------------------

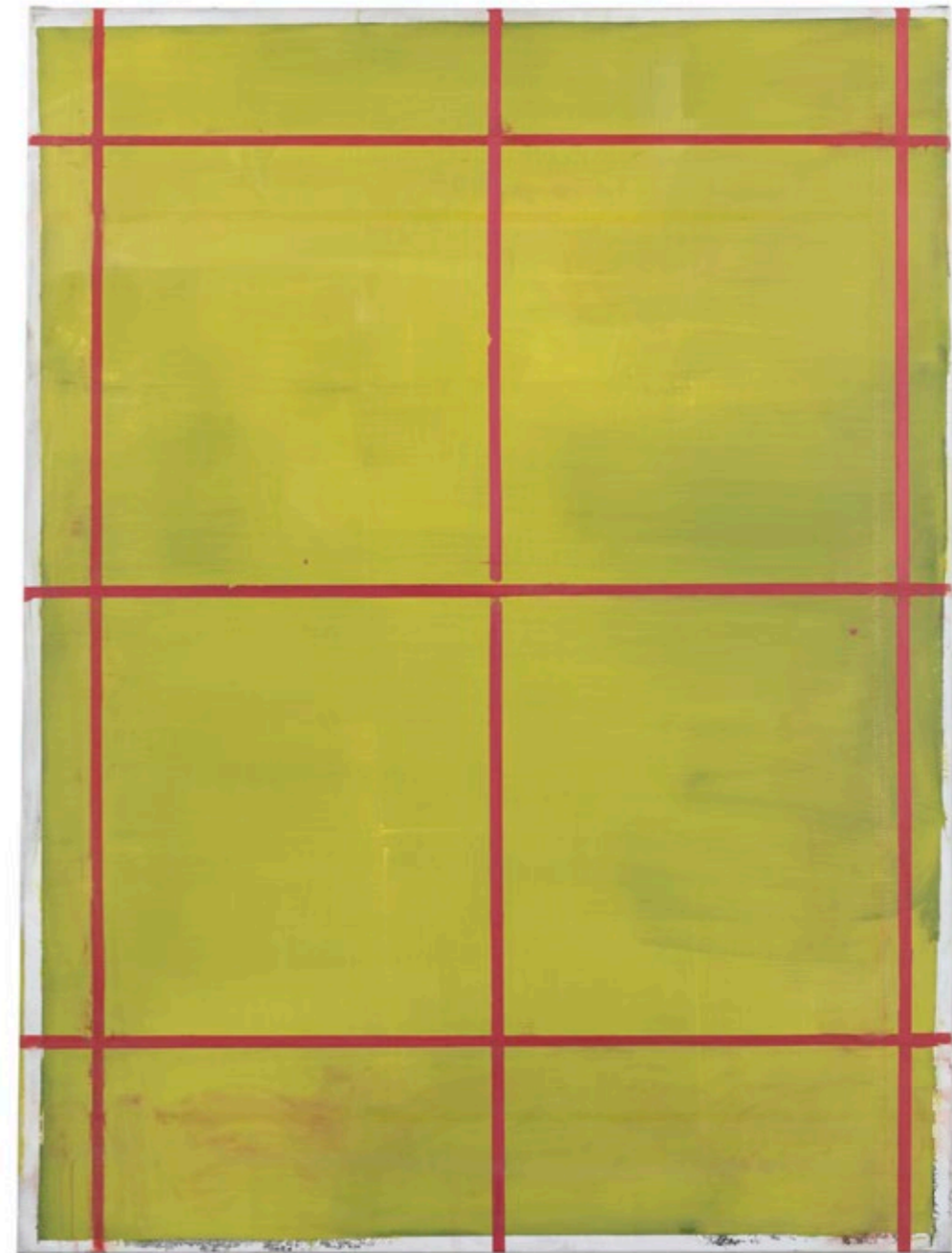
NOVEMBER

- 2 Lezing Vrije Academie over *Mondo Mendini*
- 5 Ontvangst Gasterra
Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
- 7 Ontvangst Gasterra
Muziek: Prins Claus Conservatorium
- 8 Ontvangst Comenius Leergang
- 9 Ontvangst ArtechLAB Amsterdam - Breitner Academie
- 12 Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
- 15 Ontvangst gemeente Groningen
- 19 Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
- 21 Thema-avond 'Kunst & Design' in samenwerking met de Boekmanstichting
Sprekers: Bas Beukers (Chief Commercial Officer bij Horus VR), Tabo Goudswaard (kunstenaar), Jan Jaap Knol (directeur Boekmanstichting), Dick Rijken (directeur Steim) en Bob Verheijden (docent Academie Minerva)
- 22 Ontvangst provincie Groningen
- 26 Ontvangst provincie Groningen
Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
- 28 Ontvangst Gasterra
Ontvangst Rabobank
Spreker: Louise ter Kuile
Rondleiding: Ruud Schenk

DECEMBER

- 1 Lezing Vrije Academie over *Mondo Mendini*
- 3 Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
- 10 Lezing Vrije Academie 'Kunst van het Kijken'
Spreker bij alle Vrije Academie-lezingen: Ellen van der Vecht
- 13 Ontvangst SPOOR magazine (NS)
- 21 Ontvangst SPOOR magazine (NS)

Totaal aantal gasten: 14.630
Totaal aantal evenementen: 154

Crippled symmetry III (2018)

DOLF VERLINDEN (1960)
OLIEVERF OP CANVAS, 127 X 95 CM

AANKOOP

Naar aanleiding van de tentoonstelling *Dolf Verlinden* kocht het museum drie van zijn recente schilderijen aan. In zijn werk zoekt Verlinden naar antwoorden op vragen als: waar houdt een kunstwerk precies op, hoe verhoudt het zich tot de ruimte eromheen en hoe verbind je wiskundige vormen en principes met intuïtie en gevoel? Deze zoektocht komt tot uiting in kunstwerken die gedomineerd worden door eenvoudige lijnen en geometrische patronen, maar nooit onpersoonlijk zijn. Schilderkunst speelt de hoofdrol, maar Verlinden is niet bang om te experimenteren met onconventionele materialen. Zo bevatte de tentoonstelling bijvoorbeeld schilderijen waaruit houten latten steken en een dakluik met spanbanden eromheen. (MJ)

STRIJD!
100 JAAR VROUWENKIESRECHT
20 APRIL T/M 15 SEPTEMBER 2019

BEZOEKERS

Het museum verwelkomde dit jubileumjaar een record aantal bezoekers sinds de opening van het museumgebouw: 324.296. Het op één-na-beste jaar ooit. Grote publiekstrekkingen waren de tentoonstellingen *CHIHULY*, *Daan Roosegaarde – Presence* en *Mondo Mendini*. Ook de door het museum georganiseerde evenementen, zoals de Groninger Museumnacht, de familiedagen en het feestweekend in het kader van 25 jaar Groninger Museumgebouw in oktober, trokken veel mensen.

Bezoekersonderzoek

Om inzicht te krijgen waarom mensen naar het Groninger Museum komen en wat zij van het museum en de tentoonstellingen vinden, heeft het museum ook dit jaar een doorlopend publieksonderzoek laten uitvoeren door onderzoeksbureau Totta*. De belangrijkste aanleiding om het museum te bezoeken was dit jaar een aanbeveling van familie, vrienden of kennissen (37%). Vooral bij *CHIHULY* was de bezoeker zelf de grootste pr-machine. Daarnaast was een eerder bezoek (20%), het hebben van een Museumkaart (12%), de website van het museum (12%) en een zoektocht via Google (11%) een reden. Bezoekers gaven ook aan dat een artikel of advertentie in een landelijke of regionale krant (10%) hun interesse had gewekt.

In vergelijking met 2017 en 2018 zijn meer bezoekers speciaal voor een tentoonstelling naar het Groninger Museum gekomen (56%). *CHIHULY* spande de kroon, maar ook ruim de helft van de bezoekers van *Presence* en *Mondo Mendini* zei speciaal voor deze exposities te zijn gekomen.

In 2019 waren er proportioneel minder bezoekers die voor het eerst in het Groninger Museum waren dan in de twee jaren daarvoor; voor 31 procent was het hun eerste bezoek. Vier procent bezoekt meer dan vijf keer per jaar het museum. 63 procent van de bezoekers gaf aan “zeer zeker” het Groninger Museum nog eens te bezoeken.

In vergelijking met 2018 was er een verdubbeling van het aantal kinderen tot en met 18 jaar dat een bezoek bracht aan het museum. Ook kwamen er een procentpunt meer Groningse studenten.

Herkomst

Dit jaar kwamen er meer mensen uit eigen land naar het museum: 85 procent. Ook waren er meer bezoekers afkomstig uit Groningen dan in 2017 en 2018 (28%). Driekwart van de bezoekers uit de provincie bezoekt tenminste één keer per jaar het Groninger Museum. Veel loyale Groningers kwamen dit jaar af op *Presence* en *Mondo Mendini*.

Ervaringen van museumbezoekers

De bezoeker werd in 2019 voor het eerst gevraagd naar zijn of haar positieve of negatieve ervaringen met een elftal onderwerpen, waaronder de medewerkers van het museum, het restaurant, de routing, de garderobe, het sanitair en de audiotour. Vooral op de beveiligingsmedewerkers/suppoosten van het museum kwam veel positief commentaar (81%), evenals op de garderobe (85%), het sanitair (90%) en de routing (86%).

De bezoeker waardeerde de medewerker van het Groninger Museum met een 8,3. De waardering voor het gebouw was ook dit jaar weer hoog: een 8,6.

Economische impuls voor de stad

Het was een goed jaar voor de musea in de provincie Groningen. Samen trokken ze in 2019 in totaal 927.201 bezoekers. Het Groninger Museum was verantwoordelijk voor ruim een derde daarvan.

Ruim tweederde van de bezoekers aan het Groninger Museum combineerde hun museumbezoek met een bezoek aan de stad (69%). Gemiddeld spendeerden ze € 35. Bij een bezoekersaantal van 324.296 betekent dit dat de bezoekers van het museum naar schatting ruim elf miljoen euro in Groningen hebben uitgegeven in 2019.

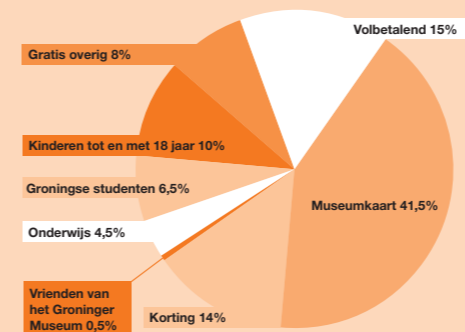
Bezoekcijfers

De best bezochte week in 2019 was de meivakantie van 29 april t/m 5 mei met 16.838 bezoekers. Het gemiddelde aantal bezoekers per week was 6.236.

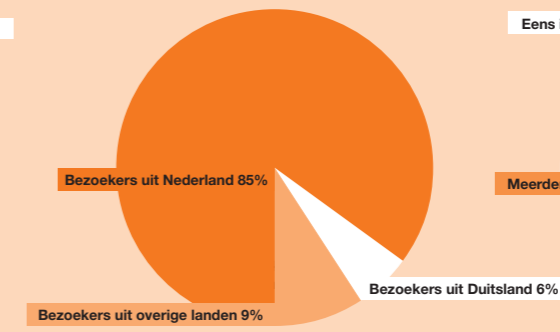
Tentoonstellingen over de grens

Twee eigen producties van het Groninger Museum waren dit jaar in andere delen van de wereld te bezichtigen. De tentoonstelling *Hide & Seek*, *Maarten Baas* in Design museum Holon in Israël trok circa 40.000 bezoekers. *Jaime Hayon. Serious Fun* in het Daelim Museum in Seoul werd door 225.000 mensen bezocht.

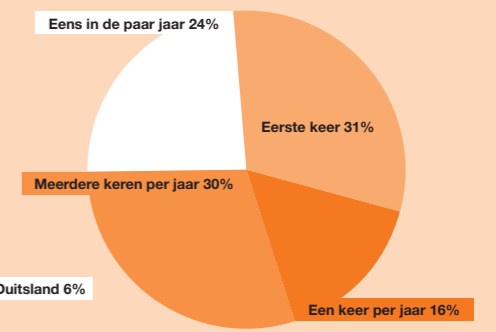
BEZOEKERS PER PRIJSCATEGORIE

LAND VAN HERKOMST

FREQUENTIE VAN HET BEZOEK

*Het onderzoek is gehouden onder 651 bezoekers in de periode januari tot en met december 2019.

25 JAAR GRONINGER MUSEUMGEBOUW

Op zaterdag 26 en zondag 27 oktober werd het 25-jarig jubileum van het Groninger Museumgebouw groots gevierd. Het museum was gratis toegankelijk en op zaterdagavond voor de gelegenheid tot 22 uur open.

In het museum konden bezoekers onder meer een raamschildering maken in de entreehal, een theatrale rondleiding volgen of met een drankje in de hand in stilte losgaan op de muziek tijdens de silent disco. Dichter Kasper Peters maakte samen met bezoekers poëzie in de museumzalen. Muziek was er van de bands DOR en Het Kanaal, houder van 'de POPgroningen Talent Award 2019' Cashmyra en het Prins Claus Conservatorium.

Talkshow

Een belangrijk inhoudelijk onderdeel van het feestweekend was de talkshow in samenwerking met Kunstspot; een live programma met prikkelende gesprekken over het verleden, het heden en de toekomst van het

Groninger Museum. Met gasten uit binnen- en buitenland, waaronder Frénk van der Linden, Jeltje van Nieuwenhoven, Cees Hendriks, Gerard Schijf, Otto Wassenaar, Christiane Lange (directeur Staatsgalerie Stuttgart) en Suzanne Titz (directeur Museum Abteiberg, Mönchengladbach). Studenten van het Prins Claus Conservatorium verzorgden een muzikaal intermezzo. De moderatie was in handen van Joep van Ruiten (journalist Dagblad van het Noorden), Rosa Timmer (Kunstspot) en Andreas Blühm.

Mozaïeksteentjes

In het kader van het jubileum zijn alle steentjes van de met mozaïek bekleedde wenteltrap – ook ontworpen door Alessandro Mendini – geteld. Bezoekers konden raden hoeveel het er waren. Dinsdag 29 oktober was het officieel de 25ste verjaardag van het museumgebouw en werd het aantal bekendgemaakt: 322.942 mozaïeksteentjes telt de wenteltrap. De bezoeker die er met zijn schatting het dichtstbij kwam won een Amuleto-lamp van Alessandro Mendini.

GRONINGER MUSEUM SALON

Grand Stairwell Installation (2018)

DALE CHIHULY (1941)
GLAS, 706 X 1963.5 X 63.5 CM

AANKOOP MET STEUN VAN DE VERENIGING REMBRANDT (MEDE DANKZIJ HET TITUS FONDS, THEMAFONDS GLAS, INNOROSA FONDS EN HET GRONINGER FONDS), HET MONDRIAAN FONDS, HET LEGAAT DE MAREES VAN SWINDEREN-DE BLOCCQ VAN SCHELTINGA, HET LEGAAT VAN OS-VAN CALCAR, DE GRONINGER MUSEUM SALON, DE BANKGIRO LOTERIJ, REINEKE BENNEMA & WILLEM BOK EN HET SINGELDORP

De *Grand Stairwell Installation* bevat zeventig rode, oranje en gele glazen vormen, de zogeheten Persians. Deze bedekken de drie wanden van de twaalf meter hoge zaal. De installatie is te zien vanaf verschillende etages en vanaf de trap. Vanuit het

publiek dat de tentoonstelling *CHIHULY* bezocht ontstond al gauw de wens om deze installatie aan te kopen. Het Groninger Museum is verheugd en trots dat er voldoende steun is gevonden om deze droom waar te maken. (RZ)

De Salon, opgericht in 2015, is een groep van betrokken ondernemers die met de directeur van het museum, conservatoren, kunstenaars, vormgevers, denkers en met elkaar in gesprek komen over kunst en tentoonstellingen van het Groninger Museum. Zij krijgen exclusief toegang tot tentoonstellingen of kijkjes achter de schermen. Met een bijdrage van € 3.000 per jaar steunen de Salonleden het Groninger Museum en genieten zij privileges zoals naamvermeldingen, uitnodigingen voor openingen, rondleidingen voor gasten, etc.

BIJEENKOMSTEN

- + 21 maart: algemene ledenvergadering met aansluitend een toelichting over Rembrandt door Jan Six en conservator Julia Dijkstra.
- + 22 mei: preview van de presentatie *Van Swip Stolk tot Rudo Menge – 25 jaar affiches voor het Groninger Museum* met een toelichting door grafisch ontwerper Rudo Menge.
- + 10 oktober: preview van de tentoonstelling *Mondo Mendini* door Andreas Blühm en conservator Ruud Schenk, toelichting door documentairemaker Eric Blom op de film *Een eigen planeet* die hij samen met Frénk van der Linden heeft gemaakt ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van het Groninger Museumgebouw.

Daarnaast ontvangen de Salonleden uitnodigingen voor alle openingen van tentoonstellingen in het Groninger Museum en voor de Horst Gerson Lezing door Dr. Horst Bredekamp op 4 oktober in de aula van de Rijksuniversiteit Groningen.

BIJDRAGE AAN HET MUSEUM

Het Groninger Museum heeft in 2019 van de Groninger Museum Salon een bijdrage ontvangen van € 25.000 voor de tentoonstelling *Presence* van Daan Roosegaarde. Daarnaast heeft de Salon € 5.000 bijgedragen aan de Horst Gerson lezing van de Rijksuniversiteit Groningen.

BESTUUR

Het bestuur van de Stichting Groninger Museum Salon wordt gevormd door de heer H.J. de Groot (voorzitter), de heer L.R. Brill (secretaris) en de heer E.H. U-A-Sai (penningmeester). Het bestuur ontvangt geen vergoeding voor verrichte werkzaamheden.

LEDEN

Het overzicht van alle Salonleden is te vinden op pagina 10.

VERENIGING VRIENDEN VAN HET GRONINGER MUSEUM

De Vereniging Vrienden van het Groninger Museum (VVGGM) is een van de grootste museale vriendenverenigingen van Nederland. Op 31 december 2019 telde de vereniging 1.687 leden, een lichte daling ten opzichte van het jaar daarvoor.

BESTUUR

Voorzitter

Mevrouw mr. J.M.G. Kuin-van den Akker (AnneMieke)

Secretaris

Mevrouw mr. J.A. de Zeeuw-Somer (Jeannet)

Penningmeester

De heer H.C. Kleersnijder (Henk)

Lid

De heer E.G. Westerink (Elbert)

Lid

Mevrouw mr. J.A. van Jaarsveld (Janny)

Lid

De heer ds. mr. F.R. Fennema (Fokke)

Lid

Mevrouw A. M.W. Wilpstra-Stroeve (Annelize), sinds 21 mei 2019

Vertegenwoordiger Groninger Museum

Mevrouw A.J. Gerritsma (Ademiek)

JAARVERGADERING

De ledenjaarvergadering vond plaats op 21 mei 2019 in de Job Lounge van het museum en werd bijgewoond door 39 leden. De belangrijkste punten op de jaarvergadering waren:

- + De plannen voor de feestelijke viering van het 40-jarig jubileum van de vereniging en de geplande tentoonstelling *Vrienden voor het leven* met kunstwerken die met steun van de VVGGM zijn aangekocht.
- + De aanvraag van de vereniging voor het verkrijgen van de culturele ANBI-status.
- + Goedkeuring van de jaarstukken over 2018. Het bestuur werd gedechargeerd voor het gevoerde beleid. De kascommissie bestond uit mevrouw E.G. Huij en de heer W.J. Lubbers.
- + Mevrouw Annelize Wilpstra is op de vergadering bij acclamatie benoemd als bestuurslid.
- + Met de leden is van gedachten gewisseld over het organiseren van excursies naar andere musea.

BIJDRAGE AAN HET MUSEUM

Het Groninger Museum heeft in 2019 van de VVGGM een bijdrage ontvangen van € 43.380.

VRIENDSCHAPSBANDEN

De VVGGM onderhoudt nog steeds goede vriendschapsbanden met de Duitse musea Kunsthalle Emden, Horst-Janssen-Museum Oldenburg en Kunsthalle Bremen. De Vrienden hebben met hun vriendschapskaart van de VVGGM vrije entree in deze musea.

Bij het werven van nieuwe Vrienden wordt het voordeel van deze vriendschap actief meegenomen, in advertentiewerving, in het magazine en op de website van de Vrienden. Eén keer per jaar komen afgevaardigden van de Vriendenbesturen, de directie en de verantwoordelijke medewerkers van de afdeling marketing van de musea in vergadering bijeen om de toekomstplannen voor de komende jaren te bespreken. Op 27 maart 2019 vond dit jaarlijkse overleg plaats in Bremen.

LEDENBESTAND

	I	D	K	T
31-12-2018	866	433	1299	1732
31-12-2019	763	462	1225	1687
toe-/afname t.o.v. 31-12-2018	-103	+29	-74	-45

I = Individueel lidmaatschap
D = Duo-lidmaatschap
K = Kaarthouders
T = Totaal aantal lidmaatschappen

ACTIVITEITEN

De VVGGM organiseerde dit jaar, naast de ledenvergadering op 21 mei, een nieuwjaarsbijeenkomst, een wandelexcursie in Groningen langs gebouwen in de Amsterdamse Schoolstijl en lezingen over de tentoonstellingen *Presence* van Daan Roosegaarde en *Mondo Mendini*. In september was de feestelijke viering van het 40-jarig jubileum van de vereniging met de opening van de tentoonstelling *Vrienden voor het leven*. Tevens werd bij die gelegenheid de met steun van de Vrienden aangekochte kast van Jelle Mastenbroek ingewijd, door het inwerpen van een munt. In december vond een excursie plaats naar de musea in Oldenburg en Emden.

1.687

TOTAAL AANTAL LEDEN

148

BEZOEKERS VAN BEVRIENDE DUITSE MUSEA DIE HET MUSEUM BEZOCHTEN

7

GEORGANISEERDE ACTIVITEITEN VOOR LEDEN

43.380

ONTVANGEN BIJDRAGE IN EURO'S VAN DE VVGGM VOOR DE AANKOOP VAN EEN KUNSTWERK

REMBRANDT?!
28 JUNI T/M 15 DECEMBER 2019

REMBRANDT?!

De naam Rembrandt is overal te vinden. In de kunstwereld, in de literatuur, in de muziek. Maar wie was hij eigenlijk? En waarom is hij zo belangrijk? Dit is de geschiedenis van de grootste Nederlandse kunstenaar van alle tijden.

REMBRANDT: DE KUNSTenaar

Rembrandt was een van de grootste kunstenaars van de 17e eeuw. Hij was een meester in het gebruik van licht en schaduw. Zijn werken zijn nog steeds populair en worden vaak tentoongesteld in musea over de hele wereld.

REMBRANDT: DE MENSEK

Rembrandt was niet alleen een kunstenaar, maar ook een mens. Hij was een vader van vijf kinderen, een vriend van zijn collega's en een man die zijn tijdgenoten inspireerde. Zijn levenswijze was vaak controversieel, maar zijn kunst bleef onvervalscht.

REMBRANDT: DE ERFFOLVER

Rembrandt werd in zijn tijd gezien als een van de rijkste kunstenaars van Nederland. Hij had een groot aantal leerlingen en zijn werken werden vaak gekocht door de koninklijke familie en andere belangrijke personen.

REMBRANDT: DE VERVALSCHER

In de jaren 1660 werd Rembrandt beschuldigd van het vervalsen van zijn eigen werken. Dit was een zware aanslag op zijn reputatie, maar hij bleef de kunstwereld domineren tot zijn dood in 1669.

Light-colored wall featuring several framed artworks and a large sketch. The sketch depicts a figure in a wide-brimmed hat, possibly a woman, rendered in a loose, expressive style. Above the sketch are three smaller sketches or drawings, including one of a crown or crest. Below the main sketch, the name "Rembrandt" is written in a cursive script.

Rembrandt

Informational card next to the portrait painting.

PUBLICATIES, LEZINGEN & ANDERE EXTERNE ACTIVITEITEN

ANDREAS BLÜHM

PUBLICATIES

Voorwoord. - In: Pronkjewails. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 38 p. : 20 krtn.

Voorwoord. - In: Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 189 p. : ill.

[Forew.]. - In: Mondo Mendini – The world of Alessandro Mendini. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 189 p. : ill.

[Voorw. met E. Knol]. - Strijd! De vrouwenkiesrechtbeweging in Nederland, 1882-1922. - Groningen ; Hilversum. - p. 9.

Voorwoord. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen. - p. 9.

Ogenschijnlijke lichtheid. - In: Bulletin van de Vereniging Rembrandt ; Jrg. 29 nr. 3 (najaar), p. 18-22.

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

Introductie voor rsg de Borgen; Groninger Museum, Groningen, 19 maart.

Blik op de muur (Duitsland Instituut Amsterdam); Montessori Lyceum, Haren, 1 april.

Paneldiscussie Al Challenge Goldmund, Wyldbeast & Wunderliebe; Grand Theatre, Groningen, 2 april.

Paneldiscussie ledenvergadering Museumvereniging; Kröller-Müller Museum, Otterlo, 27 mei.

Paneldiscussie Growing Together. Celebrating diversity and fostering inclusion; Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, 7 juni.

Lezing Aankoopbeleid, Groninger Museum College; Groninger Museum, Groningen, 6 september.

Lezing Creative Economy Summit; Centro de Convenciones, Medellín (Colombia), 9 september.

Blik op de muur (Duitsland Instituut Amsterdam); Montessori Lyceum, Haren, 18 oktober.

Paneldiscussie in het kader van 25 jaar Groninger Museumgebouw; Groninger Museum, Groningen, 26 oktober.

Laudatio dr. Gerhard Leistner; Kunstforum Ostdeutsche Galerie, Regensburg, 15 november.

College ‘Museums: the making-of’; Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, september t/m december.

EXTERNE ACTIVITEITEN

Bijz. Hoogleraar Kunstgeschiedenis, Rijksuniversiteit Groningen.

Voorzitter Programmbeirat Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn.

Lid bestuur Praemium Erasmianum, Amsterdam.

Lid bestuur Grand Futura (Grand Theatre), Groningen.

Lid bestuur Horst Gerson lezing, Rijksuniversiteit Groningen.

Gastcurator Art7.

JULIA DIJKSTRA

PUBLICATIES

[Red. met M. Ramuz]. - 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 109 p. : ill.

Nationale glorie in gips / Julia Dijkstra. - In: De Eemsbode (1 mei), p. 12. (ook verschenen in zes andere huis-aan-huis bladen in de provincie Groningen)

High society in de Ommelanden. - In: De Groninger Gezinsbode (3 april), p. 17. (Ook verschenen in zes andere huis-aan-huis bladen in de provincie Groningen)

De Adelaar, mantelmagazijn in Groningen. - In: Stad & Lande : Cultuur-historisch tijdschrift voor Groningen ; Jrg. 28 nr. 2, p. 3-6.

25 jaar Groninger Museumaffiches. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 58-61.

Wil de echte Rembrandt nu opstaan? Tekeningen van Rembrandt & co. uit de collectie belicht. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 56-57.

Rembrandt?! - In: Harener Weekblad (7 augustus), p. 10. (Ook verschenen in zes andere huis-aan-huis bladen in de provincie Groningen)

35 jaar Moderne Kunst in Groningen (1956): impressie van een tentoonstelling. - In: Nieuwe wegen: De Ploeg en de moderne kunst na de oorlog. - Zwolle, p. 22-41.

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

Grrrom! The making-of (Groninger Museum College); Groninger Museum, Groningen, 15 februari.

Grrrom! Een tentoonstelling met een staartje; Klassieke Academie, Groningen, 7 maart.

SARAH FOPMA

PUBLICATIES

Mineke Bosch & Egge Knol: Met deze tentoonstelling zetten we twee zaken recht. - ill. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 24-27.

JORRIT HUIZINGA

PUBLICATIES

[Red. met D. Sijens]. - Nieuwe wegen: De Ploeg en de moderne kunst na de oorlog. - Zwolle : WBooks, 2019. - 107 p : ill.

Dolf Verlinden: Droog en saai mag het niet worden. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 48-50.

H.N. Werkman, p.12; Jan Wiegers, p. 22; Siep van den Berg, p. 86; H.N. Werkman kast, p. 100. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen.

Dat van vroeger komt toch niet meer terug. De Ploeg als vereniging, 1945-1955. - In: Nieuwe wegen: De Ploeg en de moderne kunst na de oorlog. - Zwolle. - p. 8-21.

Frysk? Over de zin en onzin van een provinciale kunstgeschiedenis. - In: De Vrije Fries jaarboek 2019. - Leeuwarden. - p. 142-145.

Beschilderde poetsdoos. - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 52.

Nat Paard op 50 meter. - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 114.

MARIËTTA JANSEN

PUBLICATIES

H.N. Werkman. - In: Mi dzynardowa Kolekcja Sztuki Nowoczesnej grupy “a.r.” / ed. Paulina Kurc-Maj, Anna Saciuk-G sowska. - Łód. - p. 221.

H.N. Werkman. - In: The International Collection of Modern Art of the “a.r.” group / ed. Paulina Kurc-Maj, Anna Saciuk-Gąsowska. - Łód. - p. 221.

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

Het De Ploeg-aankoopbeleid van het Groninger Museum door de jaren heen; Groninger Museum, Groningen, 4 oktober.

Openingswoord: Jannes de Vries – Het Groninger Hogeland; Kunst aan de Dijk, Kortenhoef, 14 juni.

Openingswoord: tentoonstelling *Monumento Mendini*, UMCG, Groningen, 12 november.

EGGE KNOL

PUBLICATIES

[Met A. Nieuwhof, ... [et al.]. - De hoogste terp van Nederland: Nieuw en oud onderzoek in Hogebeintum (Jaarverslag van de Vereniging voor Terpenonderzoek 101). - Groningen : Vereniging voor Terpenonderzoek, 2019. - p. 231.

[Met ... et al.]. - Wij Vikingen: Friezen en Vikingen van de lage landen. - Zwolle : Waanders & De Kunst ; Leeuwarden : Fries Museum. - p. 168.

[Voorw. met A. Blühm]. - Strijd! De vrouwenkiesrechtbeweging in Nederland, 1882-1922. - Groningen ; Hilversum. - p. 9.

[Met A. Nieuwhof, M. Bakker, ... [et al.]. - Adapting to the sea : human habitation in the coastal area of the northern Netherlands before medieval dike building. - In: Ocean and Coastal Management ; nr. 173, p. 77-89.

[Met D. Spiekhout]. - Toiling on the Frisian dwelling mounds. - In: We Vikings. Frisians and Vikings in the Coastal Area of the Low Countries / ed. D. Spiekhout en M. Stoter. - Zwolle ; Leeuwarden. - p. 56-73.

[Met D. Spiekhout]. - Dagwerk op de Friese kwelder. - In: Wij Vikingen! Friezen en Vikingen in het kustgebied van de Lage Landen/ red. D. Spiekhout en M. Stoter. - Zwolle ; Leeuwarden. - p. 56-73.

Living near the sea: the organisation of Frisia in Early Medieval Times. - In: Power and Place in Europe in the 1st Millennium AD. (Proceedings of the British Academy 224) / ed. J. Carroll, A. Reynolds and B. Yorke. - Oxford. - p. 369-391.

Een mooi stuk / Egge Knol. - In: Veenkoloniale Volksalmanak : Jaarboek voor de geschiedenis van de Veenkoloniën 2016 ; nr. 31, p. 114-117.

Voor Groningen verworven in 2018. - In: Stad & Lande : Cultuur-historisch tijdschrift voor Groningen ; Jrg. 28 nr. 1, p. 3-8, cover.

Het speldje van mejuffrouw Hartsema. - In: Stad & Lande : Cultuur-historisch tijdschrift voor Groningen ; Jrg. 28 nr. 1, p. 9.

Naar Borkum en Norderney. - In: Stad & Lande. - Jrg. 28, nr. 3, p. 9.

Een mooi potje uit De Bouwerd. - In: De Groninger Gezinsbode (13 februari), p. 14. (Ook verschenen in zes andere huis-aan-huis bladen in de provincie Groningen)

Honderd jaar vrouwenkiesrecht. - In: Erfgoed inzicht ; nr. 1, p. 22-23.

Strijd! 100 Jaar vrouwenkiesrecht. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 30-33.

Het elfhartenwapen van de Ommelanden. - In: Fryslân, historisch tijdschrift ; Jrg. 25 nr. 1 (jan.-febr.), p. 196-17.

Hull, London, Leith. - In: Fryslân, historisch tijdschrift ; Jrg. 25 nr. 2 (maart-april), p. 7.

Honderd jaar kiesrecht. - In: Fryslân, historisch tijdschrift ; Jrg. 25 nr. 3 (mei-juni), p. 11.

Naburen: Gruningensis in Phrysia. - In: Fryslân, historisch tijdschrift ; Jrg. 25 nr. 4 (juli-aug.), p. 12.

Naburen: Walfridius en Radfridius : slachtoffers van de Noormannen. - In: Fryslân, historisch tijdschrift ; Jrg. 25 nr. 5 (sept.-okt.), p. 20-23.

[Met M. Bosch]. - Strijd! 100 jaar. - In: Geschiedenis Magazine ; Jrg. 54 nr. 6 (sept.-okt.), p. 18-22.

Poseidon in Groningen / Egge Knol. - In: Harener Weekblad (4 september), p. 37. (Ook verschenen in zes andere huis-aan-huis bladen in de provincie Groningen)

De vrouwelijke molenaar van het gemaal De Hoogte, Waterschap Hunze en Aa's / Egge Knol. - ill. - In: Dag van de Groninger Geschiedenis 2019. - p. 18.

[Red. N. Henning]. - Ostfriesische Fehnkultur: Geschichte, Gegenwart und Zukunft. - Aurich : Ostfriesische Landschaft. - p. 63.

Das Moor im Groningerland: von schwerer Arbeit und Wohlstand. - In: Ostfriesische Fehnkultur: Geschichte, Gegenwart und Zukunft. - (Oll'Mai Dokumentation Nr 13 / 2019 Aurich). - p. 22-34.

Dossier tentoonstellingskritiek deel 2: Reflectie op de uitgangspunten van tentoonstellingskritiek vanuit de praktijk. - Amsterdam : Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap. - 6 p. : ill.

[eindred. Albert Buursma]. - Verhalen van de Eems-Dollardkust. - Groningen : Stichting Verdrongen Geschiedenis. - p. 208.

Elisabeth Geertruida Wassenbergh, p. 61-62; Een schroefdaalder uit een Groninger borg, p. 92; Sichterman pakt uit, p. 103-104. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen.

[Met J. de Haan]. - Stadpaleizen, borgbewoners in de stad. - In: Adellijke trots in de Ommelanden / red. R. Broekhuis (3e dr.). - p. 48-59.

Hunebed van Delfzijl, p. 14-16; Kapen op Rottumeroog, p. 29-38; Reddingboten op Rottumeroog, p. 44-50; Van Dijks kaart van Rottum 1861, p. 61-64; Het 'Bosch van Watum' als baken voor zeevarenden, p. 109-113; Randen van een verloren Reiderland, p. 125-129; De Fivelboezem, p. 144-147. - In: Verhalen van de Eems-Dollardkust / red. A. Buursma.

Hogebeintum aan snee. - In: De hoogste terp van Friesland. Nieuw en oud onderzoek in Hogebeintum / red. A. Nieuwhof, E. Knol en J. Nicolay. [Jaarverslag Vereniging van Terpenonderzoek 101]. - p. 131-158.

Het vroegmiddeleeuwse grafveld Hogebeintum. - In: De hoogste terp van Friesland. Nieuw en oud onderzoek in Hogebeintum / red. A. Nieuwhof, E. Knol en J. Nicolay. [Jaarverslag Vereniging van Terpenonderzoek 101]. - p. 159-180.

[Met M.L.P. Hoogland, H.T. Uytterschaut & W.A. Casparie]. - De catalogus van het grafveld Hogebeintum 400-530 AD. - In: De hoogste terp van Friesland. Nieuw en oud onderzoek in Hogebeintum / red. A. Nieuwhof, E. Knol en J. Nicolay. [Jaarverslag Vereniging van Terpenonderzoek 101]. - p. 181-231.

't Zwarte Schaap. - In: Schylge myn Lântse. - Jrg. 3, nr. 40, p. 182-185.

[Met M. Bosch]. - Vrouwen willen kiezen! - In: Geschiedenis Magazine. - Jrg. 54 nr. 6, p. 18-22.

[Met J.H. Spoorenberg, ... [et al.]. - De ondergang van de veerboot 'Berlin' (III). - In: Prentbriefkaarten Magazine. - Jrg. 36 nr. 139, p. 14-18.

750 Schrift op de kwelder. - In: De Wereldgeschiedenis van Nederland / red. L. Heerma van Voss, ...[et al.]. - 4e, 5e en 6e dr., p. 93-97.

Marsum bij Appingedam rond 1906. - In: Van Wierden en Terpen. Nieuwsbrief Vereniging voor Terpenonderzoek. - nr. 24, p. 12-13.

Geëmancipieerde handvaardigheid: vlaggen en vaandels van de NCVB en CBP. - Programmakrant Dag voor de Groninger Geschiedenis 2019. - p. 19.

Palempore van Josina Petronella Alberda (1743-44). In: Jaarverslag Groninger Museum 2018. - p. 45.

Broodmand (1799). - In: Jaarverslag Groninger Museum 2018. - p. 48.

Herinneringen aan Groninger Kiesrechtvrouw Aletta Jacobs. - In: Groninger Gezinsbode (5 juni). - p. 26. (Ook verschenen in zes andere huis-aan-huis bladen in de provincie Groningen)

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

Over het ontstaan van Middag-Humsterland; Museum Wierdenland, Ezinge, 10 januari en 28 februari.

Het ontstaan van het wierdenland; Historische Kring Menterwolde, Zuidbroek, 4 februari.

Het ontstaan van het wierdenland; Vereniging Dorpsbelangen Niehove, Stichting Versterking Landschap Middag-Humsterland en Werkgroep Regiomarketing Middag-Humsterland van de gebiedscoöperatie Westerkwartier, Niehove, 14 maart.

Opening seizoen en expositie Edzard Heer van Leens; Verhildersum, Leens, 29 maart.

Het ontstaan van het wierdenland; Societeit De Harmonie, Groningen, 30 maart.

Opening seizoen en expositie Het erfgoed van Bram Westers; Kapiteinshuis, Nieuwe Pekela, 31 maart.

Borgen en stadspaleizen in Groningen; Serviceflat Eiberhof, Zuidhorn, 10 april.

The making-of *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht*; Groninger Museum, Groningen, 9 mei.

Das Moor im Groningerland: Von schwerer Arbeit und Wohlstand; Ostfriesische Landschaft, Rhaudefehn, 11 mei.

Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht (Groninger Museum College); Groninger Museum, Groningen, 17 mei.

Sichtermans palempore voor Josina Petronella Alberda; Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum, Groningen, 21 mei.

Vroegmiddeleeuws grafritueel in Hogebeintum; Bezoekerscentrum, Hogebeintum, 25 mei.

Rijkdom van de Groninger Borgen; oud-personeel ABN AMRO, Groningen, 26 juni.

Paneldiscussie Historici en Musea. Een reflectie op de uitgangspunten van tentoonstellingskritiek; Historicedagen, Groningen, 24 augustus.

The making-of *Strijd! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht*; Sectie Historische Musea Nederlandse Museum Vereniging, Groningen, 12 september.

Fait divers; Numismatische Kring Groningen, Haren, 8 oktober.

Hogebeintum aan snee; Vereniging voor Terpenonderzoek, Hogebeintum, 19 oktober.

Rijk in Groningen; Historische Vereniging Hoogkerk, Hoogkerk, 22 oktober.

Over het ontstaan van Middag-Humsterland; Vroedschap Fransum, Fransum, 16 november.

De borgentijd 1600-1795; Historische Vereniging gemeente Bedum, Onderdendam, 21 november.

Hogebeintum aan snee; Argeologischk Wurfkerbân Fryske Academy, Leeuwarden, 28 november.

Groninger Museum Spreekuur, 5 februari 5 maart, 2 april, 3 september, 1 oktober en 3 december.

EXTERNE ACTIVITEITEN

Symposium Drowned paleo-landscapes. Current Archaeological and Natural Scientific research in the Wadden Sea and the North Sea basin; Delmenhorst, 19-20 september.

Symposium 70. Internationales Sachsensymposion 2019 New Narratives for the first millennium?; Braunschweig, 21-25 september.

Mitglied des Koordinierenden Ausschusses der Internationale Arbeitsgemeinschaft für Sachsenforschung.

Lid bestuur Stichting Erfgoedpartners

Voorzitter Vereniging voor Terpenonderzoek

Lid bestuur Stichting Het verleden van Groningen.

Lid redactie Stad en Lande.

Lid werkgroep Dag van de Groninger geschiedenis.

Lid coördinatiegroep Verdrongen geschiedenis.

Lid van Codart international Council for Curators of Dutch and Flemish Art.

Lid van de Nederlandse Zilverclub.

Lid Pro Excolendo Jure Patrio.

Lid Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde.

STEVEN KOLSTEREN

PUBLICATIES

[Tekst S. Kolsteren en red. R. Schenk]. - Pronkjewails. - Groningen. - 38 p. : 20 krtn.

Fruitschaal. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen. - p. 99.

In memoriam Alessandro Mendini. - In: Erfgoed inzicht ; nr. 1, p. 8.

John Veldkamp: “Ik heb Frans Haks niet gestuurd, maar wel geënthousiasmeerd”. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 42-45.

Museo universale: van gouden huis naar gouden toren. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 2 (oktober), p. 60-63.

Mendini’s kunstwerk voor kunst: het Groninger Museum. - In: Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini. - Groningen. - p. 29-39.

Mendini’s art for art: the Groninger Museum. - In: Mondo Mendini – The world of Alessandro Mendini. - Groningen. - p. 29-39 .

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

Swip Stolk; Radio Glasnost, Kunst en wetenschap in Groningen-Stad (OOG radio), Groningen, 11 maart.

J.W. Waterhouse; Gemeentelijk gymnasium, Hilversum, 9 april; Drents Archief, Assen, 19 september; Erasmiaans Gymnasium, Rotterdam, 26 september; Nederlands Klassiek Verbond, Groningen, 9 december.

Frans Haks / Groninger Museumgebouw 25 jaar / bakwedstrijd; Noord Vandaag (RTV Noord), Groningen, 11 september.

25 jaar Groninger Museumgebouw (Groninger Museum College); Groninger Museum, 11 oktober.

EXTERNE ACTIVITEITEN

Lid Werkveldadviescommissie Hanze Honours, Hanzehogeschool.

MARIEKE VAN LOENHOUT

PUBLICATIES

Bord (1740-1770). - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 42.

Kom (1820-1840). - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 51.

ARJO PASSCHIER

PUBLICATIES

Zalen vol verhalen - 25 jaar museumdocent. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 2 (oktober), p. 72-75.

... zij kwam op zachte voeten haar volgen kon ik niet ... - In: De GALLerei: lastige woorden, voelbare taal ; Jrg. 1 nr. 3 (april), p. 2.

MURIEL RAMUZ

PUBLICATIES

[Red. met J. Dijkstra]. - 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 109 p. : ill.

Wie wat bewaard heeft wat. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen. - p. 107.

Tentoonstellingsbrochure Groninger Museum in het UMCG: Monumento Mendini. - Groningen : UMCG, 2019. - p. 3.

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

The making-of *CHIHULY* at the Groninger Museum; Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis, Materials & Materiality in Art History, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, 12 maart.

De making-of *CHIHULY* in het Groninger Museum; Vereniging Vrienden van Modern Glas, Groninger Museum, Groningen, 7 april.

Openingswoord: tentoonstelling *Monumento Mendini*, UMCG, Groningen, 12 november.

The Rolling Stones – Unzipped; Radio Glasnost, OOG Radio, Groningen, 2 december.

GEA SCHENK

PUBLICATIES

Bauhaus in Wall House / Gea Schenk. - ill. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 52-55.

RUUD SCHENK

PUBLICATIES

[Red. R. Schenk en tekst S. Kolsteren]. - Pronkjewails. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 38 p. : 20 krtn.

[Met A. Mendini, ... et al.]. - Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 189 p. : ill.

[Met A. Mendini, ... et al.]. - Mondo Mendini – The world of Alessandro Mendini. - Groningen : Groninger Museum, 2019. - 189 p. : ill.

[Met H. Steenbruggen]. - Ruud van Empel: Making nature. - Heerenveen - Oranjewoud : Museum Belvédère, 2019. - 80 p. : ill.

De wereld van Alessandro Mendini. - In: Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini. - Groningen. - p. 9-27.

The world of Alessandro Mendini. - In: Mondo Mendini – The world of Alessandro Mendini. - Groningen. - p. 9-27.

Kleurexplosies van P. Struycken. - In: De Groninger Gezinsbode (3 juli), p. 17.

Kleurexplosies van Peter Struycken. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 36-39.

Mondo Mendini: Het laatste project van Alessandro Mendini. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 2 (oktober), p. 48-59.

Sculptuur annex wegwijzer. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen. - p. 26.

Kandissi sofa. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Groningen. - p. 96.

Objects for the Electronic Age (1983). - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 99.

KARINA SMRKOVSKY

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

Presentatie tijdens het congres van de opleiding Communicatie en Multimediadesign; Hanzehogeschool Groningen, Groningen, 17 april.

Presentatie tijdens het lustrumsymposium van de studievereniging Communicatie- en Informatiewetenschappen; Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, 18 december.

EXTERNE ACTIVITEITEN

Bestuurslid sectie PR & Marketing van de Museumvereniging.

SUE-AN VAN DER ZIJPP

PUBLICATIES

Presence: anders denken door te doen. - In: Groninger Museum Magazine ; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 18-23.

Assepoester, p. 40; Waarover men niet kan spreken, p. 54; Groningen in een koffer, p. 90; Nooit meer eenzaam, p. 94. - In: 40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018. - Red. Muriel Ramuz en Julia Dijkstra. - Groningen : Groninger Museum, 2019.

American Château. - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 90.

Ons Verborgen Kapitaal, webpublicatie (Presence); In: www.groningermuseum.nl

LEZINGEN / OPENINGSREDES / WELKOMSTWOORDEN / RONDLEIDINGEN

Design & Daan Roosegaarde (Groninger Museum College); Groninger Museum, Groningen, 22 februari.

Minerva studentgesprekken - 3e jaar; Academie Minerva, Groningen, 7 maart.

Art Talk met Daan Roosegaarde (special voor studenten); Groninger Museum, Groningen, 22 juni.

Daan Roosegaarde, Vrienden van het Groninger Museum; Groninger Museum, Groningen, 24 juni.

Art Talk met Daan Roosegaarde (special voor studenten UvA); Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, 15 oktober.

Visitatie; Academie Minerva, Groningen, 17 oktober.

Thema-avond, Kunst en Design als maatschappelijke innovator (i.s.m. de Boekmanstichting); Groninger Museum, Groningen, 21 november.

EXTERNE ACTIVITEITEN

Adviseur Vormgeving Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie.

Adviseur Activiteitenprogramma’s Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie.

Adviseur Werkveld Adviesraad Academie Minerva.

Cursus Minds, Bodies and Technologies; UTwente, Philosophy of Science, Technology and Society, Enschede, november-januari.

Fashion Studies, Fashion Statements; Amsterdam Museum, Amsterdam, 4 september.

Brave New World Conference; Naturalis, Leiden, 4 november

REGINA ZWAAGSTRA

PUBLICATIES

Gastheer van het museum. - In: Groninger Museum Magazine; Jrg. 32 nr. 1 (mei), p. 66-67.

Het idee voor een museum in het water. - In: Groninger Museum Magazine; Jrg. 32 nr. 2 (oktober), p. 76-79.

Ploegendienst : interviews 100 jaar De Ploeg. - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 13-33.

Seismic Shift (2012). - In: Groninger Museum jaarverslag 2019. - Groningen. - p. 46-47.

UITGAVEN

BOEKEN EN TENTOONSTELLINGSCATALOGI

Mondo Mendini – De wereld van Alessandro Mendini
Alessandro Mendini, Ruud Schenk, ... [et al.]
Groningen : Groninger Museum, 2019
189 p. : ill.

Mondo Mendini – The world of Alessandro Mendini

Alessandro Mendini, Ruud Schenk, ... [et al.]
Groningen : Groninger Museum, 2019
189 p. : ill.

Pronkjewails

Tekst Steven Kolsteren; red. Ruud Schenk
Groningen : Groninger Museum, 2019
38 p. : 20 krtn.

40 jaar Vrienden van het Groninger Museum 1978-2018

Red. Muriel Ramuz en Julia Dijkstra
Groningen : Groninger Museum, 2019
109 p. : ill.

Strijd! De vrouwenkiesrechtbeweging in Nederland, 1882-1922

Mineke Bosch; voorw. Egge Knol
Groningen : Groninger Museum ; Hilversum : Verloren, 2019
390 p. : ill.

OVERIGE UITGAVEN

Groninger Museum kwartet - quartets - quartett : posters 1994-2019
Idee en vormgeving Rudo Menge; tekst Julia Dijkstra; projectleiding Rob Dijkstra
Groningen : Groninger Museum, 2019
55 krtn : afb.

PERIODIEKEN

Groninger Museum : jaarverslag 2018
Eindred. Andreas Blühm, Karina Smrkovsky, Regina Zwaagstra
Groningen : Groninger Museum, 2019
118 p. : ill.

Groninger Museum Magazine
Red. Steven Kolsteren, Sarah Fopma, Rudo Menge
Jrg. 32, nrs 1-2.

Amelie Lens (2018)

CLAUDE VANHEYE (1948)
FOTOPRINT, 99 X 129 CM

AANKOOP

De befaamde Nederlandse fotograaf Claude Vanheye maakte iconische foto's van David Bowie, Michael Jackson, Jimi Hendrix en talloze andere popartiesten. De afgelopen jaren fotografeerde Vanheye bekende dj's, waaronder Armin van Buuren, Hardwell en Martin Garrix, en ook Helena Hauff en

Amelie Lens – die behoren tot de beste vrouwelijke dj's ter wereld. De opmerkelijke serie bestaat uit verstilde opnames die doen denken aan Renaissance-portretten. In het kader van Eurosonic 2019 waren de foto's uit deze serie, getiteld *DVOTION*, voor het eerst te zien. (RZ)

MINI GRONINGER MUSEUM

In 2019 ging het Groninger Museum voor het eerst op pad met het *Mini Groninger Museum* in de vorm van een zilveren *Airstream* uit 1963. Het museum zoekt met deze caravan nieuw publiek op in haar eigen omgeving: in de wijken en op festivals.

Het *Mini Groninger Museum* toerde door de stad met activiteiten en bezienswaardigheden voor jong en oud. Het aanbod verschilde per evenement: van voorproefjes van tentoonstellingen en workshops *slow-looking* tot het maken van buttons en eigen kunstwerken. Daarnaast werden een aantal muzikale en *spoken-word*-artiesten geprogrammeerd die kort optraden in de caravan.

Het *Mini Groninger Museum* was in 2019 te zien op:

- Zaterdag 15 februari in winkelcentrum Beijum
- Zondag 5 mei in de Kids Area op het *Bevrijdingsfestival Groningen*
- Zaterdag 8 juni op het Broerplein tijdens de *Nacht van Kunst en Wetenschap*
- Woensdag 12 juni bij de Speeltuinvereniging op de *Buitenspeeldag Oosterpark*
- Zaterdag 16 juni op de Drafbaan tijdens *Stadspark Live*
- Donderdag 15 tot en met zondag 25 augustus in het Noorderplantsoen op het *Noorderzon Performing Arts Festival*

56,72

TOTAAL AANTAL FTE
(PEILDATUM 31 DECEMBER 2019)

1,2

MELDINGSFREQUENTIE

69

AANTAL MEDEWERKERS IN VASTE DIENST
(PEILDATUM 31 DECEMBER 2019)

5,2%

VERZUIMPERCENTAGE

PERSONEEL & ORGANISATIE

HR-beleid, thema's en ontwikkelingen

ORGANISATIEADVIES EN VERANDERINGEN IN DE ORGANISATIE

Bij het medewerkerstevredenheidsonderzoek dat in 2018 is uitgevoerd kwamen een aantal knelpunten naar voren, waaronder op het gebied van leiderschap, communicatie en samenwerking. Tevens werd duidelijk dat er meer aandacht nodig was voor de organisatie en haar medewerkers.

Om bovengenoemde redenen en na uitvoerig en nauw overleg met leidinggevenden, conservatoren en de raad van toezicht, zijn twee onafhankelijke organisatieadviseurs in maart 2019 aan de slag gegaan om onderzoek te doen naar de organisatie- en overlegstructuur en communicatie binnen het Groninger Museum. Hun bevindingen en aanbevelingen zijn in april en mei 2019 gepresenteerd aan de raad van toezicht en alle medewerkers tijdens een speciaal daarvoor georganiseerde personeelsbijeenkomst. Dit had in 2019 de volgende wijzigingen tot gevolg:

- + Met ingang van 1 juli 2019 is er een zakelijk directeur a.i. aangesteld om organisatorische verbeterprocessen en bedrijfsvoering verder vorm te geven. De zakelijk directeur is verantwoordelijk voor Finance & Control, Personeel & Organisatie, Beveiliging, Facilitaire Zaken, Secretariaat en Commercie (museumshop en horeca/catering).
- + Sinds september 2019 is er een nieuwe overlegstructuur geïmplementeerd naar aanleiding van de input van de werkgroep die bestond uit deelnemers vanuit elke afdeling: directieoverleg, managementoverleg, collectie-overleg, programma-overleg en projectoverleg.
- + De vastlegging en communicatie van alle overleggen vindt plaats middels een actie- en besluitenlijst die binnen 48 uur op het intranet word geplaatst.

Afdeling Educatie & Publieksinformatie

'VASTE' MUSEUMDOCENTEN

In 2019 is de nieuwe manier van werken met betrekking tot de organisatie van de rondleidingen van start gegaan: vier museumdocenten (waarvan één in een coördinerende rol) in dienst van het Groninger Museum verzorgen een groot deel van de rondleidingen overdag voor onderwijsgroepen. Deze 'vaste' museumdocenten worden in minder drukke tijden of tijdens de 'daluren' ingezet om bijvoorbeeld lesmateriaal te ontwikkelen of educatieve teksten te schrijven. Daarnaast wordt een flexibele pool van zelfstandige museumdocenten ingezet in tijden van drukte, buiten de normale werktijden of verzorgen zij rondleidingen voor speciale doelgroepen (alzheimer-patiënten, doven- en slechthorenden, slechthorenden, anderstaligen). De nieuwe werkwijze is geëvalueerd, positief bevonden en wordt gecontinueerd.

'PRAATJESMAKERS'

Tijdens de tentoonstelling *Daan Roosegaarde – Presence* zijn in de schoolvakanties gastvrouwen – zogenoemde 'Pratjesmakers' – ingezet met als doel bezoekers bij de tentoonstelling te betrekken en verdieping te bieden door middel van gesprek en interactie.

Afdeling Technische Dienst/ Facilitaire Zaken

Met ingang van 1 oktober 2019 is een nieuwe hoofd Technische Dienst/Facilitaire Zaken in dienst getreden.

Afdeling Presentaties

BERINGER HAZEWINKEL CONSERVATOR IN OPLEIDING

Het bijzondere talent-ontwikkelingsproject van het Groninger Museum en de opleiding Kunstgeschiedenis van de Rijksuniversiteit Groningen, waarin een pas-afgestudeerde in twee jaar wordt klaargestoomd voor het vak van conservator, is in 2019 wederom verlengd. Vanaf augustus 2019 doorloopt een nieuwe talentvolle Conservator in Opleiding dit tweejarige traject.

Gedetacheerde arbeidsplaatsen via Iederz

Iederz is er voor mensen voor wie de afstand tot de arbeidsmarkt het grootst is. Dankzij de samenwerking met deze dienst konden we in 2019 tien medewerkers van deze organisatie inzetten, verdeeld over de afdelingen Beveiliging en Educatie & Publieksinformatie.

Daarnaast is er een samenwerking met de gemeente Groningen om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. In 2019 zijn twee medewerkers via de gemeente tijdelijk aangenomen in de functie van medewerker Beveiliging.

Ondernemingsraad

Sinds 14 januari 2019 hebben de laatste drie leden de ondernemingsraad (OR) om verschillende redenen verlaten. De directie heeft vervolgens op verschillende manieren diverse oproepen gedaan om medewerkers te interesseren voor de OR. Helaas hadden zich onvoldoende kandidaten gemeld om een OR te installeren. Wegens het wegvallen van de OR is er een personeelsvergadering georganiseerd waarin medewerkers zijn geïnformeerd over de algemene gang van zaken van het museum en enkele specifieke onderwerpen (onder meer het beleidsplan en de begroting 2021 kwamen aan bod). Op deze wijze krijgen zij toch de mogelijkheid om advies te geven over belangrijke beslissingen.

Medewerkers worden daarnaast ten minste vier keer per jaar door middel van personeelsbijeenkomsten geïnformeerd over verschillende zaken die op dat moment spelen.

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie liggen op een iets hoger niveau dan het landelijk gemiddelde. Het verzuimpercentage in 2019 is nagenoeg gelijk aan 2018. De meldingsfrequentie was 1,2. In onderstaande tabel worden de belangrijkste verzuimgegevens van 2019 samengevat weergegeven.

	2019	2018
Verzuimpercentage	5,3%	5,2%
Meldingsfrequentie	1,2	1,2

Verzuimduurcategorieën

Kort verzuim (< 1 week)	0,9%
Middellang verzuim (2-6 weken)	0,7%
Lang verzuim (> 6 weken)	3,5%
Verzuim > 1 jaar	0,2%

Het verzuim is met name gestegen in de categorie lang verzuim (in 2018 was dit 2,1%). Kort- en middellang verzuim zijn vergelijkbaar met vorig jaar. Verzuim > 1 jaar is flink gedaald (in 2018 was dit 1,4%).

Aantal medewerkers 31 december 2019

Aantal medewerkers	69
Oproepkrachten	13
Gedetacheerden	3
Maatschappelijke banen	10
(Iederz) Uitzendkrachten	38
Vrijwilligers	0
Stagiairs	4

Totaal aantal fte: 56,72

Het Groninger Museum heeft in 2019 gebruikgemaakt van de diensten van 25 ZZP'ers.

De verdeling van het aantal medewerkers is als volgt: 48 medewerkers hebben een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, 21 medewerkers een contract voor bepaalde tijd.

Van de in totaal 69 medewerkers werken er 19 fulltime (36 uur per week) en 50 parttime (< 36 uur per week). Er zijn 34 mannen en 35 vrouwen in dienst van het Groninger Museum.

PRONKJEWAILS
DESIGN UIT HEDEN EN VERLEDEN
 5 APRIL 2019 T/M 9 MEI 2021

VAN SWIP STOLK TOT RUDO MENGE
25 JAAR AFFICHES VOOR HET GRONINGER MUSEUM
25 MEI T/M 15 SEPTEMBER 2019

RAAD VAN TOEZICHT

VAN DE STICHTING GRONINGER MUSEUM VOOR STAD EN LANDE EN HET BESTUUR VAN DE STICHTING KUNSTBEZIT EN OUDHEDEN GRONINGER MUSEUM

DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht is een adviesorgaan van de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande en het bestuur van de Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en de algemene gang van zaken binnen het Groninger Museum. De Raad van Toezicht stelt het beleid van het museum vast, ziet toe op de uitvoering ervan, fungeert als klankbord en geeft advies. Hiernaast wordt toezicht gehouden op de financiële huishouding van het museum en is de Raad van Toezicht verantwoordelijk voor het goedkeuren van de begroting en jaarstukken.

De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht, zoals vastgelegd in de statuten, stemmen overeen met de bepalingen van de Governance Code Cultuur. Daarnaast vervult de Raad van Toezicht de werkgeversrol ten aanzien van de statutair directeur.

De Raad van Toezicht wordt samengesteld door leden van de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande en het bestuur van de Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum.

De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht, zoals vastgelegd in de statuten, stemmen overeen met de bepalingen van de Governance Code Cultuur. Daarnaast vervult de Raad van Toezicht de werkgeversrol ten aanzien van de statutair directeur.

OVERLEG

De Raad van Toezicht van de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande heeft in 2019 vijf keer vergaderd en de auditcommissie van de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande heeft vier keer vergaderd. Het bestuur van de Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum is drie keer voor overleg bijeen geweest.

In de vergadering van de auditcommissie is uitgebreid gesproken over het negatieve resultaat wat over 2019 zal worden bereikt. Hierbij is met name gekeken naar oplossingen, zoals de beheersbaarheid van kosten, om te voorkomen dat het Groninger Museum structureel in de problemen komt. Verdere onderwerpen van gesprek waren onder meer de ontvangen bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van een medewerkerstevredenheidsonderzoek – die als doel hebben om tot een toekomstbestendige organisatie te komen. De eerste stappen zijn gezet en dit heeft onder meer geresulteerd in de toevoeging aan de directie van een zakelijk directeur a.i., het implementeren van een nieuwe overlegstructuur en het beleidsplan Groninger Museum. Daarnaast waren de Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie belangrijke gesprekstema's. De remuneratiecommissie heeft met de directie het functioneren en de wijze van uitvoering van taken besproken.

In april 2019 vond de jaarlijkse ontmoeting tussen de Raad van Toezicht en de accountant (KPMG) van beide stichtingen plaats. In december 2019 heeft in het Groninger Museum een ontmoeting plaatsgevonden tussen de Raad van Toezicht, Paul de Rook, wethouder Cultuur van de gemeente Groningen en Mirjam Wulfse, gedeputeerde Cultuur van de provincie Groningen.

DE SAMENSTELLING

De Samenstelling van de Raad van Toezicht van de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande en het bestuur van de Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum ten opzichte van 2018 gewijzigd. Maarten Duijvendak, hoogleraar Economische, Sociale & Regionale Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen, heeft per 1 mei 2019 afscheid genomen als lid in verband met het aflopen van zijn tweede termijn.

De huidige samenstelling (peildatum 31 december 2019) is als volgt:

JOHAN REMKES (VOORZITTER)

Waarnemend burgemeester gemeente Den Haag

(vanaf 12 oktober 2019)

Nevenfuncties:

- + Voorzitter Adviescollege Stikstofproblematiek
- + Voorzitter raad van commissarissen woningcorporatie Portaal, Utrecht
- + Voorzitter raad van commissarissen Nationale Hypotheek Garantie
- + Lid van het college Bodemdaling Groningen
- + Voorzitter Advies en Arbitragecommissie Rijksdienst, Den Haag

INEZ BOOGAARTS

Directeur van de Zukunftsakademie NRW, Bochum

(Noordrijn-Westfalen) (tot 30 september 2019)

Directeur Stichting Poetry International (vanaf 1 oktober 2019)

Nevenfuncties:

- + Lid/penningmeester raad van bestuur Vlaams Cultuurhuis De Brakke Grond, Amsterdam
- + Jurymitglied, ZukunftsGut – Preis der Commerzbank-Stiftung für institutionelle
- + Kulturvermittlung, Frankfurt am Main
- + Fachbeirat Interkultur Ruhr, Regionalverband Ruhr, Essen (DE) (tot 1 oktober 2019)
- + Extern jurylid selectieprocedure directeur Cultuurhuis de Warande (Turnhout, BE)

JACOB KIELMAN

Directeur BioPack Packaging B.V., Appingedam (tot augustus 2019)

Nevenfuncties:

- + Voorzitter raad van commissarissen Linx Telecommunications B.V., Amsterdam
- + Voorzitter raad van commissarissen RENDO nv, Meppel
- + Lid raad van toezicht Museum de Buitenplaats, Eelde
- + Voorzitter Beleggingscommissie van Stichting Oude Groninger Kerken, Groningen
- + Penningmeester Coöperatieve Boekhandel Boomker U.A., Haren

HENK PIJLMAN

Voorzitter College van Bestuur Hanzehogeschool Groningen

Nevenfuncties:

- + Voorzitter raad van toezicht Noord Nederlands Orkest, Groningen
- + Lid raad van toezicht New Energy Coalition, Groningen
- + Lid Klankbordgroep Avebe, Veendam
- + Lid Eerste Kamer der Staten-Generaal

NATHALIE DE VRIES

Directeur/eigenaar MVRDV, bureau voor architectuur en stedenbouw, Rotterdam

Hoogleraar Public Building, TU Delft

Nevenfuncties:

- + Voorzitter BNA, de branchevereniging voor Nederlandse architectenbureaus (tot 1 juli 2019)
- + Lid raad van toezicht Witte de With Center for Contemporary Art, Rotterdam (tot 20 juni 2019)

SANDER PRINSEN (VANAF 1 MEI 2019)

Directeur Move Fast Ventures

Nevenfuncties:

- + Geen

HET LIDMAATSCHAP VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Het lidmaatschap van de Raad van Toezicht is onbezoldigd.

Safe Offering (2019)

JELLE MASTENBROEK (1988)
GEMENGDE MEDIA, 215 X 96 X 50 CM

AANKOOP MET STEUN VAN DE VERENIGING VAN VRIENDEN VAN HET GRONINGER MUSEUM

Sommige tentoongestelde kunstwerken zijn speciaal voor het Groninger Museum gemaakt. Zo ook de muzikale pronkkast van Jelle Mastenbroek, getiteld *Safe Offering*. Na een bijdrage van 2 euro, 1 euro of 50 cent klinkt een melodie doordat het muntstuk

onderweg naar de kluis tegen porseleinen serviesgoed aantikt. Zo sparen bezoekers met de Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum mee voor de aankoop van nieuwe kunstwerken. (RZ)

FINANCIËEL VERSLAG

Statutaire namen

- + Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande
- + Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum

Vestigingsplaats

- + Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande: Groningen, KvK-nummer 02058065
- + Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum: Groningen, KvK-nummer 41013490

Rechtsvorm

- + Groninger Museum: stichting
- + Kunstbezit en Oudheden: stichting

ANBI

Zowel de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande als de Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum zijn bij de Belastingdienst aangemerkt als culturele ANBI's (algemeen nut beogende instellingen). De Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande is ingeschreven onder RSIN-nummer 2890653, de Stichting Kunstbezit en Oudheden is ingeschreven onder RSIN-nummer 805224178.

Doel

De Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande heeft als doel: het bijeenbrengen en verzorgen van voorwerpen van geschiedkundige, kunsthistorische en actueel kunstzinnige aard, het exploiteren van musea, expositiegebouwen en dergelijke, het bevorderen van de belangstelling op geschiedkundige, kunsthistorische en artistiek gebied, het organiseren van tentoonstellingen en evenementen en het geven van voorlichting, een en ander in de meest ruime zin van het woord.

Geconsolideerde begroting 2019

De begrotingen 2019 van Stichting Groninger Museum en Stichting Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum laten de volgende begrote resultaten zien:

Begroot resultaat Stichting Groninger Museum 2019	€	4.475
Begroot resultaat Stichting Kunstbezit en Oudheden 2019	€	- 105.000
Geconsolideerd begroot resultaat over 2019	€	- 100.525

De begroting van Stichting Kunstbezit en Oudheden bestaat uit afschrijvingskosten (€ 30.000), kosten Menkemaborg (€ 5000), aankopen vanuit het Fonds Bouman (€ 30.000) en bijdrage aankopen Groninger Museum (€ 40.000).

Resultaat 2019

De geconsolideerde rekening over 2019 laat de volgende resultaten zien:

Resultaat Stichting Groninger Museum 2019	€	- 885.656
Resultaat Stichting Kunstbezit en Oudheden 2019	€	- 526.070
Geconsolideerd resultaat over 2019	€	- 1.411.726

Specificatie resultaat Stichting Groninger Museum Stichting Kunstbezit en Oudheden

Resultaat	€ 885	€ 526
Bijdrage aankoop kunstwerk	- € 312	- € 175
Fonds Bouman – bijdrage aankoop P. Struycken		- € 60
Dotatie bestemmingsreserve schenking	€ 19	
Eenmalige kosten	- € 194	- € 168
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	- € 397	- € 123

Het was een druk en succesvol jaar, 324.296 bezoekers hebben het Groninger Museum bezocht. Voor het Groninger Museum is meer dan 300.000 bezoekers geen vanzelfsprekendheid, het succes legt een grote druk op de organisatie om al deze bezoekers goed te kunnen ontvangen. Deze druk is dan ook direct voelbaar bij de uitvoerende afdelingen binnen het Groninger Museum.

Meer bezoekers leidt tot hogere entree-opbrengsten, maar ook tot hogere kosten voor de beveiliging, onderhoud en schoonmaak. In de jaarcijfers zijn deze bewegingen goed terug te vinden en dat geldt ook voor het negatieve resultaat van € 1.411.726. De oorzaken van het tekort liggen verder met name in het gebruik van de bestemmingsreserve grote projecten voor de tentoonstelling van Daan Roosegaarde en de bestemmingsreserve schenkingen voor de aankoop van de Grand Stairwell Installation van Dale Chihuly.

Bestemming van het exploitatiesaldo

Er zijn geen nadere statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming. Het negatieve resultaat over 2019 is als volgt verwerkt:

Bestemmingsfonds		
Bouman inzake project Struycken	- €	59.889
Bestemmingsreserve schenkingen	- €	294.253
Bestemmingsreserve projecten	- €	572.803
Algemene reserve	- €	484.781
	- €	1.411.726

De verkorte geconsolideerde balans en exploitatierekening 2019 zijn ontleend aan het gecontroleerde jaarrapport 2019.

Continuïteit

Door de resultaten van 2018 en 2019 zijn de reserves van het Groninger Museum afgenomen. De begroting 2020 en de begroting voor de komende beleidsperiode 2021-2024 laten een stabiele ontwikkeling in de cashflow zien. Het is de bedoeling om de komende jaren de exploitatie van het Groninger Museum robuuster te maken. Hiervoor zijn en worden er diverse acties ondernomen. Verder zullen er door natuurlijk verloop diverse medewerkers het Groninger Museum verlaten; de ontstane vacatures worden niet één op één opgevuld. Voor de komende jaren zal er worden gewerkt met een relatief kleine bezetting die wordt aangevuld met een flexibele schil.

Ook is het Groninger Museum door de subsidiegevers aangemerkt als Cultuurpijler. Het is dan ook aannemelijk dat de subsidies voor de komende beleidsperiode 2021-2024 worden gecontinueerd. Op basis van genoemde ontwikkelingen is de conclusie dat de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is.

Coronavirus

Bij het schrijven van het jaarverslag 2019 is Nederland en de rest van de wereld in de ban van het coronavirus. Op vrijdag 13 maart moesten onder andere alle musea in Nederland inclusief het Groninger Museum de deuren sluiten om verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Hoe lang de sluiting van het Groninger Museum zal duren is niet te voorzien. Naar aanleiding van de sluiting zijn er diverse acties ondernomen om de kosten te reduceren. Voor diverse medewerkers is werktijdverkorting aangevraagd, zzp'ers en medewerkers met een 0-uren contract worden niet meer ingezet, alle investeringen in het gebouw zijn per direct stopgezet en alleen de noodzakelijke investeringen voor de komende tentoonstellingen worden gedaan. Via de rijksoverheid wordt er hard gewerkt aan een pakket noodmaatregelen om het verlies aan inkomsten te compenseren. Bij liquiditeitsproblemen kan er een beroep worden gedaan op de gemeente Groningen.

Bezoldiging directie c.q. raad van toezicht

A.R.W. Blühm is directeur/bestuurder van de stichting. Omvang van het dienstverband is 1 fte, de bezoldiging van de directeur/bestuurder ziet er over 2019 als volgt uit:

	2019	2018
Beloning	€ 164.400	€ 160.339
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.983	€ 19.437
Totaal bezoldiging	€ 185.383	€ 179.776

Het individuele WNT-maximum is voor 2019 vastgesteld op € 194.000. De functie van voorzitter (normbedrag 15% = € 29.100) en leden van de raad van toezicht (normbedrag 10% = € 19.400) is onbezoldigd. De voorzitter en leden van de raad van toezicht ontvangen een onbelaste vergoeding voor eventuele reis- en verblijfkosten. De bezoldiging van de directeur staat in verhouding tot de omvang van de organisatie en de aard van de werkzaamheden. Het Groninger Museum is vanaf 1 juli 2017 aangesloten bij de Museum CAO. Naast de hiervoor genoemde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2019 geen ontsluitingen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of WNT vermeld zijn of vermeld hadden moeten worden.

Governance Code Cultuur

De manier waarop het Groninger Museum de Governance Code Cultuur toepast, sluit aan bij de doelstelling, aard en omvang van de organisatie. De code wordt jaarlijks besproken in een vergadering van de raad van toezicht en directie. In de jaarverslagen van het Groninger Museum wordt aangegeven op welke manier dat jaar de code is toegepast.

Het Groninger Museum is ondergebracht in de Stichting Groninger Museum voor Stad en Lande.

De directie vormt het bestuur van de stichting. Met de definitieve invulling van de positie van een zakelijk directeur, zijn beide directeuren statutaire bestuurders. Het directiestatuut en de statuten worden dan aangepast en tevens worden de codes verwerkt.

Het Groninger Museum hanteert een risicomatrix die periodiek wordt geactualiseerd en besproken met de auditcommissie van de raad van toezicht. Jaarlijks wordt in de jaarrekening verslag gedaan van het systeem van risicobeheersing en controle.

In de komende beleidsperiode zal er een 'Regeling melden vermoeden misstand of onregelmatigheid' opgesteld en ingevoerd worden, waarmee wordt geborgd dat medewerkers onregelmatigheden kunnen melden zonder risico voor hun positie.

Het Groninger Museum valt onder de Wet Normering Topinkomens (WNT). De raad van toezicht houdt bij het vaststellen en aanpassen van de bezoldiging van het bestuur rekening met de maximum beloning conform de WNT. De raad van toezicht handelt conform het reglement waarin de taken, verantwoordelijkheden en werkwijze zijn vastgelegd. Het reglement is in 2016 opgesteld en wordt tweejaarlijks aangepast om te voldoen aan de praktijkaanbevelingen van het principe van de Code Cultural Governance.

Minimaal eenmaal per jaar vergadert de raad van toezicht zonder de directie. Tijdens deze vergadering wordt in ieder geval gesproken over het eigen functioneren en de relatie met de directie. Er is buiten de vergaderingen frequent contact tussen de raad van toezicht en de directie. De voorzitter en vicevoorzitter voeren jaarlijks gesprekken met de algemeen directeur en de zakelijke directeur over hun functioneren.

Herbenoeming van leden van de raad van toezicht zijn bij het Groninger Museum geen automatisme. Bij iedere herbenoeming wordt een afweging gemaakt, mede op basis van de profielsechets, en wordt het traject gevolgd dat ook voor benoemingen geldt.

Fair Practice Code

Het Groninger Museum zet in op groei van het menselijk kapitaal. Op basis van het beleidsplan Groninger Museum 2021-2028 wordt een ontwikkelingsprogramma opgesteld waarbij de kernwaarden van het Groninger Museum voor alle medewerkers centraal staan. Elke discipline binnen de organisatie zal meegenomen worden en opleidingsmogelijkheden aangeboden krijgen om de kernwaarden toe te kunnen passen in zijn/haar werkzaamheden.

Alle medewerkers van het Groninger Museum worden conform de Museum CAO betaald, stagiairs ontvangen een stagevergoeding voor hun inzet en leveranciers en andere partners ontvangen marktconforme vergoedingen. Middels aanbesteding van aanvragen voor offertes wordt nagegaan of aan alle vereisten van de code en de maatschappelijke normen en waarden wordt voldaan.

Het Groninger Museum werkt van oudsher samen met jonge designers en kunstenaars. Zij worden door de conservator van het museum begeleid en middels stipendium-overeenkomsten wordt zorggedragen voor een rechtvaardige financiële relatie. Uit presentaties van levende kunstenaars worden vrijwel altijd aankopen gedaan.

Code Diversiteit en Inclusie

Het Groninger Museum omarmt de Code Diversiteit en Inclusie. Het museum wil een afspiegeling zijn van de samenleving, passend bij de regionale situatie. Dit betekent dat het museum voor verschillende disciplines van tevoren bepaalt op welke manier diversiteit een positie kan krijgen in de ontwikkeling van die discipline.

Bij het opstellen van het meerjarenprogramma wordt, naast de mate van attractiviteit en het concurrentievermogen, tevens meegenomen hoe diversiteit bijdraagt aan de gewenste profilering van het programma en van het Groninger Museum in haar geheel. De komende jaren worden er programma's naar andere doelgroepen in de stad ge-

bracht; onderwerpen van tentoonstellingen zullen ook nieuwe, allochtone doelgroepen aantrekken. Bewust worden doelen gesteld op basis waarvan nieuwe doelgroepen zich aange trokken voelen. De afdeling Educatie gaat, naast de focus op de huidige doelgroepen zoals alzheimerpatiënten en slechthorenden, ook programma's ontwikkelen voor eenzame ouderen en mensen uit diverse culturele achtergronden. Tevens is het streven om alle vmbo- en mbo-scholieren van Groningen eenmaal in deze beleidsperiode in het Groninger Museum uit te nodigen.

Er wordt een personeelsplan opgesteld waaruit blijkt wat de huidige situatie is, wat de gewenste situatie over acht jaar is en op welke manier het Groninger Museum daarnaartoe kan bewegen. Culturele diversiteit is één van de criteria die hierbij bepalend zijn. Bij het vaststellen van de profielen voor vacatures is diversiteit één van de criteria die meegenomen worden.

Het bewust omgaan met diversiteit geldt zowel voor partners die facilitair het Groninger Museum ondersteunen als partners die betrokken zijn bij het primaire proces: collectiebeheer, collectiebehoud en tentoonstellingen.

Geconsolideerde balans Groep Groninger Museum per 31 december 2019

(bedragen in € 1.000)	2018	2017
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	2.167	2.251
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraad	127	124
Onderhanden werk	459	1.164
Debiteuren	300	341
Overige vorderingen	588	806
Overlopende activa	305	251
Liquide middelen	706	1.540
ACTIVA	4.652	6.477
PASSIVA		
Groepsvermogen	2.182	3.594
Voorzieningen	668	610
Langlopende schulden	699	789
Crediteuren	363	649
Overige kortlopende schulden	740	835
PASSIVA	4.652	6.477

Geconsolideerde exploitatierekening Groep Groninger Museum 2019

bedragen x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018	Afwijking begroting <- rekening
Exploitatiesubsidies	4.710	4.710	4.710	
Budgetsubsidie huur	442	442	442	
Entregelden	2.272	1.606	1.584	666
Pachten en overige opbrengsten	143	140	139	3
Opbrengst collecties	1.125	546	579	579
Opbrengst presentaties	789	1.465	1.147	-676
Opbrengst publieksactiviteiten	162	185	211	-23
Diverse baten	267	218	239	49
SOM DER BATEN	9.910	9.312	9.051	598
Personeelskosten	4.322	3.509	3.893	-813
Afschrijvingskosten	353	327	318	-26
Huisvesting	1.684	1.574	1.584	-110
Algemene kosten	367	345	384	-22
Kosten marketing en pr	71	57	91	-14
Kosten collecties	1.639	750	776	-889
Kosten presentaties	2.486	2.537	2.096	51
Kosten publieksactiviteiten	273	263	257	-10
Diverse lasten	80	20	48	-60
SOM DER LASTEN	11.275	9.382	9.447	-1.893
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-1.365	-70	-396	-1.295
SALDO RENTEBATEN EN LASTEN	-47	-31	-49	-16
EXPLOITATIERESULTAAT	-1.412	-101	-445	-1.311

P. STRUYCKEN
EXPLODERENDE KLEUR BIJ SKRJABIN EN BOULEZ
28 JUNI 2019 T/M 9 FEBRUARI 2020

COLOFON

TEKSTBIJDRAGEN

INGRID BLONDEAU
 ANDREAS BLÜHM
 ANNETJE DE BOO
 WILLEMIEN BOUWERS
 JULIA DIJKSTRA (JD)
 MARLEEN DIJKSTRA
 ROB DIJKSTRA
 ADEMIEK GERRITSMAN
 WIETSKE VAN DER GRAAF
 SASKIA VAN HIJUM
 JORRIT HUIZINGA (JH)
 MARIËTTA JANSEN (MJ)
 JENNY KLOOSTRA
 EGGE KNOL (EK)
 STEVEN KOLSTEREN
 THEREZA LANGELEER
 MURIEL RAMUZ
 JOHAN REMKES
 GEA SCHENK
 RUUD SCHENK (RS)
 GEERT SLAGTER
 GEERTJE SMEDING
 KARINA SMRKOVSKEY
 JITTY TERPSTRA
 FEIKO TUINSTRAN
 SUE-AN VAN DER ZIJPP (SVDZ)
 REGINA ZWAAGSTRA (RZ)

COÖRDINATIE

REGINA ZWAAGSTRA

EINDREDACTIE

ANDREAS BLÜHM
 KARINA SMRKOVSKEY
 REGINA ZWAAGSTRA

GRAFISCH ONTWERP

EEFJE KLEIJWEG
 RUDO MENGE

FOTOGRAFIE

HEINZ AEBI
 CHIHULY STUDIO
 BJORN EERKES
 ALBERTO FERRERO
 PIM HENDRIKSEN
 THEREZA LANGELEER
 MARTEN DE LEEUW
 AATJAN RENDERS
 CORNÉ SPARIDAENS
 PETER TAHL
 SIESE VEENSTRA
 HANNE VAN DER VELDE
 ARJAN VERSCHOOR

COVERBEELD

VOORZIJDE: MONDO MENDINI
 DE WERELD VAN ALESSANDRO MENDINI
 ACHTERZIJDE: BEZOEKER IN DE
 TENTOONSTELLING 'STRIJD!
 100 JAAR VROUWENKIESRECHT'

GRONINGER MUSEUM

MUSEUMEILAND 1
 POSTBUS 90
 9711 ME GRONINGEN
 050 3 666 555

De redactie heeft getracht alle rechthebbenden van de afbeeldingen te achterhalen. Mocht u menen dat u ten onrechte niet bent geraadpleegd en/of vermeld, neem dan contact op met het Groninger Museum: info@groningermuseum.nl